

**Uchwała Nr XX/201/2004
Rady Miejskiej w Murowanej Goślinie
z dnia 13 września 2004 r.**

w sprawie: przyjęcia i realizacji „Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Murowana Goślina na lata 2004 – 2013”.

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2001r. nr 142, poz. 1591 ze zmianami) Rada Miejska w Murowanej Goślinie uchwala co następuje:

§1

Przyjmuje się dokument p.n. *Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Murowana Goślina na lata 2004 - 2013* stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§2

Określone w Strategii cele, priorytety i kierunki działań na rzecz trwałego, zrównoważonego rozwoju miasta i gminy stanowią rekomendację do programów wdrożeniowych (operacyjnych) zawartych w Planie Rozwoju Lokalnego, służących osiągnięciu pożądanej jakości życia mieszkańców gminy, konkurencyjności lokalnej gospodarki i ochrony środowiska naturalnego.

§3

Wyznaczone w Strategii cele strategiczne są spójne ze Strategią Rozwoju Województwa Wielkopolskiego, Zintegrowanym Programem Operacyjnym Rozwoju Regionalnego oraz Planem Rozwoju Lokalnego Miasta i Gminy Murowana Goślina na lata 2004 - 2013.

§4

Strategia Rozwoju Gospodarczego jest dokumentem otwartym, który na miarę potrzeb wynikających ze zmiany warunków i możliwości działania samorządu będzie aktualizowany zgodnie z wyznaczonym w nim harmonogramem organizacyjnym.

§5

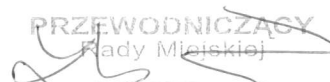
Efektywna realizacja Strategii wymaga kontroli skuteczności jego wdrażania oraz monitorowania wykonania zadań. W tym celu zostanie powołany zespół wdrażający oraz zespół monitorujący, zapewniające osiągnięcie zamierzonych celów. Zasady powołania i pracy zespołów określi oddzielny regulamin.

§6

Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta i Gminy.

§7

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

PRZEWODNICZĄCY
Rady Miejskiej

mgr inż. Zbyszek Krugielka

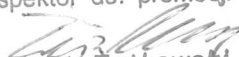
**Uzasadnienie do Uchwały Nr XX/201/2004
Rady Miejskiej w Murowanej Goślinie
z dnia 13 września 2004 r.**

W dniu 21 czerwca 2001 roku została przyjęta Uchwałą nr 276/XXXI/2001 Rady Miejskiej w Murowanej Goślinie, Strategia Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Miasta i Gminy Murowana Goślina. Rozdział VII tego dokumentu odnosi się do mechanizmów wdrażania i kontrolowania jej realizacji, nakładając na władze samorządowe obowiązek monitorowania i oceniania wykonania poszczególnych przedsięwzięć w niej zapisanych.

Pierwszej oceny realizacji strategii dokonano po upływie jednego roku od jej uchwalenia, w czerwcu 2002 roku. Zawierała ona podsumowanie prowadzonych w tym czasie działań i odwoływała się do konkretnych osiągnięć w obszarze każdego z pięciu ustalonych celów strategicznych.

W roku 2003 podjęto decyzję o aktualizacji założeń, celów i programów zawartych w Strategii, aby dostosować jej zapisy do nowo wytyczonych zadań i sprawdzić wykonanie wcześniej założonych. Aktualizacja jest niezbędna również dlatego, aby gmina mogła ubiegać się o fundusze strukturalne z Unii Europejskiej.

REFERAT ORGANIZACYJNY I SPRAW
OBYWATELSKICH
Inspektor ds. promocji

Hubert Żyżkowski

STRATEGIA ROZWOJU MIASTA I GMINY MUROWANA GOŚLINA NA LATA 2004-2013

URZĄD MIASTA I GMINY MUROWANA GOŚLINA

UL. POZNAŃSKA 18

62-095 MUROWANA GOŚLINA

<http://www.murowana-goslina.pl>

WRZESIEŃ 2004

Murowana Goślina, wrzesień 2004

Szanowni Państwo,

W październiku 2003 roku podjęliśmy decyzję o przystąpieniu do aktualizacji „Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Murowana Goślina na lata 2001-2010”. Zasadniczą przesłanką podjęcia tego działania były zmieniające się uwarunkowania zewnętrzne, a także konieczność stworzenia nowych i doprecyzowania wcześniejszych projektów i zadań. Staje się to niezbędne przede wszystkim wobec ubiegania się o środki z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej, jak również pozwala na bardziej efektywne zarządzanie gminą. Jednocześnie przesunięciu uległ okres realizacji Strategii – do roku 2013. Do współpracy w tworzeniu tego ważnego dla gminy dokumentu zaprosiliśmy zewnętrznych konsultantów, specjalistów od spraw zarządzania strategicznego ze Stowarzyszenia „Partnerzy dla Samorządu”.

Prace związane ze zbieraniem niezbędnych danych oraz oceną realizacji poszczególnych elementów Strategii (celów i projektów realizacyjnych) były prowadzone przez liczny zespół osób, przede wszystkim pracowników Urzędu, ale także radnych i reprezentantów szeregu organizacji i instytucji z terenu Gminy. Po spotkaniach warsztatowych oraz dyskusjach w zespołach problemowych, prowadzonych w okresie od listopada 2003 roku do kwietnia 2004 roku, powstały konkretne modyfikacje kierunków rozwoju Gminy na lata 2004 – 2013. Nie rezygnujemy ze wszystkich ustaleń pierwszej Strategii. Przygotowując niniejszy dokument odwoływaliśmy się wielokrotnie do przyjętych w roku 2001 założeń, pomysłów, a nawet symboliki. Zostały zachowane między innymi: Misja Miasta i Gminy Murowana Goślina, oryginalne slogany promujące gminę, kontynuowanych będzie wiele projektów.

Zespół przygotowujący Strategię Rozwoju Miasta i Gminy Murowana Goślina na lata 2004-2013 zdaje sobie sprawę z konieczności ciągłego udoskonalania powstałego programu strategicznego. **Strategia rozwoju gminy nie jest, bowiem dokumentem zarządzania operacyjnego, który tak jak budżet gminy, musi być wykonany. Jest to plan zamierzeń pokazujący kierunki rozwoju gminy.** Jego wykonanie zależy od wielu instytucji i zewnętrznych czynników. Pokazuje on jednak faktyczny stan zamierzeń strategicznych miasta i gminy Murowana Goślina w roku 2004 i stanowi kontynuację wieloletniego procesu rozwoju. Wyznaczone projekty realizacyjne będą zapewne modyfikowane przez zmieniające się warunki, ale zawsze powinny być zbieżne z przyjętą wcześniej Misją Gminy, która mówi o dążeniu do osiągnięcia jakości życia mieszkańców oraz funkcjonowania podmiotów gospodarczych, na podobnym poziomie, jak w porównywalnych gminach miejsko-wiejskich w krajach Unii Europejskiej.

Za powstanie tego dokumentu składam serdeczne podziękowania wszystkim, którzy uczestniczyli w jego opracowaniu.

Tomasz Łęcki
Burmistrz Murowanej Gośliny

SPIS TREŚCI

1. ZASADY PRACY NAD BUDOWĄ STRATEGII ROZWOJU MIASTA I GMINY MUROWANA GOŚLINA	7
1.1. Założenia ogólne	7
1.2. Przebieg prac nad przygotowaniem Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Murowana Goślina na lata 2004-2013.....	9
2. STRUKTURA STRATEGII ROZWOJU MIASTA I GMINY MUROWANA GOŚLINA NA LATA 2004-2013	11
2.1. Struktura Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Murowana Goślina na lata 2004-2013	11
2.2. Otwarty charakter planowania strategicznego	13
2.3. Założenia i kryteria przyjęte w czasie prac nad identyfikacją projektów do Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Murowana Goślina na lata 2004-2013.	14
3. RAPORT O STANIE GMINY	15
3.1. Położenie, powierzchnia, ludność.....	15
3.2. Środowisko przyrodnicze gminy	17
3.2.1. Warunki naturalne	17
3.2.2. Surowce mineralne.....	18
3.2.3. Fauna i flora	18
3.2.4. Obszary i obiekty przyrodnicze prawnie chronione.....	19
3.2.5. Zagrożenia środowiska naturalnego	19
3.3. Turystyka	20
3.4. Zagospodarowanie przestrzenne	21
3.4.1. Infrastruktura techniczna	21
3.4.2. Sieć komunikacyjna – infrastruktura transportowa.....	21
3.4.3. Komunikacja kolejowa	24
3.5. Gospodarka wodno – ściekowa	24
3.5.1. Zaopatrzenie w wodę w mieście	24
3.5.2. Kanalizacja w mieście	25
3.5.3. Zwodociągowanie i kanalizacja wsi.....	27
3.6. Gospodarka odpadami.....	29
3.7. Sieć elektroenergetyczna.....	29
3.8. Gazownictwo	29
3.9. Ciepłownictwo	30
3.10. Infrastruktura społeczna	31
3.10.1. Infrastruktura ochrony zdrowia.....	31
3.10.2. Infrastruktura edukacyjna	31
3.10.3. Infrastruktura instytucji kultury	32
3.11. Stan mienia komunalnego	32
3.12. Obiekty dziedzictwa kulturowego	33
3.13. Gospodarka - podmioty gospodarcze działające na terenie gminy	34

3.14. Sfera społeczna	36
3.14.1. Stan i struktura ludności	36
3.14.2 Pomoc społeczna	38
3.14.3 Rynek pracy	39
4. HISTORIA PRAC NAD „STRATEGIĄ ROZWOJU SPOŁECZNO-GOSPODARCZEGO MIASTA I GMINY MUROWANA GOŚLINA DO ROKU 2010”	41
4.1. Przypomnienie najważniejszych elementów Strategii Rozwoju Społeczno –Gospodarczego Miasta i Gminy Murowana Goślina do roku 2010.....	41
4.2. Realizacja Strategii w latach 2001-2003	44
4.3. Zakres modyfikacji dokumentu Strategii	47
5. KONSULTACJE SPOŁECZNE STRATEGII ROZWOJU MIASTA I GMINY MUROWANA GOŚLINA NA LATA 2004-2013.....	48
5.1. Analiza SWOT-TOWS	48
5.2. Otwarte warsztaty strategiczne	51
5.3. Warsztaty z młodzieżą.....	51
5.4. Prezentacja Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Murowana Goślina na lata 2004-2013	52
6. DEKLARACJA MISJI I CELE STRATEGICZNE MIASTA I GMINY MUROWANA GOŚLINA PO AKTUALIZACJI	53
6.1. Misja miasta i gminy Murowana Goślina	53
6.2. Cele strategiczne	53
I. ROZBUDOWA I MODERNIZACJA INFRASTRUKTURY SŁUŻĄCEJ WZMOCNIENIU POTENCJAŁU ROZWOJOWEGO	55
II WZMOCNIENIE LOKALNEJ BAZY EKONOMICZNEJ I KAPITAŁU SPOŁECZNEGO SŁUŻĄCE INTENSIFYKACJI ROZWOJU SPOŁECZNO-GOSPODARCZEGO	56
III. INTENSIFYKACJA PROMOCJI ZEWNĘTRZNEJ I WEWNĘTRZNEJ GMINY ORAZ REALIZACJA NOWOCZESNEGO, PROFESJONALNEGO ZARZĄDZANIA.....	57
6.3. Powiązanie celów strategicznych Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Murowana Goślina na lata 2004- 2013 z celami zawartymi w Strategii Rozwoju Województwa oraz w Wojewódzkim Programie Operacyjnym....	58
6.4. Schemat - struktura budowy Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Murowana Goślina	59
6.5. Zbiorczy harmonogram realizacji programów i projektów	61
7. PROGRAMY I PROJEKTY STRATEGICZNE.....	63
Opisy programów i projektów w Celu strategicznym nr I.....	64
Opisy programów i projektów w Celu strategicznym nr II.....	71
Opisy programów i projektów w Celu strategicznym nr III.....	81
8. WDRAŻANIE I MONITOROWANIE STRATEGII ROZWOJU MIASTA I GMINY MUROWANA GOŚLINA NA LATA 2004-2013.....	86

8.1. Monitorowanie wdrażania Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Murowana Goślina na lata 2004-2013	86
8.2. Aktualizacja Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Murowana Goślina na lata 2004-2013	90
8.3. Public Relations Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Murowana Goślina na lata 2004-2013	91
8.4. Zagrożenia związane z wdrażaniem Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Murowana Goślina na lata 2004-2013.....	92
9. SPIS ZAŁĄCZNIKÓW.....	93
Tabele projektów strategicznych	93
Ocena realizacji zadań Strategii Rozwoju Społeczno-Gospodarczego MiG Murowana Goślina do Roku 2010 (tabele)	93
Sprawozdanie z warsztatów z młodzieżą – wyniki ankiety	93

LISTA OSÓB BIORĄCYCH UDZIAŁ W SPOTKANIACH I PRACACH DOTYCZĄCYCH BUDOWY STRATEGII ROZWOJU MIASTA I GMINY MUROWANA GOŚLINA

I. Z RAMIENIA URZĘDU MIASTA I GMINY W MUROWANEJ GOŚLINIE

1. Tomasz Łęcki – Burmistrz Miasta i Gminy Murowana Goślina
2. Szymon Bielecki – Zastępca Burmistrza Miasta i Gminy Murowana Goślina
3. Marcin Buliński – Sekretarz Miasta i Gminy Murowana Goślina
4. Romana Dudek – Skarbnik Miasta i Gminy Murowana Goślina
5. Elżbieta Kujawa – Kierownik Referatu Rozwoju Gospodarczego UMiG
6. Jadwiga Kubińska – Kierownik Referatu Rolnictwa i Leśnictwa UMiG
7. Violetta Szałata – Kierownik Referatu Gospodarki Komunalnej i Ochrony Środowiska UMiG
8. Wioletta Wojciechowska – Inspektor ds. infrastruktury technicznej UMiG
9. Arkadiusz Bednarek – Inspektor ds. rozwoju obszarów leśnych UMiG
10. Hubert Żyżkowski – Inspektor ds. promocji UMiG

II. UCZESTNICY OTWARTYCH WARSZTATÓW STRATEGICZNYCH

1. Uczestnicy otwartych warsztatów strategicznych z dnia 4 grudnia 2003 roku.
2. Młodzież zgromadzona na warsztatach z dnia 1 kwietnia 2004 roku.
3. Uczestnicy prezentacji Strategii z dnia 20 kwietnia 2004 roku.

III. Z RAMIENIA ZLECENIOBIORCY: „STOWARZYSZENIA PARTNERZY DLA SAMORZĄDU”

1. Małgorzata Ornoch-Tabędzka
2. Waldemar Pruss
3. Iwona Jankowska

**STRATEGIA ROZWOJU POWSTAŁA
W RAMACH PRAC DORADCZYCH
STOWARZYSZENIA „PARTNERZY DLA SAMORZĄDU”**

1. ZASADY PRACY NAD BUDOWĄ STRATEGII ROZWOJU MIASTA I GMINY MUROWANA GOŚLINA

1.1. Założenia ogólne

Po kilku miesiącach prac dobiegł końca proces aktualizacji *Strategii Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Miasta i Gminy Murowana Goślina*, który rozpoczął się w listopadzie 2003 roku podpisaniem umowy między Miastem i Gminą Murowana Goślina, a Stowarzyszeniem „Partnerzy dla Samorządu” z siedzibą w Puszczykowie k/Poznań. Prace nad dokumentem były prowadzone przez konsultantów Stowarzyszenia w składzie:

- Małgorzata Ornoch-Tabędzka,
- Waldemar Pruss,
- Iwona Jankowska

Gmina Murowana Goślina jako jeden z niewielu samorządów lokalnych w województwie Wielkopolskim przystąpiła do aktualizacji opracowanej kilka lat wcześniej *Strategii Rozwoju Społeczno-Gospodarczego*. Przy budowaniu *Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Murowana Goślina* (w opracowaniu będzie zamiennie używany skrót: SRMiG MG) na lata 2004-2013, szeroko korzystano z założeń i koncepcji zawartych w istniejącym dokumencie: *Strategii Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Miasta i Gminy Murowana Goślina do roku 2010*. Odwoływano się przede wszystkim do przyjętego wcześniej założenia opracowania koncepcji zintegrowanego rozwoju gminy, która „powinna ujawniać się zarówno w integracji podmiotów, środków finansowych, działań wywołujących efekty synergiczne, jak i w zachowaniu niezbędnej równowagi między rozwojem sfery gospodarczej i społecznej, inwestycjami materialnymi i niematerialnymi. Wiąże się on również z rozwojem usług w zakresie zarządzania projektami, doradztwa, transferu technologii, promocji”.

W obecnym kształcie SRMiG MG respektowane są zatem zarówno potrzeby rozwoju gospodarczego i tworzenia nowych miejsc pracy, realizowania aspiracji polepszania warunków ekonomicznych i generalnie jakości życia mieszkańców, jak również filozofia działania wynikająca z koncepcji ekorozwoju.

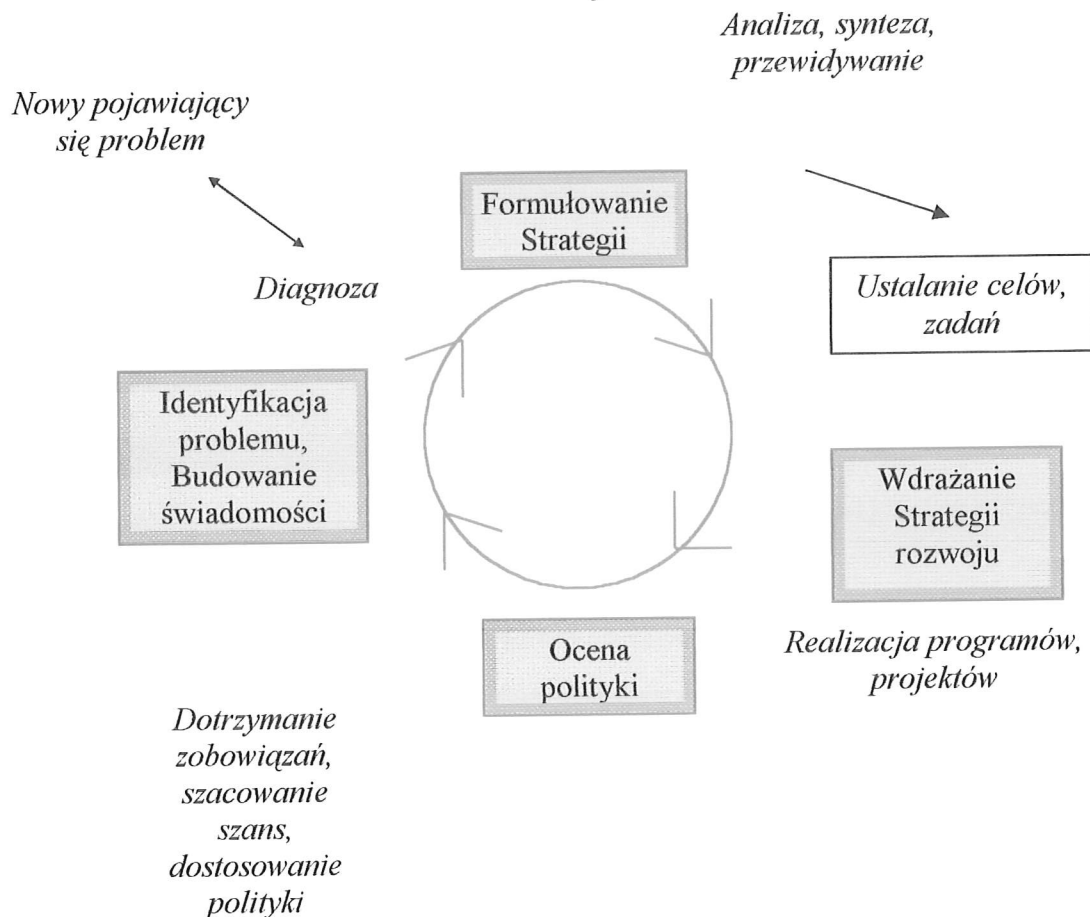
SRMiG MG w swojej strukturze nie różni się wiele od obowiązującej do tej pory *Strategii Rozwoju Społeczno-Gospodarczego i Gminy Murowana Goślina do roku 2010*. Praktyczną nowością jest rozbudowanie części operacyjnej, która zawiera teraz zadania rozpisane w formie kart projektów, stanowiących oddzielny załącznik do dokumentu.

Intencją zespołu pracującego nad przygotowaniem SRMiG MG było zachowanie wszystkich zdefiniowanych wcześniej funkcji strategii¹, wśród których szczególną uwagę zwrócono na sposób poinformowania społeczności lokalnej o celach i sposobie jej realizacji, dodając do wspomnianych wcześniej funkcji walor edukacyjny.

¹ Funkcja informacyjna, aktywizująca, promocyjna, regulacyjna, kontrolna, koordynacyjna.

Praca nad modyfikacją/aktualizacją SRMiG MG przebiegała zgodnie z podstawowymi zasadami planowania strategicznego, którego model w literaturze przedstawiany jest najczęściej w postaci cyklu: analiza → planowanie → wdrażanie → ocena, która w kolejnej fazie przyjmuje postać korekty planów. Przedstawia to rysunek poniżej.

Rys. 1.

Źródło: Za: Winsenius (1986), model używany w programach rozwoju ekonomicznego ONZ (UNEP 1994)

Zgodnie z powyższym modelem, formułowanie SRMiG MG zostało poprzedzone identyfikacją nowych problemów i oczekiwań. Przy pracach skorzystano z informacji o wszystkich aspektach funkcjonowania gminy, według danych dostępnych na dzień opracowywania dokumentu, zebranych w zaktualizowanym w czerwcu 2004 r. *Raporcie o Stanie Miasta i Gminy*, który stanowi integralną część tego dokumentu.

Dla całego procesu budowania SRMiG MG podstawową kwestią było przyjęcie określonej metodologii. Przyjęty model został wypracowany przez członków Stowarzyszenia „Partnerzy dla Samorządu” specjalnie dla potrzeb małych i średnich gmin wiejskich i miejsko-wiejskich, z szerokim uwzględnieniem potrzeb i możliwości aktywizacji obszarów wiejskich. Przyjęta metoda wprowadza wiele rozwiązań, możliwych do zastosowania przede wszystkim w mniejszych społecznościach lokalnych. Jest ona związana z możliwością bezpośredniego uczestnictwa pracowników Urzędu Miasta i Gminy oraz mieszkańców gminy w takich działaniach jak: aktywna pomoc ze strony gminy w zbieraniu danych, uczestnictwo w interpretacji danych oraz udział przedstawicieli różnych instytucji z terenu gminy w określaniu możliwości rozwojowych i budowaniu programów strategicznego rozwoju.

1.2. Przebieg prac nad przygotowaniem Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Murowana Goślina na lata 2004-2013

W okresie tworzenia strategii odbyły się trzy spotkania robocze z pracownikami Urzędu, dwie prezentacje połączone z warsztatami z udziałem mieszkańców oraz liczne konsultacje telefoniczne i listowne.

Pierwsze spotkania w sprawie uaktualnienia danych do sporządzenia wstępnej diagnozy stanu gminy oraz konsultacje dotyczące zakresu modyfikowanej strategii odbyły się w październiku oraz listopadzie 2003 roku. 2 grudnia 2003 roku odbyło się spotkanie w gronie kadry zarządzającej Urzędu Miasta i Gminy, na którym pracowano przede wszystkim nad analizą SWOT-TOWS (szczegółowy opis w punkcie 4.1).

Warsztaty strategiczne z udziałem przedstawicieli społeczności gminnej: pracowników Urzędu Miasta i Gminy, radnych, sołtysów, szefów jednostek i instytucji, działających na terenie gminy oraz społeczności lokalnej, odbyły się w dniu 4 grudnia 2003 roku. W pierwszej części były one poświęcone podsumowaniu diagnozy stanu gminy, zaprezentowanej przez konsultantów w podziale na poszczególne aspekty życia w społeczności lokalnej. Przypomniano również założenia *Strategii Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Miasta i Gminy Murowana Goślina do roku 2010*, a także podsumowano efekty realizacji tego dokumentu w latach 2001-2003.

Analiza zgromadzonych danych pozwoliła na zidentyfikowanie zarówno silnych stron gminy oraz braków i problemów, które zostały omówione i uzupełnione w trakcie plenarnej dyskusji. Stały się one podstawą procesu planistycznego, bowiem założono, że silne strony są tymi cechami, na których należy bazować planując dalszy rozwój gminy. Z kolei usunięcie bądź zniwelowanie braków i problemów to zadania, których realizacja powinna przyczynić się do lepszego zaspokajania potrzeb mieszkańców. Dzięki temu, w drugiej części spotkania, na podstawie wyników dotychczasowych prezentacji i dyskusji, zdołano sporządzić wstępną listę „spraw do załatwienia” w gminie, czyli przedsięwzięć do realizacji w perspektywie następnych 10 lat. W końcowej części warsztatów wspólnie omówiono Misję Gminy oraz cele strategiczne przyjęte podczas prac nad *Strategią Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Miasta i Gminy Murowana Goślina do roku 2010*. Wspólnie zastanawiano się nad koniecznością ich przeformułowania, aby stały się one spójne z celami Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego.

Po pierwszych warsztatach konsultanci dokonali uporządkowania listy „spraw do załatwienia” w grupy o zbliżonej tematyce oraz przygotowali kilka propozycji przebudowy celów strategicznych.

Kolejne spotkania konsultacyjne odbywały się w miesiącach styczeń - kwiecień 2004. W ich pierwszej części jeszcze raz wspólnie omawiano i ostatecznie zatwierdzono zestawienie silnych stron oraz braków i problemów w gminie, będące syntetyczną formą podsumowania analizy obecnego stanu rozwoju. Dla potrzeb Strategii zostały zidentyfikowane tzw. „sprawy do załatwienia”, uporządkowane w zestaw celów, programów i projektów strategicznych do realizacji w gminie do 2013 roku. Propozycja ta została omówiona i wzbogacona o nowe kwestie zgłaszane przez uczestników

spotkań. Ustalono, iż misja gminy przyjęta 3 lata wcześniej nadal bardzo trafnie odpowiada charakterowi i aspiracjom Murowanej Gośliny i zostanie zachowana w niezmienionej postaci.

Konsultanci zapoznali osoby zaangażowane w tworzenie nowego dokumentu ze sposobem doprecyzowania projektów strategicznych w formie tak zwanych tabel realizacyjnych. W ten sposób tabele stały się praktycznymi narzędziami wspomagającymi wdrażanie programów strategicznych, wskazującymi na to: co, kto, kiedy, jak i za ile powinien zrobić, tak by zaplanowane przedsięwzięcia mogły zostać skutecznie wprowadzone w życie.

Tabele realizacyjne poszczególnych projektów zostały przekazane najbardziej kompetentnym w danej dziedzinie osobom w gminie, które dokonały uszczegółowienia projektów. Rozpisując poszczególne projekty wykorzystano opracowaną przez USAID metodę LogFrame. Każdy z opisanych projektów zawiera następujące elementy: cel, jednostkę odpowiedzialną za realizację projektu, zadania niezbędne do realizacji celu, czas realizacji i wykonawcę każdego zadania, koszt realizacji oraz źródła finansowania. Sam kształt tabel został oparty o karty wzorów projektów inwestycyjnych oraz zaczerpnięte z formularzy aplikacyjnych funduszy pomocowych i przedakcesyjnych Unii Europejskiej i dostosowany do potrzeb planowania strategicznego.

W kolejnym etapie prac konsultanci uzasadnili wybór i opisali wszystkie cele, programy i projekty strategiczne oraz do każdego projektu opracowali zestaw mierników jego wykonania po to, aby w każdej chwili istniała możliwość sprawdzenia, czy przyjęte zadania są realizowane terminowo i w sposób określony w dokumencie *Strategii*. Weryfikacji uległy również przygotowane wcześniej tabele – najpierw ich zawartość była korygowana przez konsultantów, a następnie ponownie dyskutowana z przedstawicielami samorządu.

2. STRUKTURA STRATEGII ROZWOJU MIASTA I GMINY MUROWANA GOŚLINA NA LATA 2004-2013

2.1. Struktura Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Murowana Goślina na lata 2004-2013

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Murowana Goślina (SRMiG MG) jest dokumentem zarządzania strategicznego gminą, jednocześnie wspomagającym planowanie działań potencjalnie kwalifikujących się do wsparcia przy udziale środków z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego.

Inwestycje współfinansowane ze środków ERDF w ramach działania 3.1 ZPORR będą skupiały się na ograniczonej liczbie ośrodków lokalnych, o liczbie mieszkańców nie przekraczającej 20 tysięcy, do których zalicza się gmina Murowana Goślina. Dokumenty programowe ZPORR wyraźnie wskazują, iż po to by uzyskać wnioskowane dofinansowanie, inwestycje muszą wynikać z planów rozwoju lokalnego (PRL) jednostek samorządu terytorialnego spójnych z dokumentami strategii rozwoju gminy i nadrzędnych jednostek samorządu terytorialnego.

W nawiązaniu do przykładowej struktury dokumentu PRL, zawartej w *Podręczniku wdrażania ZPORR*, a także posiadanej już przez Gminę *Strategii Rozwoju Społeczno-Gospodarczego do roku 2010*, przyjęto odpowiednią strukturę nowego dokumentu Strategii, ułatwiającą tworzenie i aktualizację *Planu Rozwoju Lokalnego Miasta i Gminy Murowana Goślina*. Najważniejszym elementem wyjściowym wiążącym posiadaną Strategię z Planem Rozwoju Lokalnego jest **misja gminy**, która określa, jaki powinien być kierunek rozwoju gminy w perspektywie następnych kilkunastu lat i jakie są priorytety samorządu w działaniach na rzecz zaspokojenia potrzeb mieszkańców.

Zaktualizowana SRMiG MG jest zorganizowana na kilku poziomach i w swoich zasadniczych założeniach nie różni się od innych strategii rozwoju. Została poprzedzona krótkim *Raportem stanie Gminy w roku 2004*.

Struktura *Strategii* przypomina piramidę, której wierzchołek stanowi misja. Dalej wyróżniono niższe poziomy planowania takie jak:

- cele strategiczne,
- programy strategiczne,
- projekty realizacyjne,
- zadania do wykonania.

Cele strategiczne wynikają bezpośrednio z misji. Definiują kierunki rozwoju gminy, pozwalając jednocześnie na zachowanie jasnego podziału *Strategii*, grupując poszczególne programy i projekty. Ich realizacja w przyjętej perspektywie czasowej powinna doprowadzić do osiągnięcia pożądanego stanu rozwoju gminy, określonego w jej misji. Z kolei **programy strategiczne** są „tematami” działań, których wykonanie powoduje osiągnięcie określonych celów. Programy strategiczne grupują projekty związane tematycznie z poszczególnymi dziedzinami życia czy działaniami samorządu. **Projekty realizacyjne** to już konkretne przedsięwzięcia, najłatwiej mierzalne przy

wdrażaniu aktualizowanej co dwa lata *Strategii*. Każdy projekt opatrzone opisem, w którym przedstawiono uzasadnienie jego wyboru i spodziewanych efektów w wyniku jego realizacji. Dla lepszej możliwości monitorowania projektów opracowano specjalne tabele (karty), w których zawarto informacje o **zadaniach**, czyli czynnościach do wykonania w ramach każdego projektu. **Karty projektów** zawierają również inne informacje – opis celu, dla którego projekt jest realizowany, koszt realizacji poszczególnych zadań, informacje o jednostkach odpowiedzialnych oraz jednostce koordynującej projekt oraz daty realizacji poszczególnych zadań. Poniżej przedstawiono opis poszczególnych elementów określanych w tabelach:

- a) cel realizacji projektu – zwięzłe określenie, co przyniesie realizacja danego projektu. O ile to możliwe – cel realizacji powinien być przedstawiony w postaci mierzalnej, podobnie jak opisane poniżej miary wykonania projektu;
- b) szacunkowy łączny koszt realizacji projektu – wpisujemy go w tabeli projektu jako sumę kosztów poszczególnych zadań, których koszty udało się w przybliżeniu podać; należy pamiętać, że SRMiG MG jest dokumentem kierunkowym i podane tu kwoty, które zostają zapisane orientacyjnie, nie powodują konsekwencji budżetowych. Intencją wpisywania szacunkowych kosztów wykonania zadań jest porównanie nakładów na poszczególne projekty w celu ich późniejszego zestawienia i możliwości przyszłej priorytetyzacji (kwoty podano w złotych);
- c) jednostka koordynująca – pozycja ta opisuje kto ma przeprowadzić realizację zadania, na kim będzie spoczywała inicjatywa lub kto jest organem decydującym;
- d) źródła finansowania - w tej kolumnie podano nazwy funduszy lub jednostek, z których możliwe jest otrzymanie środków na realizację projektu lub których pomoc jest możliwa (jako nakład rozumiano również pomoc techniczną i merytoryczną),
- e) wykonawca – to jednostka bezpośrednio wykonująca poszczególne zadania
- f) czas realizacji - w przybliżeniu przewidywany okres realizacji projektu w latach;
- g) miary wykonania projektów - określają wartości, które pozwolą co roku lub okresowo sprawdzić, jakie są postępy w realizacji poszczególnych zadań oraz czy przyjęte zadania są realizowane terminowo i w sposób określony w dokumencie Strategii. Jeżeli postępy nie będą zadowalające, staną się podstawą analizy przyczyn i ewentualnych korekt lub podjęcia działań zaradczych. Miary bywają bardzo różne w zależności od charakteru projektu i proponowanych w nim zadań:
 - *miary wykonania (produktu)*: wskaźniki liczbowe, np. liczba kilometrów kolektora, ilość przyłączy kanalizacyjnych, ilość wytyczonych szlaków turystycznych i ich długość, ilość przeprowadzonych szkoleń czy zajęć itd.
 - *miary procesu*: sam fakt zaistnienia jakiegoś zjawiska (np. powstanie biura obsługi, wydanie folderu, powstanie strony www),
 - *wskaźniki mierzące odległe rezultaty i oddziaływania* - wyrażone przeważnie w postaci typowych wskaźników statystycznych, np. ilość wypożyczeń per capita, gęstość transportu na 1 km², wskaźnik bezrobocia itd.

Istotne jest, by wskaźniki były w miarę uniwersalne, stosowane w statystyce publicznej, tak aby można je było porównać w czasie i w celu zestawienia osiągnięć różnych gmin. Lepsze jest znalezienie jednego lub dwóch stałych wskaźników, które są powszechnie używane niż posiadanie dużej liczby wskaźników bez możliwości porównania.

Wskaźniki powinny zostać dobrane zgodnie z celami strategicznymi w celu:

- zmierzenia kosztów i efektywności wykorzystania zasobów,
- zmierzenia rezultatów osiągniętych w wyniku wykonania danej usługi czy działania,
- zmierzenia jakości - poziomu zadowolenia odbiorców,
- zapewnienia równego dostępu do wyników,
- zmierzenia rezultatów w czasie (śledzenia zmian w kolejnych latach),
- zmierzenia rezultatów w przestrzeni (śledzenia różnic rozwoju pomiędzy jednostkami samorządu terytorialnego).

W pracy nad przygotowaniem programów i projektów uwzględniono wymagania zasad zarządzania strategicznego. Kluczowym elementem w przygotowaniu strategii rozwoju gminy jest oczywiście planowanie, ale o sukcesie realizacji decyduje sposób jej wdrożenia. Ponieważ większość problemów związanych z realizacją strategii wynika z niezbyt precyzyjnego zdefiniowania celów i zadań, jakie mają zostać wykonane, dlatego w przedstawionym dokumencie starano się stworzyć przejrzysty schemat programów i projektów realizacyjnych ułatwiający zrozumienie ich zasadności. Duży nacisk położono na opisanie celów, programów i poszczególnych projektów, które są finalnymi „produktami” przeprowadzonych zajęć warsztatowych i konsultacyjnych w Urzędzie Miasta i Gminy.

Tworząc karty poszczególnych projektów wykorzystano elementy amerykańskiego modelu LogFrame, zmodyfikowanego i zaadaptowanego przez konsultantów do potrzeb planowania strategicznego rozwoju gmin w Polsce. Najważniejszym elementem rozpoczynającym planowanie każdego projektu jest określenie celu, który identyfikuje efekty przewidywane do osiągnięcia w czasie trwania projektu. Cały projekt zamyka natomiast podsumowanie w postaci zaproponowanych miar jego wykonania, które pomagają określić sposób osiągnięcia zamierzonych działań, czyli dają odpowiedź na pytanie: czy i w jakim stopniu zakładane cele zostały osiągnięte. W kartach projektów zawarte są jednocześnie informacje dotyczące czasu trwania, przewidywanego budżetu i odpowiedzialności za realizację zadań - są to również informacje, które same w sobie mogą być traktowane jako wskaźniki.

2.2. Otwarty charakter planowania strategicznego

Należy pamiętać, iż SRMiG MG jako dokument kierunkowy pełni funkcję drogowskazu w realizacji przedsięwzięć gminy. Dlatego podane w szczegółowych kartach projektów oraz w ich opisach informacje (proponowane zadania, koszty realizacji czy jednostki wykonujące) są propozycjami realizacji celów strategicznych w dążeniu do wypełnienia misji. Projektów tych nie należy uważać za zamknięte, przeciwnie, wraz ze zmieniającymi się warunkami wewnętrznymi i zewnętrznymi należy rozważać możliwość aktualizowania i poszerzania *Strategii*, na każdym poziomie planowania. Wprowadzane w miarę potrzeby zmiany i korekty SRMiG MG umożliwią utrzymanie jej aktualności przez szereg następnych lat.

2.3 Założenia i kryteria przyjęte w czasie prac nad identyfikacją projektów do Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Murowana Goślina na lata 2004-2013.

W czasie prac warsztatowych i późniejszych opracowań projektów pracowano w oparciu o poniższe założenia:

1. Wybrane, proponowane projekty spełniają najpilniejsze potrzeby społeczności lokalnej, takie jak:
 - inicjowanie i wspieranie rozwoju gospodarczego,
 - ochrona zasobów środowiska naturalnego w myśl zasad zrównoważonego rozwoju,
 - przeciwdziałanie najdotkliwiej odczuwalnym problemom społecznym, w tym likwidacja patologii społecznych i przeciwdziałanie bezrobociu,
 - zaspokojenie potrzeb grup wymagających ukierunkowanych działań – dzieci, chorych, osób starszych i niepełnosprawnych.
2. Wybrane projekty mogą być związane z obligatoryjnymi, bieżącymi zadaniami samorządu, ale nie ograniczają się tylko do takich zadań.

Zaproponowane zostały następujące kryteria, które automatycznie predysponowały projekt do włączenia do SRMiG MG:

- projekt odpowiada projektom zgłoszonym do *Strategii Rozwoju Województwa* oraz *Wojewódzkiego Programu Operacyjnego*,
- projekt jest zgodny z projektami proponowanymi przez inne jednostki (np. Związek Międzygminny „Puszcza Zielonka”),
- projekt jest już rozpoczęty,
- finansowanie projektu zostało zaplanowane w *Wieloletnim Programie Inwestycyjnym na lata 2003-2008*,
- prawdopodobne jest uzyskanie dofinansowania na realizację projektu ze źródeł zewnętrznych, przede wszystkim z funduszy UE,
- projekt był zamieszczony w *Strategii Rozwoju* z roku 2001 i nie został w pełni zrealizowany lub jego realizacja była przewidziana po roku 2003,
- projekt został zatwierdzony do realizacji w różnych programach sektorowych Miasta i Gminy Murowana Goślina,
- realizacja projektu będzie najbardziej efektywna z punktu widzenia związków z innymi projektami (na podstawie analizy SWOT/TOWS).

W trakcie planowania projektów uczestnicy warsztatów i spotkań konsultacyjnych zastanawiali się nad realnymi szansami na ich wdrożenie. Dyskutowali o tym, jakie działania mogą decydować o powodzeniu przedsięwzięcia i czego – już na etapie planowania – należy się wystrzegać, by nie dopuścić do porażki.

3. RAPORT O STANIE GMINY

3.1. Położenie, powierzchnia, ludność

Miejsko-wiejska gmina Murowana Goślina jest jedną z 226 gmin województwa wielkopolskiego, w tym jedną z 89 gmin miejsko – wiejskich. Położona jest w środkowej części województwa, na północnych obrzeżach powiatu poznańskiego, w odległości 20 km od centrum Poznania. Graniczy z gminami: Skoki, Kiszkowo, Pobiedziska, Czerwonak, Suchy Las, Oborniki i Rogoźno.

Murowana Goślina stanowi jedną z 17 gmin powiatu poznańskiego. Jej usytuowanie w granicach powiatu obrazuje mapa.

Rys. 2. Gmina Murowana Goślina w granicach powiatu poznańskiego oraz w otoczeniu gmin ościennych

Murowana Goślina należy do większych gmin województwa i powiatu. Przy powierzchni około 17 tys. ha (172,1 km²) zajmuje 4 pozycję w powiecie i 50 w województwie.

Gmina liczy 15 346 mieszkańców (na dzień 31.05.2004 r.) i pod względem ilości mieszkańców znajduje się na 8 miejscu w powiecie poznańskim oraz na 54 w województwie wielkopolskim. Mieszkańcy gminy zamieszkują w 38 zróżnicowanych pod względem demograficznym, gospodarczym i funkcjonalnym jednostkach osadniczych tworzących układ administracyjno-przestrzenny. Wyróżnia się w nim miasto Murowana Goślina i 37 wsi, w tym 20 wsi sołeckich, 2 wsie i 15 przysiółków.

Tabela 1. Podział administracyjny gminy Murowana Goślina w 2004 r.

Miasto	Murowana Goślina
20 wsi sołeckich	Białęgi, Białężyn, Boduszewo, Długa Goślina, Głębocko, Głęboczek, Kamińsko, Łopuchowo, Łopuchówko, Łoskoń Stary, Mściszewo, Nieszawa, Przebędowo, Raduszyn, Rakownia, Starczanowo, Trojanowo, Uchorowo, Wojnowo, Zielonka
2 wsie i 15 przysiółków	Kąty, Pławno, Boduszewo Leśniczówka, Worowo, Łopuchowo Gać, Złotoryjsko, Nieszawka, Szymankowo, Wojnówko, Celiniec, Czernice, Huciska, Huta Pusta, Okoniec, Odrzykożuch, Starczanowo Leśniczówka, Łoskoń Leśniczówka

Na tempo i kierunki rozwoju gminy Murowana Goślina mają zasadniczy wpływ następujące czynniki związane z jej położeniem:

- zainteresowanie mieszkańców Poznania terenami mieszkaniowymi i rekreacyjnymi gminy,
- rynek pracy odciążający częściowo rynek lokalny,
- rynek zbytu produktów rolnych i leśnych oraz produkcji lokalnej,
- położenie przy trasach Poznań – Wągrowiec i Poznań – Rogoźno, czyli kierunkach wyjazdów rekreacyjnych poznaniaków.

Rys. 3. Główne ciągi komunikacyjne w gminie

(c) Marek Derbich

3.2. Środowisko przyrodnicze gminy

3.2.1. Warunki naturalne

Gmina Murowana Goślina położona jest w obrębie Niziny Wielkopolsko-Kujawskiej na styku dwóch mezoregionów: Pojezierza Gnieźnieńskiego oraz Poznańskiego Przełomu Warty.

Rzeźba terenu została ukształtowana w trakcie ostatniego zlodowacenia (tzw. stadiał poznański zlodowacenia bałtyckiego). Jest ona zróżnicowana, występują tu obszary pagórkowate i równiny. Teren pocięty jest licznymi rynnami o nieregularnym kształcie i głęboką doliną Poznańskiego Przełomu Warty.

Klimat gminy związany jest z ogólną cyrkulacją mas powietrza, napływającego głównie znad płn. Atlantyku i basenu Morza Śródziemnego. Klimat charakteryzuje się zmiennością i różnorodnością typów pogody. Średnia temperatura miesięczna powietrza wynosi 7,9°C. Charakterystyczne są duże wahania miesięcznych temperatur, szczególnie w okresie wiosenno-letnim. Przeważają wiatry zachodnie. Opady atmosferyczne są bardzo zmiennym elementem klimatu gminy. Roczne sumy opadów wahają się od 300 do 900 mm. Długość okresu wegetacyjnego wynosi 210-220 dni.

Na terenie gminy znajduje się 6 jezior o powierzchni przekraczającej 10 ha. Są to następujące jeziora: Gackie, Kamińskie, Łoskoń, Wojnowskie, Łomno Wielkie oraz Worowskie. Do akwenów o powierzchni 5-10 ha położonych na terenie gminy zaliczamy 5 jezior: Jez. Tuczno, Pławno, Miejskie, Leśne i Czarne. Pozostałe to jeziora płytkie i zatorfione o powierzchni 2-5 ha.

Gmina leży poza zasięgiem występowania najkorzystniejszych struktur wodonośnych. Woda ujmowana jest z dwóch pięter wodonośnych: trzeciorzędowego i czwartorzędowego. Okresowo występuje deficyt wodny. Zwiększenie zasobów dyspozycyjnych ma umożliwić m.in. budowa zbiorników retencyjnych.

Wśród głównych skał macierzystych największy udział powierzchniowy mają gliny (ok. 50%) i piaski (ok. 40%), natomiast najmniejszy ility i utwory pyłowe (0,3%). Pod względem typologicznym zdecydowanie dominują gleby pseudobielicowe i brunatno-wyługowe, odwęglawione i wykazujące duże zakwaszenie. W rejonie Murowanej Gośliny znajduje się największa powierzchnia piasków fluwioglacjalnych, które w większości są zalesione.

Gleby należą do jednych z najsłabszych w woj. wielkopolskim. Ogólny wskaźnik rolniczej przestrzeni produkcyjnej wg klasyfikacji IUNG w Puławach dla Murowanej Gośliny wynosi 57,7 pkt. przy średniej wojewódzkiej 67,5 pkt. i krajowej 66,6 pkt.

Jakość gruntów wyznacza strukturę ich użytkowania. Użytki rolne zajmują zaledwie 44,1% powierzchni gminy, grunty orne około 40%, czyli mniej niż lasy i tereny zadrzewione (45%). Około 7% powierzchni stanowią użytki zielone, a 2,2% grunty pod wodami. Cechą charakterystyczną gminy na tle innych rejonów województwa i powiatu poznańskiego jest niski udział użytków rolnych i wysoka lesistość.

Średnia klasa bonitacyjna gruntów ornych mieści się w przedziale IVa (29%) i IVb (19,7%), a dla użytków zielonych pomiędzy klasami IV i V. Udział gleb najsłabszych na terenie gminy kształtuje się następująco: klasa V – 26,2%, VI – 15,7%. Do klasy II na terenie gminy zaliczonych jest tylko 0,1% a do III – 4,1% i III b – 5,3%.

Wśród gruntów ornych dominują gleby kompleksów żytnich. Łącznie z gruntami rolniczo nieprzydatnymi typowe gleby żytnie obejmują ok. 70% gruntów ornych.

W gminie aż 42% gruntów rolnych stanowią gleby V i VI klasy. Jednak słabe gleby są charakterystyczne dla większości gmin sąsiadujących z Murowaną Gośliną. W klasyfikacjach dotyczących jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej na terenie byłego województwa poznańskiego został nawet wyróżniony specjalny region Murowanej Gośliny obejmujący tereny o wysokiej lesistości i zdecydowanej przewadze gleb typowo żytnich, okresowo lub stale za suchych. Przy takich warunkach gmina zajmuje jedno z ostatnich miejsc w byłym województwie poznańskim pod względem jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej.

3.2.2 Surowce mineralne

Gmina jest obszarem zasobnym w surowce mineralne. Na jej terenie znajdują się cztery udokumentowane złoża kruszywa naturalnego (w kat. C – we wsi Mściszewo i Złotoryjsko). Do niedawna eksploatowane było złożo surowców ilastych ceramiki budowlanej w Mściszewie. W Trojanowie znajdują się udokumentowane złoża torfu, sporadycznie eksploatowane. W 1998 roku udzielono koncesji na wydobywanie złóż torfu w Długiej Goślinie.

3.2.3. Fauna i flora

Obszar gminy położony jest w obrębie Wielkopolsko-Kujawskiej krainy przyrodniczo-leśnej. Skład gatunkowy obecnych drzewostanów przedstawia się następująco: sosna ok. 87%, dąb – 9%, olcha – 2%, pozostałe 2%. Przez teren puszczy przebiegają wschodnie granice naturalnego występowania buku, jawora i brekini. Lasy zaliczone są do 4 typów siedliskowych: bór suchy, bór świeży, bór mieszany świeży i las mieszany. Lasy administrowane są przez Leśny Zakład Doświadczalny Akademii Rolniczej w Poznaniu i Nadleśnictwo Łopuchówko. Na terenie gminy występują stanowiska roślin chronionych m. in.: lilii złotogłów, sasanki łąkowej.

Świat zwierzęcy jest typowy dla nizinnych obszarów kraju. Spośród zwierzyny grubej w lasach bytują jelenie, daniela, sarny i dziki. Dość dużo występuje drobnych zwierząt: zajęcy, lisów, borsuków i kun. Coraz częściej spotyka się wydry i bobry. Z chronionych ptaków występują: kruk, żuraw i bocian czarny, a także ptaki drapieżne: bielik, orlik, rybołów. W czystych wodach żyją raki i pijawki lekarskie. Fauna ryb ogranicza się do gatunków pospolitych.

3.2.4. Obszary i obiekty przyrodnicze prawnie chronione

Park Krajobrazowy Puszcza Zielonka, utworzony w 1993 roku, zajmuje urozmaicone tereny o powierzchni 11.999,61 ha (z tego ok. 45% na terenie gminy Murowana Goślina). Wokół Parku rozpościera się otulina o powierzchni 10.969,47 ha.

Znajduje się tu pięć rezerwatów przyrody o łącznej powierzchni 65,4 ha:

- „Las Mieszany”,
- „Klasztorne Modrzewie”,
- „Jezioro Czarne”,
- „Jezioro Pławno”,
- „Żywiec Dziewięciolistny”.

Osiemdziesiąt obiektów uznano za pomniki przyrody i objęto ochroną indywidualną.

Lasy Parku Krajobrazowego Puszcza Zielonka wraz z otuliną stanowią prawie połowę powierzchni gminy.

Puszcza Zielonka jest największym kompleksem leśnym okolic Poznania wchodzącym w skład Wielkoprzestrzennego Systemu Obszarów Chronionych i stanowi niewątpliwie, nie w pełni jeszcze wykorzystane bogactwo Murowanej Gośliny. Jest atrakcyjnym miejscem wypoczynku weekendowego mieszkańców Poznania.

3.2.5. Zagrożenia środowiska naturalnego

Bliskość Poznania i lokalizacja gminy na skraju obszarów ekologicznego zagrożenia wywiera negatywny wpływ na stan środowiska naturalnego. Znaczna część drzewostanu Puszczy Zielonki ma ślady uszkodzeń charakterystycznych dla kompleksów leśnych położonych w I i II strefie zagrożeń przemysłowych.

Niepokojąco przedstawia się stan sanitarny wód rzeki Warty. Znacznie przekroczone są normy dotyczące substancji organicznych, biogenów i miana coli, będące wskaźnikami zanieczyszczenia sanitarnego. Zanieczyszczenie wód powierzchniowych i gruntowych nie jest zbyt duże. Wraz z rozwojem Poznania i okolicznych miejscowości, w tym także Murowanej Gośliny, rozrasta się sieć infrastruktury technicznej, zwiększa się presja urbanizacji oraz zapotrzebowanie na tereny rekreacyjne, co w konsekwencji prowadzi do nierzadkich przypadków działań sprzecznych z prawem, tak w zakresie zabudowy letniskowej, mieszkaniowej, jak i usługowej. Wywiera to negatywny wpływ na stan środowiska naturalnego.

Wprawdzie stan czystości powietrza jest lepszy niż w wielu innych gminach, niemniej i na tym polu pozostaje sporo do zrobienia. Na terenie gminy nie są zlokalizowane większe zakłady przemysłowe zaliczane do szczególnie uciążliwych dla środowiska, emitujące jako efekt produkcyjny pyły lub substancje zanieczyszczające powietrze atmosferyczne. Emisja gazów i pyłów jest więc ograniczona i znacznie niższa niż w wielu innych rejonach kraju. Na liście wojewódzkiej obiektów szczególnie uciążliwych znajduje się jednak zlokalizowana w pobliżu (w gminie Czerwonak) Tłocznia Metali „Pressta” S.A. w Bolechowie (obecnie w stanie upadłości).

Źródłem niekorzystnego wpływu na powietrze atmosferyczne są też systemy grzewcze wymagające konserwacji, unowocześnienia i wprowadzenia dodatkowych źródeł ekologicznego zasilania w ciepło.

Coraz większy problem stanowią zanieczyszczenia komunikacyjne. Pod względem składu chemicznego powietrze zawiera klasyczne składniki, jak: elementy toksycznych związków ołowiowych, cynku, manganu, dwutlenku siarki, dwutlenku azotu, sadzy, szczególnie w pyłe opadowym.

Niemniej uciążliwy dla środowiska jest rosnący hałas, którego głównym emitorem są środki komunikacji. Odczuwany jest on najdotkliwiej w tej części gminy, przez którą przebiega droga wojewódzka nr 196 z Poznania do Wągrowca.

Ochronie stanu powietrza sprzyja bogaty kompleks leśny i roślinny na terenie gminy oraz istnienie pasów zieleni wysokiej i ochronnej. Jej ilościowy stan powiększany sukcesywnie w obszarach przydrożnych czy narażonych na ingerencję człowieka wzmacniać będzie korzystne oddziaływanie dużych obszarów zieleni na ochronę naturalnego otoczenia.

3.3. Turystyka

Ponad 70% ogromnego kompleksu leśnego, jakim jest Puszcza Zielonka, leży na terenie gminy Murowana Goślina. Puszcza stanowi jej niewątpliwe bogactwo. Jest atrakcyjnym miejscem wypoczynku weekendowego mieszkańców Poznania. Również położone na terenie gminy jeziora, czy rezerваты np. Śnieżycowy Jar, przyciągają coraz większą liczbę turystów. Dla ich wygody na terenie gminy dostępna jest następująca infrastruktura turystyczna:

1. REKREACJA

- Letniskowe działki rekreacyjne nad jez. w Wojnowku, Kamińsku i Okońcu (ok. 800),
- Ośrodek Naukowo-Dydaktyczny Akademii Rolniczej w Zielonce - arboretum (otwarty dla gości zewnętrznych),
- Ośrodek Wypoczynkowy Akademii Rolniczej w Okońcu,
- gospodarstwa agroturystyczne,
- kwatera myśliwska w Kątach,

2. MIEJSCA NOCLEGOWE

- Pałac w Wojnowie – Villa Mon Repos,
- Hotel „Relax” w Murowanej Goślinie,
- Hotel i restauracja „Dwa Stawy” w Kamińsku,
- Ośrodek Naukowo-Badawczy Akademii Rolniczej w Zielonce – bursa studencka,
- kwatera myśliwska Nadleśnictwa Łopuchówko w Kątach ,
- Ośrodek Akademii Rolniczej „Leśniczanka” w Okońcu,
- Ośrodek wypoczynkowy w Wojnowku,

3. GOSPODARSTWA AGROTURYSTYCZNE

- Czesław Matoga, Boduszewo 8,
- Anna i Tomasz Dworcak „Karczma Stajenka” Boduszewo 13,
- Edwarda i Janusz Szóstak, Boduszewo 42,

- Danuta Gawronik, Długa Goślina,
 - Elżbieta Dziel, Pławno 4,
 - Urszula i Kazimierz Kosakowscy, Raduszyn 4,
- 4. SZLAKI TURYSTYCZNE**
- rowerowe – na terenie Puszczy Zielonki dwa „pierścienie” szlaków rowerowych wraz z licznymi odgałęzieniami,
 - piesze – czerwony, niebieski, żółty, czarny – teren Puszczy Zielonki,
 - pierścień konny „Wilczy Szlak” – przebiegający przez teren gminy,
- 5. PARKINGI LEŚNE** – Boduszewo, Starczanowo, Zielonka, nad jeziorem Tuczo i Worowskim,
- 6. KĄPIELISKA** – jeziora: Kamińskie, Miejskie, Łomno, Tuczo.

3.4. Zagospodarowanie przestrzenne

3.4.1 Infrastruktura techniczna

Aktualny stan części bazy infrastruktury technicznej, ekonomicznej i społecznej jest lepszy niż w wielu polskich gminach. Niewątpliwymi silnymi stronami bazy infrastrukturalnej są:

- duże zaawansowanie zwodociągowania gminy,
- wolne tereny pod budownictwo mieszkaniowe i obiekty inwestycyjne,
- znaczny postęp w zakresie telekomunikacji,
- uruchomienie gminnego systemu selekcjonowania odpadów.

Dla efektywnego funkcjonowania miasta i gminy niezbędne są jednak dalsze działania na tym polu, szybkie zakończenie realizowanych przedsięwzięć, likwidacja istniejących niedostatków i postęp zgodny nowymi tendencjami i możliwościami w tym zakresie m.in. telekomunikacyjnymi.

Do słabych stron sfery infrastrukturalnej zaliczone zostały:

- zły stan dróg ,
- niski stopień skanalizowania na obszarach wiejskich,
- zbyt odległe w czasie plany gazyfikacji gminy.

3.4.2. Sieć komunikacyjna – infrastruktura transportowa

Elementami bazy infrastrukturalnej mającymi ogromne znaczenie dla rozwoju gospodarczego są drogi publiczne i ich otoczenie, dlatego nadanie priorytetu modernizacji dróg wśród innych przedsięwzięć infrastruktury technicznej poprzez podniesienie parametrów techniczno-eksploatacyjnych dróg nie wymaga szerokiego uzasadnienia. Uzyskanie efektywniejszego, bezpiecznego i przyjaznego dla środowiska systemu dróg publicznych – uzyskanie spójnego z krajami Unii Europejskiej systemu komunikacyjnego stanowi też zasadnicze wyzwanie w *Strategii Rozwoju Województwa Wielkopolskiego*.

Przez miasto i gminę przebiegają:

1. Dwie drogi wojewódzkie:

- nr 196 Poznań - Skoki - Wągrowiec
- nr 187 Murowana Goślina-Oborniki-Szamotuły

2. Jedenaście dróg powiatowych, które zapewniają połączenia między Murowaną Gośliną i większymi wsiami, również z sąsiednich gmin:

- nr 32 302 Murowana Goślina - Długa Goślina - Rogoźno
- nr 32 303 Murowana Goślina - Boduszewo - Głębocek - Karczewo
- nr 32 304 Boduszewo - Zielonka - Tuczo
- nr 32 322 Murowana Goślina - Starczanowo - Uchorowo - gr. gminy
- nr 32 323 Białężyn - Nieszawa - gr. gminy (Pacholewo)
- nr 32 325 Długa Goślina - Kąty - Białęgi
- nr 32 326 Brody - Wojnowo - Worowo
- nr 32 327 Skoki - Potrzebanowo - Długa Goślina
- nr 32 329 Zielonka - Kamińsko - Rakownia - Murowana Goślina
- nr 32 330 Łopuchowo - Łopuchówko - Boduszewo
- nr 32 331 Sławica - Niedźwiedziny - Zielonka

3. Drogi gminne zamieszczone w Dzienniku Urzędowym Województwa Poznańskiego nr 13 z dnia 27.12.1986 r.

od drogi wojewódzkiej nr 196 w kierunku:

- Osiedle Zielone Wzgórza
- Głębocko
- Brody
- Worowo
- Łopuchowo
- Łopuchowo - Wojnowo
- Łopuchowo - Wojnowo
- Brzeźno
- Gać
- Wojnowo - Wojnowo

od drogi wojewódzkiej nr 187 w kierunku:

- Przebędowo - Starczanowo
- Białęgi
- Kąty
- Nieszawa - Nieszawka
- Nieszawa - Długa Goślina
- Uchorowo - Starczanowo
- Szymankowo
- Uchorowo

od drogi powiatowej nr 32 302 w kierunku:

- Nieszawka
- Łoskoń Stary
- Wojnowo

od drogi powiatowej nr 32 304 w kierunku:

- Zielonka
- Głębocko
- Przebędowo
- Kamińsko
- Huciska
- Bednary
- Gajówka Głębocek

od drogi powiatowej nr 32 329 w kierunku:

- Okoniec
- Bolechowo
- Zielonka

oraz drogi:

- Kamińsko - Osiedle Okoniec
- Kamińsko - Bolechowo
- Kamińsko - Huta Pusta
- Kamińsko - Czernice
- Kamińsko - Owińska

Droga wojewódzka nr 196 stanowi podstawowe powiązanie drogowe Wągrowca, Skoków, Murowanej Gośliny i Czerwonaka z Poznaniem, jest też głównym dojazdem do bazy paliwowej w Rejowcu (gm. Skoki). Droga nr 196 jest bardzo obciążona ruchem samochodowym. W obszarze miasta droga ta jest dodatkowo obciążona ruchem miejskim. Ponieważ droga wojewódzka nr 196 przebiega przez śródmieście w bliskiej odległości od zabudowy mieszkaniowej, to mieszkańcy narażeni są na uciążliwość ruchu samochodowego. Spośród dróg powiatowych nawierzchnię nie ulepszoną posiadają odcinki dróg:

- Dąbrówka Kościelna - Głęboć
- Zielonka - Dzwonowo - Niedźwiedziny - Sławica
- Długa Goślina - Potrzebno - Skoki
- Pławno - Zielonka.

Drogi gminne i lokalne miejskie mają w większości nawierzchnię gruntową.

W roku 2004 dróg gminnych było 178 km, w tym o nawierzchni twardej tylko 32 km, czyli 18%, a lokalnych miejskich 31 km, w tym o nawierzchni twardej 17 km, czyli 55%.

Komunikacyjne **powiązania wewnętrzne** w Murowanej Goślinie realizowane są głównie przez miejskie odcinki dróg wojewódzkich i powiatowych, tj. ulicę Poznańską, Rogozińską, Mścińską, Wojska Polskiego i Gnieźnieńską.

Do ulic lokalnych miejskich zaliczone są ulice: Długa, Kręta, gen. T. Kutrzeby, Dworcowa, Jodłowa, Kasztanowa, Kochanowskiego, Leśna, Lipowa, Łąkowa, Młyńska, Mostowa, Nowa, Ogrodowa, Okrężna, Podgórna, Pogodna, Polna, Przemysłowa, Spokojna, Starczanowska, Szkolna, Wiosenna, Wodna, Raduszyńska, Żurawia, Cicha, Łabędzia, Jeziorna, Prusa, Żeromskiego, Mickiewicza, Słowackiego, Kwiatowa, Słoneczna, Tęczowa, Promienista, Krótka, Śliwkowa, Morelowa, Wiśniowa, Czereśniowa, Brzoskwiniowa, Chabrowa, Różana, Narcyzowa, Krokusowa, Irysowa, Storczykowa, Konwaliowa, Fiołkowa, Strzelecka, Dolina, Widok, Grobla, Bracka, Telimeny, Tadeusza, Soplisy, Podkomorze, Rejenta, Podbielęty, Wołodyjowskiego, Zagłoby, Kmicica, Oleńki.

Na Zielonych Wzgórzach do układu podstawowego zaliczone są ulice: Długa, gen. T. Kutrzeby, Kręta.

Pomiary ruchu samochodowego na drogach prowadzi Generalna Dyrekcja Dróg Publicznych w okresach pięcioletnich. Analizę wzrostu ruchu samochodowego na drogach nr 196 i 187 w obszarze gminy rozpatrzono w latach 1990-95.

Wielkość średniego ruchu dobowego na drogach w latach 1990 i 1995 przedstawia tabela.

Tabela 2. Wielkość średniego ruchu dobowego na drogach w latach 1990 i 1995

Nr drogi	Natężenie ruchu w 1990 r.	Natężenie ruchu w 1995 r.	Wskaźnik wzrostu ruchu 1990-95 rok
nr 196 Poznań – Murowana Goślina	4.173	8.600	2,06
nr 196 Murowana Goślina - Sławica	2.278	4.900	2,15
nr 187 Murowana Goślina - Oborniki	2.164	2.000	0,92

Największy, bo aż ponad dwukrotny wzrost ruchu wystąpił na drodze nr 196 Poznań - Murowana Goślina - Sławica. Wielkość ruchu od Murowanej Gośliny w kierunku Sławicy maleje o 57%. Ruch na drodze z Murowanej Gośliny do Obornik jest czterokrotnie niższy niż na drodze Poznań - Murowana Goślina.

3.4.3. Komunikacja kolejowa

Przez obszar gminy przebiega jednotorowa linia kolejowa: Poznań Wschód - Wągrowiec - Bydgoszcz. Przeciętnie na dobę kursuje po niej 16 pociągów osobowych zapewniając połączenia kolejowe między miastami i gminami Poznań, Czerwonak, Murowana Goślina, Skoki, Wągrowiec. Na obszarze Gminy znajdują się dwie stacje kolejowe: Murowana Goślina i Łopuchowo.

3.5. Gospodarka wodno – ściekowa

3.5.1. Zaopatrzenie w wodę w mieście

Murowana Goślina jest miastem zwodociagowanym, ponad 96% mieszkańców ma doprowadzoną wodę pitną z wodociągu miejskiego. Wodociąg ten jest zaopatrywany w wodę z ujęcia wody położonego na zachodnim krańcu miasta i zlokalizowanego razem z istniejącą stacją wodociagową. Na ujęcie to składają się dwie czynne studnie i jedna awaryjna. Zatwierdzone zasoby wody na ujęciu w kategorii "B" wynoszą $Q_e = 275 \text{ m}^3/\text{h}$.

Woda jest uzdatniana w istniejącej stacji wodociagowej wyposażonej w następujące urządzenia: pompownia, odżelaziacze, chlorator sprzężony z wodomierzem, hydrofor i zbiornik wody czystej. Stan techniczny stacji nie jest dobry. Woda pitna ze stacji wodociagowej jest rozprowadzana po mieście siecią wodociagową. Oprócz mieszkańców miasta Murowana Goślina z wodociągu tego korzysta część

mieszkańców Przebędowa i Boduszewa. Sieci wodociągowej nie posiadają następujące okoliczne wsie: Mściszewo i Starczanowo.

Stan techniczny sieci wodociągowej jest zadowalający, w niektórych rejonach występuje jednak zbyt mała przepustowość rur. W jednostkach osadniczych nie posiadających sieci wodociągowej, gospodarstwa domowe zaopatrują się w wodę z ujęć indywidualnych (studnie), a w okresach długotrwale trwającej suszy woda musi być do nich dowożona.

Opracowana jest koncepcja zwodociągowania i skanalizowania gminy Murowana Goślina. Koncepcja powyższa wykazuje kierunki i kolejność inwestowania w wodociągi i kanalizację oraz ich koszt.

Od dnia 1 stycznia 2001 na podstawie umowy eksploatatorem wodociągów wiejskich zostały Poznańskie Wodociągi i Kanalizacja – obecnie AQUANET Sp. z o.o. Firma eksploatuje wiejskie stacje uzdatniania wody w miejscowościach: Długa Goślina, Białężyn, Boduszewo, Kamińsko i Łopuchowo wraz przyległymi sieciami wodociągowymi oraz siecią wodociągową w Złotoryjsku. Współpraca zaowocowała pracami nad spięciem wodociągu miejskiego z wodociągami w Długiej Goślinie i Boduszewie.

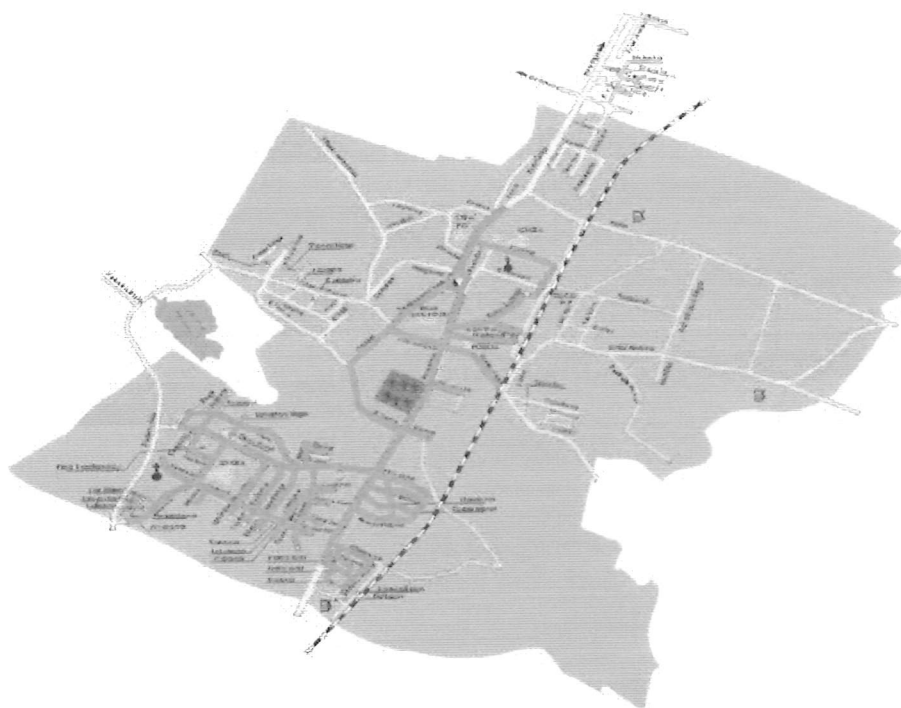
3.5.2. Kanalizacja w mieście

Miasto Murowana Goślina jest skanalizowane w około 73%. Istniejącą sieć kanalizacyjną przedstawiono poniżej na rysunku 4.

Sieć kanalizacyjna jest nowa, w dobrym stanie technicznym i posiada odpowiednią przepustowość. Do końca 2003 r. wykonanych było 500 przyłączy kanalizacyjnych. Całkowicie skanalizowane jest osiedle „Zielone Wzgórze” oraz osiedle 600 – lecia.

Historyczna część miasta jest obecnie w trakcie rozbudowy sieci kanalizacyjnej. Sukcesywnie są budowane kanały sanitarne na poszczególnych ulicach. Zbudowane już zostały kanały sanitarne w części ulic: Rogozińskiej, Poznańskiej, Kochanowskiego, Wodnej, Łąkowej, Wojska Polskiego, Mściszewskiej, Przemysłowej, Mostowej, Dworcowej, Szkolnej i placu Powstańców Wielkopolskich.

Rys. 4. Sieć kanalizacji sanitarnej w mieście

Wybudowany jest kolektor na trasie rejon ul. Mściszewskiej - Murowana Goślina - Raduszyn. Następnie planowana jest budowa kolektora sanitarnego od przepompowni ścieków doliną Trojanki do Przebędowa. Wyżej wymieniony kolektor umożliwi podłączenie do kanalizacji sanitarnej całej północno-zachodniej części miasta.

Ścieki sanitarne z całego miasta są zasadniczo odprowadzane grawitacyjnie do przepompowni głównej zlokalizowanej w Raduszyńcu i stamtąd tłoczone do istniejącej oczyszczalni w Szlachęcinie w gminie Czerwonak. Oczyszczalnia ta posiada możliwość oczyszczania 5600,0 m³/d ścieków, jednak obecnie wykorzystuje swą przepustowość tylko w wysokości 2500-3000 m³/d. Na oczyszczalni znajdują się następujące urządzenia: piaskownik, komora napowietrzania, bioreaktor, 3 osadniki wtórne i pompownia tłocząca oczyszczone ścieki do rowu i dalej do Warty. Technologia zakłada recyrkulację osadu i zwracanie nadmiernego osadu do bioreaktora. Osad z osadnika jest zagęszczany na poletkach osadowych i wywożony. W roku 2004 zakończona zostanie pełna, docelowa modernizacja oczyszczalni.

W mieście istnieje również sieć kanalizacji deszczowej (około 80%). Jest ona starsza niż kanalizacja sanitarna, a więc jej stan techniczny jest nieco gorszy. Przy wylotach do Goślinki i Strugi Goślińskiej nie posiada ona żadnych urządzeń oczyszczających. Osadnik dla wód deszczowych zlokalizowany jest jedynie na wylocie nowej kanalizacji deszczowej z Zielonych Wzgórz. Osadnik wód deszczowych w Raduszyńcu nie jest eksploatowany zgodnie z przewidzianą technologią.

Na terenach pozbawionych sieci kanalizacyjnej, ścieki z indywidualnych gospodarstw i działek rekreacyjnych odprowadzane są do zbiorników (szamb), które są okresowo opróżniane a ścieki wywożone przez firmy posiadające zezwolenie burmistrza na opróżnianie szamb i transport nieczystości, do punktu zlewczego znajdującego się w oczyszczalni ścieków w Szlachęcinie.

3.5.3. Zwodociągowanie i kanalizacja wsi

Zróżnicowany jest stan wyposażenia w sieć wodociagową i kanalizacyjną poszczególnych wsi.

Tereny wiejskie poza Łopuchówkiem i Zielonką nie są skanalizowane. Ścieki są gromadzone w szambach i wywożone do punktu zlewnczego oczyszczalni ścieków w Szlachęcinie. W ramach Związku Międzygminnego Puszcza Zielonka, przy współpracy z Aquanetem, została opracowana koncepcja skanalizowania całego terenu gminy. Wykonania kanalizacji dla przeważającej części gminy zostało ujęte we wniosku do Funduszu Spójności. Planowana realizacja zadania, to lata 2004 – 2008.

Zwodociągowanie terenów wiejskich przedstawia poniższa mapa i tabela.

Rys. 5. Zwodociągowanie terenów wiejskich

Tabela 3. Stan sieci wodociągowej poszczególnych miejscowości

Miejscowość	Ujęcie wody	Wodociąg
Nieszawa całkowicie zwodociągowana liczba odbiorców – 182	we wsi Pacholewo, wydajność ujęcia wynosi $Q = 40,0 \text{ m}^3/\text{h}$.	średnica 160 mm
Nieszawka całkowicie zwodociągowana liczba odbiorców – 25	lokalna studnia	średnica 80 mm
Białężyn całkowicie zwodociągowana liczba odbiorców – 264	ujęcie wody i stacja wodociągowa o wydajności $Q = 12,0 \text{ m}^3/\text{h}$	średnica 100 mm
Białęgi całkowicie zwodociągowana liczba odbiorców - 73	ujęcie wody w Białężynie	średnica 100 mm
Długa Goślina całkowicie zwodociągowana liczba odbiorców - 395	Ujęcie wody i stacja wodociągowa o wydajności $Q = 25 \text{ m}^3/\text{h}$, zaopatruje także wieś Kąty	średnica 100 – 160 mm
Trojanowo całkowicie zwodociągowana liczba odbiorców – 179	ujęcie wody i stacja wodociągowa o wydajności $Q = 20 \text{ m}^3/\text{h}$ na potrzeby tamtejszej RSP, reszta posesji zasilana jest z ujęcia w Długiej Goślinie	średnica 100 mm
Mściszewo W trakcie realizacji zwodociągowania. Przewidywany termin zakończenia budowy – koniec 2004.	Mieszkańcy korzystają z własnych ujęć wody, latem w okresie suszy woda jest często dowożona. Na terenie fermy hodowlanej znajduje się studnia zaopatrująca w wodę fermę oraz przyległe zabudowania.	
Starczanowo Niezwodociągowana	Wieś obecnie nie posiada wody pitnej z wodociągu, korzysta tylko z indywidualnych studni.	
Uchorowo całkowicie zwodociągowana liczba odbiorców - 519	ujęcie wody i stacja wodociągowa o wydajności $Q = 25 \text{ m}^3/\text{h}$, zaopatruje także wieś Żerniki w gminie Oborniki	średnica 80 i 100 mm
Łopuchowo całkowicie zwodociągowana liczba odbiorców - 361	ujęcie wody i stację wodociągową o wydajności $Q = 24,0 \text{ m}^3/\text{h}$.	średnica 80 i 100 mm
Łopuchówko całkowicie zwodociągowana liczba odbiorców - 147 wieś skanalizowana, ścieki odprowadzane do oczyszczalni trzcinowej	ujęcie wody i stację wodociągową w nadleśnictwie o wydajności $Q = 18 \text{ m}^3/\text{h}$,	średnica 100 mm
Boduszewo całkowicie zwodociągowana liczba odbiorców – 245	własne ujęcie wody i stacja wodociągowa o wydajności $Q = 40,0 \text{ m}^3/\text{h}$	
Kamińsko całkowicie zwodociągowana liczba odbiorców stałych- 156 liczba odbiorców sezon.- 2164	wieś posiada ujęcie wody i stację wodociągową o wydajności $Q = 40,0 \text{ m}^3/\text{h}$	średnica 100 mm
Wojnowo całkowicie zwodociągowana liczba odbiorców stałych- 365 liczba odbiorców sezon.- 40	ujęcie wody i stacja wodociągowa o wydajności $Q = 8,0 \text{ m}^3/\text{h}$	
Wojnowko całkowicie zwodociągowana liczba odbiorców stałych- 12	ujęcie wody i stacja wodociągowa o wydajności $18,0 \text{ m}^3/\text{h}$	

liczba odbiorców sezon.- 160		
Rakownia całkowicie zwodociągowana liczba odbiorców - 288	Posiada sieć wodociągową podłączoną do wodociągu w Kamińsku	
Głębocek, Głębocko, Huciska, Zielonka, Czernice, Worowo, Gać	zaopatrywane są w wodę pitną z własnych ujęć indywidualnych. W Zielonce w Ośrodku AR Poznań - BURSA istnieje studnia o wydajności 6,0 m ³ /h wody i oczyszczalnia ścieków.	

3.6. Gospodarka odpadami

Składowisko odpadów komunalnych zlokalizowane jest w Białęgach. Na składowisku tym przewidziano realizację trzech kwater składowania odpadów o powierzchni:

Kwaterna 1	- 7.630 m ²
Kwaterna 2	- 6.250 m ²
Kwaterna 3	- 5.900 m ²

Kwaterny oddzielono groblami, aby umożliwić etapową eksploatację składowiska. Aktualnie, zgodnie z projektem eksploatowana jest kwatera nr 1. Kwatera nr 2 jest w trakcie budowy.

3.7. Sieć elektroenergetyczna

Przez gminę przebiega linia napowietrzna wysokiego napięcia 110 kV z GPZ „Bolechowo” do GPZ „Oborniki”. Zasilanie gminy odbywa się liniami napowietrznymi średniego napięcia wyprowadzonymi z GPZ „Bolechowo” i GPZ „Oborniki”. Sieć kablowa średniego napięcia - 15 kV występuje w mieście Murowana Goślina oraz w miejscowościach Pławno i Czernice położonych na terenach zalesionych. Z linii głównych średniego napięcia odchodzą odgałęzienia zasilające stacje transformatorowe 15/0.4 kV. Przy pomocy tych stacji średnie napięcie jest transformowane na niskie napięcie 220 i 380 V, a więc takie, na którym pracuje większość odbiorców energii elektrycznej.

Przez północną część gminy planowane są dwie linie elektroenergetyczne wysokiego napięcia:

- 400 KV Poznań Plewiska – Bydgoszcz,
- 500 KV linia prądu stałego Rosja - Polska – Niemcy.

Przebieg linii 400 KV został wytrasowany na mapie 1:10 000 przez Biuro „Energoprojekt” Poznań i zaopiniowany przez Gminy.

Linia 500 KV ma przebieg wstępny wytrasowany na mapie w skali 1:50 000.

3.8. Gazownictwo

Na terenie gminy zlokalizowane są gazociągi wysokiego ciśnienia:

- podstawowy gazociąg gazu zaazotowanego Dn 500 Poznań – Piła,
- odbozka od w.w. gazociągu o średnicy Dn 100 doprowadzająca gaz do miasta Oborniki.

Z gazociągu Poznań – Piła zasilana jest stacja redukcyjna wysokiego ciśnienia o przepustowości $Q=1500 \text{ m}^3/\text{h}$ w Murowanej Goślinie, do której gaz doprowadzany jest krótkim połączeniem wysokiego ciśnienia Dn 80.

Przez teren gminy Murowana Goślina (na kierunku wschód – zachód) przebiega gazociąg tranzytowy Jamał – Europa Zachodnia o średnicy Dn 1400. W odległości 15 m od istniejącego gazociągu zaprojektowano lokalizację drugiej nitki.

Właściciel gazociągu tj. firma EuRoPol GAZ S.A. w Warszawie, al. Stanów Zjednoczonych 61 posiada aktualne dane odnośnie lokalizacji gazociągu i prowadzi niezbędne uzgodnienia odnośnie działalności osób trzecich w strefie kontrolnej gazociągu.

Na obszarze gminy zgazyfikowane jest miasto Murowana Goślina oraz część miejscowości Przebędowo. Dostawcą gazu i operatorem sieci gazowej jest Wielkopolska Spółka Gazownicza Poznaniu. Gaz rozprowadzany jest siecią rozdzielczą średniego i niskiego ciśnienia.

W rozpatrywanym rejonie rozprowadzany jest gaz ziemny zaazotowany podgrupy GZ-35 wg PN-87/C-96001 o wartości opałowej MJ/m^3 . Źródłem gazu ziemnego jest istniejąca stacja redukcyjna wysokiego ciśnienia o przepustowości $1500 \text{ m}^3/\text{h}$ w Murowanej Goślinie.

Sieć niskiego ciśnienia jest zasilana przez dwie stacje redukcyjne średniego ciśnienia: w Murowanej Goślinie przy ul. Kochanowskiego i na Osiedlu „Zielone Wzgórza” przy ul. Długiej.

3.9. Ciepłownictwo

Energia ciepła dostarczana jest do osiedla „Zielone Wzgórza” z „PRESSTERM” sp. z o.o. siecią ciepłą, z której zasilane są węzły ciepłne, przedszkole, szkoła, kościół i pomieszczenia magazynowe.

Węzły ciepłne zlokalizowane na terenie osiedla Zielone Wzgórza działają jako węzły wymiennikowe dwufunkcyjne tzn. na potrzeby centralnego ogrzewania i jako podgrzewacz ciepłej wody użytkowej. Dla budownictwa mieszkaniowego wykonane są jako węzły grupowe (jeden węzeł ciepłny na kilka bloków), a dla budownictwa komunalnego typu szkoła, przedszkole jako węzły indywidualne. Na terenie miasta i gminy zlokalizowane są ponadto kotłownie lokalne zasilające w energię ciepłą poszczególne grupy budynków: w Murowanej Goślinie kotłownia przy ul. Wojska Polskiego, kotłownia w Przebędowie i w Raduszynie.

3.10. Infrastruktura społeczna

3.10.1. Infrastruktura ochrony zdrowia

Od 1 grudnia 1999 r. Gminny Ośrodek Zdrowia zlokalizowany przy ul. Dworcowej 10 jest własnością Gminy Murowana Goślina, na podstawie porozumienia zawartego pomiędzy Samodzielnym Publicznym Zakładem Opieki Zdrowotnej w Obornikach a gminą, sporządzonym w oparciu o pełnomocnictwo Starosty Obornickiego udzielonego burmistrzowi do sprawowania zwykłego zarządu.

Gmina zawarła umowy najmu na gabinety lekarskie z ich dotychczasowymi użytkownikami na pow. ogólną 487,70 m², a także z Ośrodkiem Pomocy Społecznej na pow. ogólną 109 m². Sprzęt, w który wyposażony jest Ośrodek pozostał nadal w gestii Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w Obornikach, z którym wynajmujący zawarli umowy dzierżawne. Aktualnie, podobnie jak innymi budynkami komunalnymi, ośrodkiem zarządza spółka „Lider”.

W Murowanej Goślinie funkcjonują przychodnie lekarza rodzinnego: przy ul. Dworcowej 10 i przy ul. Modrzewiowej 8.

W nagłych wypadkach mieszkańcy obsługiwani są przez pogotowie ratunkowe w Poznaniu, podstacja w Bolechowie. Od 01.01.2000 r. część zachodnia gminy tj. Białęgi, Białężyn, Nieszawa, Nieszawka i Uchorowo obsługiwana jest przez pogotowie ratunkowe SPZOZ w Obornikach. Spowodowało to znaczne skrócenie czasu dojazdu pogotowia na wezwanie.

3.10.2. Infrastruktura edukacyjna

W tabeli przedstawiono sieć szkół i przedszkoli w gminie

Tabela 4. Sieć szkół i przedszkoli (stan na 01.06.2004)

L.p.	Placówki	Liczba			Powierzchnia m ²
		uczniów	nauczycieli	oddziałów	
1.	Przedszkole „Promyk” w Murowanej Goślinie	75	4	3	305
2.	Przedszkole „Słoneczko” w Murowanej Goślinie	143	6	6	1484
3.	Przedszkole „Stokrotka” w Przebędowie	56	3	3	205
4.	Szkoła Podstawowa nr 1 w Murowanej Goślinie	446	29	19	4327
6.	Szkoła Podstawowa nr 2 w Murowanej Goślinie	691	58	28	4464
7.	Szkoła Podstawowa w Białężynie, w tym:	102	9	6	1437
	Oddział „O”	14	1	1	

8.	Szkoła Podstawowa w Łopuchowie, w tym:	77	8	6	848
	Oddział „O”	15	1	1	
9.	Szkoła Podstawowa w Długiej Goślinie, w tym:	113	12	6	502
	Oddział „O”	24	1	1	
10.	Gimnazjum nr 1 w Murowanej Goślinie	353	26	13	943
11.	Gimnazjum nr 2 w Murowanej Goślinie	553	40	19	5609
12.	Zespół Szkół w Bolechowie z siedzibą w Murowanej Goślinie. W jego skład wchodzi: Liceum ogólnokształcące Liceum profilowane Zasadnicza Szkoła Zawodowa Liceum techniczne, ekonomiczno-administracyjne	295	44	12	

3.10.3. Infrastruktura instytucji kultury

W gminie funkcjonuje **Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury i Rekreacji w Murowanej Goślinie** przy ul. Poznańskiej 16 oraz następujące jego filie:

- Klub Osiedlowy na Os. Zielone Wzgórza,
- Klub Wiejski w Uchorowie.

Biblioteka Publiczna w Murowanej Goślinie – plac Powstańców Wielkopolskich 9 – filie: Filia na os. Zielone Wzgórza, Filia w Uchorowie, Filia w Boduszewie. W strukturach organizacyjnych Biblioteki Publicznej funkcjonuje również Izba Regionalna Ziemi Goślińskiej, mieszcząca się w budynku przy pl. Powstańców Wlkp. 9.

3.11. Stan mienia komunalnego

W gminie Murowana Goślina nie była dotychczas przeprowadzana dokładna inwentaryzacja majątku komunalnego, dlatego niżej zamieszczone zostały skrócone, przybliżone informacje o stanie mienia komunalnego, na które składają się:

Budynki oświatowe gminne ogółem	10
powierzchnia użytkowa ogółem	20.344 m ²
w tym	
Budynki gminne (mieszkalne, urzędowe i oświatowe)	
ogółem	45
w tym liczba mieszkań	198
Budynki wyłącznie mieszkalne	30
w tym liczba mieszkań	198
powierzchnia użytkowa mieszkań	ok. 8.814 m ²

liczba mieszkańców

ok. 575

Od początku roku 2001 budynkami komunalnymi administruje i zarządza „Lider” sp. z o.o. z siedzibą w Poznaniu, ul. Jeleniogórska 7. W jego zarządzie znajduje się 45 budynków o powierzchni użytkowej 10.880 m².

Grunty gminne

Tabela 5. Grunty w ha

L.p.		miasto	gmina	razem
1	rola	13	65	78
2	nieużytki, łąki	3	11	14
3	tereny zabudowane	7	3	10
4	tereny zielone	4	2	6
5	tereny niezabudowane	1	1	2
6	las	1	9	10
7	drogi	21	118	139

wieczyste użytkowanie:

Łopuchowo – RSP – bloki mieszkalne 1,04 ha

Mściszewo – wodociągi – 0,56 ha

Przebędowo – ogródki – „Bratek” – 7,07 ha

Murowana Goślina – wodociągi – 0,66 ha

Spółdzielnia Mieszkaniowa „Zielone Wzgórza” – 33,82 ha

W skład mienia komunalnego poza wymienionymi wchodzi również m.in:

- Budowle i urządzenia
 - sieć wodociągowa i sanitarna
 - hydrofornie
 - studnie publiczne
 - zbiorniki retencyjne
- Obiekty komunalne
 - Stadion Miejski
 - budynki Miejsko-Gminnego Ośrodka Kultury i Rekreacji
 - budynki OSP
 - budynek Ośrodka Zdrowia przy ul. Dworcowej.

3.12. Obiekty dziedzictwa kulturowego

Murowana Goślina należy do najstarszych miejscowości ziemi poznańskiej. Najdawniejsze ślady osadnictwa pochodzą ze schyłkowego paleolitu, czyli starszej epoki kamienia. Najliczniej reprezentowane jest osadnictwo z okresu średniowiecza (cmentarzysko kurhanowe w Zielonce oraz dwa skarby srebrne: skarb monet w Białęgach i skarb monet i ozdób w Długiej Goślinie). Na terenie gminy znajdują się 3 grodziska z tego okresu: Długa Goślina, Głęboć i Starczanowo. Z Murowanej

Gośliny pochodzi najstarsze znalezisko archeologiczne Wielkopolski, motyka z rogu renifera, datowana na koniec starszej epoki kamiennej, która znajduje się obecnie w Muzeum Archeologicznym w Poznaniu.

Najważniejsze obiekty zabytkowe na terenie gminy to:

- kościół p.w. Św. Jakuba w Murowanej Goślinie - kościół katolicki wybudowany na przełomie XV i XVI w. w stylu późnogotyckim,
- kościół poewangelicki w Murowanej Goślinie, wybudowany w latach 1784-1793 w stylu klasycystycznym,
- zespół kościoła parafialnego w Długiej Goślinie - drewniany kościół p.w. Marii Magdaleny pochodzący z roku 1623,
- kaplica w Wojnowie - kaplica p.w. Św. Jana Chrzciciela z 1914 roku wraz z parkiem i zespołem pałacowo-folwarcznym z XIX w.

3.13. Gospodarka - podmioty gospodarcze działające na terenie gminy

W okresie transformacji nastąpiły wyraźne zmiany zarówno w ilości, jak i w strukturze własnościowej oraz organizacyjnej podmiotów gospodarczych działających na terenie gminy. O dużej dynamice zmian świadczy fakt, że od 1991 r. liczba podmiotów gospodarczych zwiększyła się ze 162 do 1504 (31.05.2004 r.).

Na terenie Miasta i Gminy Murowana Goślina funkcjonują trzy banki:

- Pobiedzisko-Gośliński Bank Spółdzielczy w Pobiedziskach Oddział w Murowanej Goślinie,
- Powszechna Kasa Oszczędności Bank Polski S.A.,
- oraz w oparciu o placówkę Poczty Polskiej punkt kasowy Banku Pocztowego S.A.

Przeważają niewielkie podmioty gospodarcze prowadzone samodzielnie lub zatrudniające kilku pracowników. Z tego względu ich rotacja jest dość duża.

Wg stanu na dzień 31.05.2004 r. w Urzędzie Miasta i Gminy Murowana Goślina zarejestrowane były 1504 działające firmy, w tym:

▪ handel stacjonarny i obwoźny	282
▪ budownictwo	267
▪ usługi niematerialne	293
▪ usługi przemysłowe	109
▪ produkcja wyrobów	95
▪ transport	96
▪ handel obwoźny	79
▪ handel stacjonarny	73
▪ różna działalność	107
▪ usługi materialne – pozostałe	40
▪ gastronomia	29
▪ pośrednictwo finansowe	13
▪ sprzedaż bezpośrednia	5
▪ doradztwo ekonomiczno-techniczne	5
▪ produkcja, handel, usługi	3

▪ surowce wtórne i opakowania szklane	1
▪ montaż	1
▪ produkcja i handel metal. nieszlach., tworzyw sztucz.	1
▪ doradztwo wielobranżowe	6

Według spisu podatników płacących podatek rolny, na terenie gminy funkcjonują 582 indywidualne gospodarstwa rolne, z tego w grupach:

- 1 – 2 ha – 219
- 2 – 5 ha – 141
- 5 – 8 ha – 40
- 8 – 10 ha – 42
- 10 – 15 ha – 67
- pow. 15 ha – 73.

Działek rolnych o powierzchni do 1 ha jest ponad 480. We władaniu rolników indywidualnych znajduje się ponad 3000 ha użytków rolnych. Największy areał użytków rolnych użytkują rolnicy we wsiach: Długa Goślina, Boduszewo, Mściszewo, Przebędowo i Białężyn.

Do wielkoobszarowych podmiotów działających w sektorze rolniczym należą m.in.:

- Hodowla Roślin „Smolice” sp. z o.o., oddział w Przebędowie (dawniejszy Zakład Doświadczalny Hodowli i Aklimatyzacji Roślin) – areał 897,18 ha,
- Gospodarstwo rolne Kazimierza i Urszuli Kosakowskich w Raduszynie użytkujące 137 ha,
- Gospodarstwo rolne Jarosława Janiszewskiego w Starczanowie użytkujące ponad 90 ha.

Prywatne wielkoobszarowe gospodarstwa dzierżawią dużą część gruntów od Agencji Własności Rolnej Skarbu Państwa.

W gminie funkcjonują też 3 Rolnicze Spółdzielnie Produkcyjne:

- RSP Trojanowo 233,64 ha
- RSP Nieszawa 432,74 ha
- RSP Łopuchowo 404,39 ha

Zlokalizowany jest tutaj także Leśny Zakład Doświadczalny Akademii Rolniczej w Poznaniu.

Mimo istniejących niekorzystnych warunków produkcji rolnicy w gminie osiągają relatywnie wysokie plony. Plony zbóż rzędu 35 q/ha przekraczają średni plon z 1 ha dla gmin o zbliżonych wskaźnikach jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej. Świadczy to o wysokim poziomie kultury rolnej.

Przy nie najlepszych warunkach naturalnych konieczna jest jednak zmiana profilu części gospodarstw oraz większe wykorzystanie ich czynników produkcji do działalności pozarolniczej, zwłaszcza usług turystycznych. Turystyce sprzyja stosunkowo duża liczba miejsc noclegowych oraz stosunkowo duży odsetek obszarów chronionych wynoszący około 1/4 powierzchni.

3.14. Sfera społeczna

3.14.1. Stan i struktura ludności

W latach 1946-2004 miał miejsce dynamiczny wzrost liczby ludności. Dotyczy to szczególnie terenu miasta. Obrazuje to tabela.

**Tabela 6. Zmiany w zaludnieniu miasta i gminy Murowana Goślina
w latach 1931-2004**

L.p.	Rok	Liczba ludności w mieście	Liczba ludności na terenach wiejskich	Łącznie miasto+wsie
1.	1931	2482	6212	8694
2.	1946	2398	5040	7438
3.	1956	3100	4776	7876
4.	1980	4235	4917	9152
5.	1985	4540	5122	9662
6.	1990	7875	5105	12980
7.	1995	9202	5210	14412
8.	2000	9560	5321	14881
9.	2004	9803	5543	15346

Na dzień 31.05.2004 r. w gminie Murowana Goślina mieszkało 15 346 osób, w tym:

- w mieście 9 803 osób - 4811 mężczyzn i 4992 kobiet,
- na terenach wiejskich 5 543 osób - 2773 mężczyzn i 2770 kobiet.

W roku 2003 odnotowano 136 urodzeń, w tym:

- mężczyzn 70
- kobiet 66

Liczba zgonów w 2003 r. wynosiła 86 w tym:

- mężczyzn 50
- kobiet 36

Tabela 7. Liczba mieszkańców poszczególnych wsi (31.05.2004 r.)

Wieś	liczba mieszkańców	Wieś	liczba mieszkańców
Białęgi	79	Nieszawa	184
Białężyn	286	Nieszawka	25
Boduszewo	274	Gozdowiec	3
Boduszewo Leśniczówka	5	Okoniec	5
Celiniec	7	Pławno	75
Długa Goślina	425	Przebędowo	988
Głębocko	95	Raduszyn	267
Głębocek	85	Rakownia	337
Huciska	14	Starczanowo	42
Huta Pusta	13	Starczanowo- Leśniczówka	5
Kamińsko	96	Szymankowo	3
Kąty	187	Trojanowo	177
Łopuchowo	350	Uchorowo	504
Łopuchówko	134	Wojnowo	379
Łopuchówko-Gać	14	Wojnowko	18
Łoskoń Leśniczówka	16	Worowo	15
Łoskoń Stary	43	Zielonka	60
Mściszewo	292	Złotoryjsko	41

Cechą, która zdecydowanie odróżnia gminę Murowana Goślina od innych gmin jest młodość jej społeczeństwa. Zarówno w porównaniu z gminami powiatu poznańskiego, jak i z drugą grupą porównawczą obejmującą gminy ościenne, pod względem udziału ludności w wieku przedprodukcyjnym w ogóle mieszkańców gmina zajmuje zdecydowanie pierwsze miejsce. Zjawisko to jest spowodowane przede wszystkim rozwojem osiedla Zielone Wzgórze w Murowanej Goślinie.

Tabela 8. Struktura wieku mieszkańców miasta 31.05.2004 r.

Grupy wiekowe	mężczyźni	kobiety	ogółem
0-18	1356	1302	2658
19-55	2953	3007	5960
56-65	269	293	562
powyżej 65	233	389	622
RAZEM	4811	4992	9803

Tabela 9. Struktura wieku mieszkańców wiosek 31.05.2004 r.

Grupy wiekowe	mężczyźni	kobiety	ogółem
0-18	777	720	1497
19-55	1626	1538	3164
56-65	196	197	393
powyżej 65	174	315	489
RAZEM	2773	2770	5543

Tabela 10. Udział poszczególnych grup wiekowych mieszkańców w %

Ludność wg wieku w %			
wiek	miasto	wieś	razem
0-18	30,9%	28,6%	29,75%
19-55	58,4%	56,3%	57,35%
56-65	4,7%	5,9%	5,3%
powyżej 65	6,0%	9,2%	7,6%
Razem	100%	100%	100%

Duży udział ludności w wieku przedprodukcyjnym oznacza, iż za kilka lat będziemy mieć do czynienia z dużą presją na rynek pracy ze strony tych osób. Sytuacja jest tym bardziej trudna, że w tej chwili w całej Polsce na rynek pracy wchodzi pokolenie wyżu demograficznego lat osiemdziesiątych.

Perspektywa ta wymaga pewnych działań wyprzedzających i podjęcia decyzji o możliwościach lokowania przyszłych pracowników na lokalnym i regionalnym rynku pracy.

3.14.2 Pomoc społeczna

W gminie Ośrodek Pomocy Społecznej funkcjonuje od 1990 roku, zatrudniając ogółem 7 pracowników (6,75 etatu).

Zadaniem Ośrodka jest kreowanie gminnej polityki społecznej zmierzającej do poprawy warunków życia społeczeństwa oraz pomocy społecznej umożliwiającej osobom i rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są oni w stanie pokonać samodzielnie.

Cechą Ośrodka Pomocy Społecznej jest prowadzenie właściwej polityki socjalnej przeciwdziałającej ubóstwu, łagodzącej skutki ubóstwa i wyrównującej poziom życia mieszkańców gminy Murowana Goślina. Z przeprowadzonej analizy wynika, że główne problemy stanowią:

- ubożenie rodzin,
- pogorszenie stanu zdrowia mieszkańców,
- bezrobocie,
- niezaspokojone potrzeby osób przewlekle chorych i niepełnosprawnych,
- marginalizacja życia rodzin.

Szczegółnej ochrony wymagają: rodziny wielodzietne, osoby samotnie wychowujące dzieci, osoby starsze oraz niepełnosprawne.

W dalszej działalności Ośrodek zamierza mobilizować do działań przynajmniej część spośród korzystających z jego pomocy osób kierując się znanym powiedzeniem: „Daj człowiekowi rybę - zje ją w ciągu jednego dnia, naucz go łowić ryby - będzie jadł do końca swoich dni”.

3.14.3 Rynek pracy

W gminie sytuacja na rynku pracy nie jest najlepsza. Nie funkcjonują tu większe zakłady przemysłowe. Prowadzenie części gospodarstw rolnych nie pozwala na zaspokojenie podstawowych potrzeb. Niskie dochody z gospodarstw uzupełniane są w miarę możliwości pracą rolnika lub członków jego rodziny poza gospodarstwem.

Na rynku pracy Murowanej Gośliny dominują niewielkie zakłady zatrudniające do 5 pracowników. Stanowią one około 80% podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w UMiG. Duża część osób aktywnych zawodowo pracuje w rolnictwie, leśnictwie i doświadczałnictwie (Leśny Zakład Doświadczałny, Nadleśnictwo Łopuchówko, Zakład Hodowli Roślin Smolice w Przebędowie), przemyśle („El-Cab” - instalacje samochodowe, Zakład Przetwórczy Kazeiny „Lacpol”, Fabryka autobusów „Solaris”, Hilding Polska, Zakłady Farmaceutyczne „Bio-Win”) oraz handlu i edukacji (największe szkoły to SP nr 1, SP nr 2, Gimnazjum nr 1 oraz Gimnazjum nr 2). Dużymi pracodawcami są także Spółdzielnia Mieszkaniowa „Zielone Wzgórza” i Spółdzielnia Rolniczo-Handlowa „Rolnik”.

Rynek pracy Murowanej Gośliny jest jednak ograniczony. Duża część mieszkańców gminy znajduje pracę w aglomeracji poznańskiej, a także w gminie Czerwonak, w której ulokowane są spółki powstałe w skutek upadłości Tłoczni Metali „Pressta”, dające zatrudnienie kilkuset pracownikom – w większości mieszkańcom osiedla Zielone Wzgórza. Sytuacja powstała po upadłości Tłoczni Metali „Pressta” jest głównym źródłem bezrobocia w gminie.

Można przypuszczać, że w kolejnych latach rola aglomeracji poznańskiej jako rynku pracy dla Murowanej Gośliny będzie rosła, gdyż w dorosłe życie zaczną wchodzić grupa przedprodukcyjna stanowiąca w Murowanej Goślinie aż 32,5%.

Skala i charakter bezrobocia

Podobnie jak w wielu innych gminach zjawiskiem towarzyszącym transformacji jest bezrobocie. Wprawdzie w gminie Murowana Goślina jego rozmiary nie są jeszcze tak znaczne, jak na innych terenach, niemniej istnieje pilna potrzeba podejmowania wielu działań na rzecz kreowania nowych miejsc pracy i źródeł dochodów, zwłaszcza że skala bezrobocia zwiększa się.

Z danych uzyskanych z Powiatowego Urzędu Pracy wynika, że na dzień 31.03.2004 z terenu gminy Murowana Goślina zarejestrowanych było ogółem 795 bezrobotnych w tym:

- z prawem do zasiłku 146,
- poszukujących pracy 9,
- pobierających zasiłek przedemerytalny 42,
- pobierających świadczenia przedemerytalne 83.

Niezależnie od skali zarejestrowanego zjawiska w gminie występuje także bezrobocie utajone w rolnictwie.

Charakterystycznym, niekorzystnym procesem jest również odpływ ludzi młodych, zdolnych, którzy w poszukiwaniu pracy i możliwości dalszej nauki opuszczają gminę.

4. HISTORIA PRAC NAD „STRATEGIĄ ROZWOJU SPOŁECZNO-GOSPODARCZEGO MIASTA I GMINY MUROWANA GOŚLINA DO ROKU 2010”

4.1. Przypomnienie najważniejszych elementów Strategii Rozwoju Społeczno –Gospodarczego Miasta i Gminy Murowana Goślina do roku 2010

W przeświadczeniu potrzeby określenia wizji rozwojowej gminy, władze Murowanej Gośliny podjęły w 1999 r. inicjatywę opracowania *Strategii Rozwoju Społeczno-Gospodarczego do roku 2010*. Strategia rozwoju, obejmująca lata 2001-2010, została opracowana przy współpracy zespołu konsultantów z Akademii Ekonomicznej w Poznaniu, pod kierunkiem pani prof. Małgorzaty Słodowej-Helpy i przyjęta przez Radę Miasta i Gminy Murowana Goślina uchwałą nr 276/XXXI/2001. W pracach nad dokumentem strategii brali udział mieszkańcy gminy i był on poddany społecznej konsultacji.

Do najważniejszych uwarunkowań rozwoju gminy, drogą konsultacji społecznych prowadzonych w latach 2000-2001, zaliczono następujące elementy:

WEWNĘTRZNE UWARUNKOWANIA ROZWOJU GMINY

SILNE STRONY	SŁABE STRONY
⇒ dogodne położenie w stosunku do Poznania i ośrodków rekreacyjnych, ⇒ duża liczba podmiotów gospodarczych, ⇒ atrakcyjne tereny mieszkaniowe i rekreacyjne, ⇒ walory przyrodnicze, ⇒ brak uciążliwego przemysłu, ⇒ bogactwo tradycji, ⇒ potencjał ludzki – zaangażowanie pokoleń (szczególnie młodzieży), ⇒ zasoby gruntów z przeznaczeniem na cele budownictwa mieszkaniowego, rekreację i przemysł, tereny pod inwestycje, ⇒ potencjał ludzki – wykształcenie.	⇒ brak wystarczającej komunikacji podmiejskiej – zły stan dróg lokalnych, ⇒ brak komunikacji zewnętrznej i wewnętrznej, ⇒ zapóźnienia inwestycyjne w zakresie infrastruktury: - wodociągi i kanalizacja wsi, - telefonizacja wsi, ⇒ brak szkolnictwa średniego i ponadgimnazjalnego, ⇒ dewastacja środowiska (śmieci, szamba), ⇒ brak obwodnicy, ⇒ brak integracji mieszkańców, ⇒ niska bonitacja gleb, ⇒ bardzo zły stan substancji mieszkaniowej, ⇒ niedostateczny stan bezpieczeństwa publicznego, ⇒ brak miejsc pracy, ⇒ brak mieszkań

ZEWNĘTRZNE UWARUNKOWANIA ROZWOJU GMINY – SZANSE I ZAGROŻENIA TKWIĄCE W OTOCZENIU

SZANSE	ZAGROŻENIA
⇒ bliskość Poznania – rynek pracy, oświata, kultura itp. ⇒ projektowana obwodnica Poznania – aktywizacja nowych terenów i ułatwienia komunikacyjne, ⇒ moda na turystykę weekendową, ⇒ możliwości zdobycia środków zewnętrznych, ⇒ przyciągnięcie inwestorów, ⇒ rozwój budownictwa mieszkaniowego, ⇒ komercyjne i ukierunkowane wykorzystanie potencjału turystycznego, ⇒ kontakty z krajami unijnymi, ⇒ współpraca z innymi gminami, ⇒ lobby progoślińskie we władzach (przedstawiciele władz powiatowych i wojewódzkich), na uczelniach, w prasie, ⇒ centrum handlowe dla działkowiczów i mieszkańców okolicznych miejscowości.	⇒ brak obwodnicy – niszczenie dróg lokalnych, ⇒ brak dogodnych połączeń drogowych z aglomeracją poznańską ⇒ degradacja środowiska związana z napływem turystów, ⇒ zanieczyszczenia środowiska – Elektrociepłownia Karolin, brudna Warta, Rejowiec ⇒ zwiększona przestępczość ⇒ brak poczucia bezpieczeństwa ⇒ brak funduszy ⇒ niedostateczna współpraca między gminami.

Mając na względzie realność celów, ich spójność wewnętrzną oraz spójność ze strategiami wyższego rzędu, czyli *Strategią Rozwoju Województwa Wielkopolskiego*, *Narodowym Planem Rozwoju* oraz *Narodową Strategią Rozwoju Regionalnego*, a nade wszystko preferencje i akceptację społeczną, wyznaczona została następująca misja i dalej cele strategiczne.

Misja Miasta i Gminy określona w strategii:

Nadrzędnym celem strategii jest osiągnięcie w określonym horyzoncie czasowym jakości życia mieszkańców oraz funkcjonowania podmiotów gospodarczych odpowiadającej najwyższemu standardom analogicznych gmin miejsko-wiejskich w Unii Europejskiej.

Cele strategiczne

Przyjęte w roku 2001 cele strategiczne oparte były o szereg założeń, które nie straciły swojej aktualności i stanowiły w dużej mierze podstawę wyboru obecnych projektów realizacyjnych. Zauważono wtedy, że:

- o rozwoju obszaru gminy (ze względu na otwartość układów przestrzennych) decydują warunki zewnętrzne, jak i wewnętrzne,
- rozwoju gminy upatruje się przede wszystkim w dywersyfikacji i przebudowie gospodarki na zasadzie dążeń miejscowych władz do przyciągnięcia inwestorów lokujących swe przedsięwzięcia inwestycyjne na terenie gminy,
- dotychczasowy charakter rozwoju gminy oraz rodzaje występujących tu zasobów wymagają zainwestowania kapitału oraz nowych rozwiązań technologicznych,
- zasadne jest preferowanie inwestorów, którzy optymalnie wykorzystają istniejące zasoby i uruchomią procesy integracyjne w obrębie gospodarki, a równocześnie będą kreować postęp technologiczny i innowacyjność,
- polityka wymaga kontynuacji podjętych już różnorodnych działań ze strony władz lokalnych, zmierzających do tego, by lokalne warunki rozwoju przekształcić w czynniki rozwoju oraz uzupełnić warunki brakujące lub wyeliminować niekorzystne, a tym samym usunąć istniejące i potencjalne bariery rozwoju,
- szeroko zakrojona akcja kształtowania atrakcyjności terenu dla potencjalnych inwestorów i ich pozyskiwania nie może jednak wykluczać szeregu działań na rzecz rozwoju lokalnej przedsiębiorczości, przeciwnie, takie działania muszą być zintensyfikowane na różnych płaszczyznach,
- możliwości stworzenia nowoczesnej bazy turystyczno-sportowej mogą sprawić, że tereny te staną się atrakcyjnymi ośrodkami imprez regionalnych,
- gmina posiada też pewną liczbę obiektów niedostatecznie wykorzystanych, które należy efektywnie zagospodarować i uwzględnić w aktualnie kreowanej wizji rozwojowej (starano się więc spojrzeć na możliwości ich racjonalnego zagospodarowania).

W oparciu o powyższe założenia dokonano wyboru 5 celów strategicznych:

- I. Zwiększenie dostępności komunikacyjnej ułatwiającej kontakty zewnętrzne, wewnętrzną integrację gminy, wzrost jej konkurencyjności, zwłaszcza atrakcyjności inwestycyjnej i turystycznej.**
- II. Rozwój nowoczesnej bazy oświatowej oraz oferty usług edukacyjnych umożliwiających wysoką jakość kształcenia dzieci, młodzieży i dorosłych.**
- III. Pełne wyposażenie gminy w sieć i urządzenia infrastrukturalne oraz usprawnienia organizacyjne w zakresie świadczenia usług komunalnych.**
- IV. Stwarzanie warunków umożliwiających wzrost konkurencyjności lokalnej gospodarki poprzez zintensyfikowanie rozwoju gospodarczego i restrukturyzację bazy ekonomicznej (dywersyfikacja).**
- V. Zintensyfikowanie promocji wewnętrznej i zewnętrznej gminy oraz zorganizowanie nowoczesnego profesjonalnego zarządzania strategicznego.**

Zakreślone wyżej cele zostały wyznaczone w drodze szerokich konsultacji z przedstawicielami władz i społeczności lokalnej, instytucji i podmiotów gospodarczych działających w gminie oraz przy uwzględnieniu istniejących potrzeb i możliwości rozwojowych.

Równocześnie zidentyfikowano 15 następujących programów strategicznych: Program zaopatrzenia gminy w wodę, Program kanalizacji sanitarnej, Program zgazyfikowania gminy, Program modernizacji istniejących dróg i chodników, Program budowy systemu dróg pieszko-rowerowych, Program rozwoju oświaty, Program zrównoważonego rozwoju obszaru Puszcza Zielonka, Plan rozwoju przestrzennego, Program systemu zarządzania w UMiG, Wieloletni Plan Inwestycyjny, Program współpracy międzygminnej i międzynarodowej, Program promocji gminy, Program zarządzania kryzysowego, Program „Warta” oraz Program działalności Centrum Wspierania Przedsiębiorczości.

W ramach każdego celu strategicznego, zespoły tematyczne wyznaczyły cele szczegółowe oraz zadania, które umieszczone następnie w tablicach zawierających harmonogramy realizacji poszczególnych celów strategicznych. Nie wszystkie działania miały zakreślone ramy chronologiczne, ponieważ część z nich stanowiła zadania ciągłe.

Realizacja Strategii w latach 2001-2003

Potrzeba oceny stopnia zrealizowania programów zapisanych w *Strategii Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Gminy Murowana Goślina na lata 2001-2010* wynikała wprost z przyjętych założeń zobowiązujących do przygotowania co dwa lata aktualizacji dokumentu. W *Strategii* określono bardzo dokładnie cele i programy strategiczne, uzasadniono ich wybór oraz pokazano jakie zadania ciągłe powinny służyć realizacji wszystkich celów. Na etapie wdrażania okazało się jednak, że zabrakło planów działań, które zostałyby rozpisane w czasie i przydzielone konkretnym wykonawcom w sposób umożliwiający stałe monitorowanie postępu ich wykonania i śledzenie zmian. W związku z powyższym, pomimo listy mierników i określenia szczegółowego rocznego harmonogramu organizacyjnego wdrażania *Strategii*, trudno było przyporządkować wskazane mierniki konkretnym zadaniom.

Pierwsze sprawozdanie z realizacji *Strategii* zostało przygotowane przez Sekretarza Miasta i Gminy Murowana Goślina w czerwcu 2002 roku, po roku od uchwalenia dokumentu. Z racji wspomnianych wyżej ograniczeń sprawozdanie miało charakter głównie opisowy, potwierdzający wykonanie niektórych przedsięwzięć, głównie poprzez wymienienie ich z nazwy lub przypomnienie kwot wydatkowanych na ich realizację.

W listopadzie 2002 roku przedstawiono również *Sprawozdanie o Stanie Miasta i Gminy Murowana Goślina* (uaktualniony raport). Zawarte w nim zapisy, w szczególności odnoszące się do obszarów: gospodarki wodno-ściekowej i oświaty, świadczą o zmianach w stosunku do stanu z roku 2001. Są one jednoznacznym potwierdzeniem rozwoju i realizacji programów strategicznych, określonych w *Strategii* z 2001 roku.

Znalezienie dobrego sposobu oceny realizacji *Strategii* po dwóch latach od czasu jej uchwalenia, z uwagi na brak wspomnianych wcześniej miar wykonania przyporządkowanych poszczególnym zadaniom, okazało się w praktyce dość trudne. Na początku przyjęto następujące kryteria oceny wykonania zadań w ramach pięciu celów strategicznych:

- procent wykonania w stosunku do całości planowanego zadania,
- procent wykonania w zaplanowanym czasie,
- procentowy udział gminy w finansowaniu wykonanych do tej pory zadań,
- opóźnienia (zaniechanie prac) w stosunku do harmonogramu,
- stopień (finansowy, rzeczowy) zaangażowania partnerów.

Po skonstruowaniu ankiety oceniającej okazało się, że jedyne dwa wskaźniki dające określić jednoznacznie to fakt rozpoczęcia i zakończenia zadania. Trudniej już było określić stopień realizacji zadania w stosunku do całości planowanych działań w oparciu o ich szczegółowe rozpisanie, gdyż programy pozostawały na określonym poziomie ogólności. O wiele łatwiej byłoby przedstawić % wykonania zadania przy pomocy wskaźników finansowych (np. środków wydatkowanych ogółem na realizację zadania do zaplanowanych kosztów) w odniesieniu do zadań inwestycyjnych lub zmianę wartości przyjętych wcześniej wskaźników. Ponieważ wyjściowych wskaźników brakowało, dlatego dokonano próby podsumowania realizacji programów *Strategii* w sposób opisowy. Tabele z dokładnym opisem programów i podjętych w nich działań stanowią załącznik nr 2 do obecnego dokumentu *Strategii*.

Ogółem, w ramach 5 celów strategicznych, zaplanowano 30 programów z 95 projektami. W tym 30 projektów zaliczyć można było do kategorii ciągłych, których zadania rozpisano na wiele lat. Do tej pory 21 projektów zostało już zakończonych.

Ocena realizacji celu 1:

ZWIĘKSZENIE DOSTĘPNOŚCI KOMUNIKACYJNEJ UŁATWIAJĄCEJ KONTAKTY ZEWNĘTRZNE, WEWNĘTRZNĄ INTEGRACJĘ GMINY, WZROST JEJ KONKURENCYJNOŚCI, ZWŁASZCZA ATRAKCYJNOŚCI INWESTYCYJNEJ I TURYSTYCZNEJ

- **W latach 2001-2003 rozpoczęto realizację 22 z 30 projektów** Projekty niezakończone dotyczyły głównie inwestycji komunalnych takich jak: modernizacja ulic, budowa parkingów, rozbudowa budynków użyteczności publicznej (w tym Urzędu) itd. Będą one kontynuowane i zostały uwzględnione w obecnie przygotowanej SRMiG MG. Nie rozpoczęto prac w ogóle przy dwóch projektach związanych z budową chodników (jest to zadaniem Wojewódzkiego Zarządu Dróg Wojewódzkich (WZWDW)) oraz modernizacji ulicy przy bocznicy kolejowej, z uwagi na nieuregulowane prawa własności gruntów (PKP).
Trudność oceny wykonania niektórych zadań celu I polegała między innymi na tym, że projekty inwestycyjne często dzielono na etapy, które nie miały wyraźnie zaznaczonych terminów realizacji.

Ocena realizacji celu 2:

ROZWÓJ NOWOCZESNEJ BAZY OŚWIATOWEJ ORAZ OFERTY USŁUG EDUKACYJNYCH UMOŻLIWIAJĄCYCH WYSOKĄ JAKOŚĆ KSZTAŁCENIA DZIECI, MŁODZIEŻY I DOROSŁYCH

- **W latach 2001- 2003 rozpoczęto realizację 12 z 14 planowanych projektów**
Jedyne dwa zadania, które nie zostały zrealizowane zgodnie z założeniami polityki oświatowej, dotyczyły planu zwiększenia oferty nauczania języków obcych (50% planu), a także kształcenia informatycznego, plastycznego i muzycznego. W SRMiG MG stały się istotnymi elementami podwyższenia jakości systemu kształcenia w gminie. Kilka z zadań zrealizowano dopiero w części np. zmianę organizacji zarządzania przedszkolami, budowę gimnazjum, a także realizację wspomnianych usług edukacyjnych.

Ocena realizacji celu 3:

PEŁNE WYPOSAŻENIE GMINY W SIEĆ I URZĄDZENIA INFRASTRUKTURALNE ORAZ USPRAWNIENIA ORGANIZACYJNE W ZAKRESIE ŚWIADCZENIA USŁUG KOMUNALNYCH

- **W latach 2001- 2003 rozpoczęto realizację 17 z 20 projektów**
- Zadania zrealizowane, ale nie w założonym terminie, to: składowisko odpadów, kompleksowy system gospodarki odpadami, kanalizacja deszczowa, uzbrojenie pod aktywizację gospodarczą, budowa kanalizacji sanitarnej i termomodernizacja budynków użyteczności publicznej. Gmina nie zajmowała się programem racjonalizacji usług opieki zdrowotnej, ponieważ obecnie wykracza to poza kompetencje samorządu.

Ocena realizacji celu 4:

STWARZANIE WARUNKÓW UMOŻLIWIAJĄCYCH WZROST KONKURENCYJNOŚCI LOKALNEJ GOSPODARKI POPRZECZ ZINTENSYFIKOWANIE ROZWOJU GOSPODARCZEGO I RESTRUKTURYZACJĘ BAZY EKONOMICZNEJ (DYWERSYFIKACJA).

- **W latach 2001- 2003 rozpoczęto realizację 10 z 17 projektów** W przypadku wielu zadań w ogóle nie określano szczegółowych ram czasowych, przyjmując za termin wykonania okres 10 lat obowiązującego planu strategicznego. Nie zrealizowano głównie zadań związanych z rozwojem gospodarczym i promocją gospodarczą, w których rola administracji samorządowej jest niewielka i ogranicza się tylko do możliwości stymulowania klimatu przedsiębiorczości i środowiska przedsiębiorców. Nie powstało Centrum Wspierania Przedsiębiorczości, nie zorganizowano kompleksowego systemu informacji gospodarczej, nie przygotowano poradnika dla inwestora oraz nie zdołano przygotować wszystkich planów zagospodarowania przestrzennego dla stref aktywizacji gospodarczej. Powstała natomiast oferta inwestycyjna (jedyne zadanie wykonane w 100% w stosunku do planowanych działań) i stanowisko do obsługi inwestorów. Niestety nie prowadzi się statystyki osób, którym udzielono informacji lub porad (nie ustalono sposobu pomiaru usług). Problemy aktywizacji gospodarczej znajdują swoją kontynuację w SRMiG MG, w postaci projektu związanego z budowaniem kapitału społecznego.

Ocena realizacji celu 5:

ZINTENSYFIKOWANIE PROMOCJI WEWNĘTRZNEJ I ZEWNĘTRZNEJ GMINY, ZORGANIZOWANIE NOWOCZESNEGO PROFESJONALNEGO ZARZĄDZANIA STRATEGICZNEGO

- W latach 2001-2003 rozpoczęto realizację 15 z 16 projektów. W wielu przypadkach nie określono specyficznych ram czasowych dla poszczególnych zadań przyjmując za czas ich realizacji lata 2001 – 2010. W 100% wykonano: *Wieloletni Plan Inwestycyjny*, projekt wspólnej promocji gospodarczej Gminy i rzemieślników, producentów, a także projekt współpracy między jednostkami samorządu terytorialnego. Ustalenie stopnia realizacji projektu związanego z pozyskiwaniem środków z Unii Europejskiej okazało się trudne z powodu braku danych.

4.3. Zakres modyfikacji dokumentu Strategii

Zgodnie z zaistniałymi nowymi uwarunkowaniami rozwoju gminy oraz wytycznymi *Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego*, modyfikacja dokumentu *Strategii* dotyczyła przede wszystkim następujących elementów:

- okresu planowania – wydłużenie na lata 2004-2013,
- zasad grupowania celów strategii w taki sposób, aby dostosować je do podziału na cele spójne z priorytetami ZPORR,
- wyodrębnienia w nowym układzie programów i projektów strategicznych,
- rozpisania wszystkich projektów strategicznych na szczegółowe przedsięwzięcia realizacyjne – z wyznaczeniem celu realizacji projektu, jednostki odpowiedzialnej za realizację projektu, zadań niezbędnych do realizacji celu, czasu realizacji i wykonawcy każdego zadania, a także szacunkowego kosztu realizacji oraz źródła jego finansowania,
- rozwinięcia problematyki monitorowania wdrażanych projektów strategicznych.

* * *

5. KONSULTACJE SPOŁECZNE STRATEGII ROZWOJU MIASTA I GMINY MUROWANA GOŚLINA NA LATA 2004-2013

5.1. Analiza SWOT-TOWS

Klasycznym narzędziem, stosowanym od wielu lat w analizie strategicznej jest zestawienie mocnych i słabych stron analizowanego podmiotu (w tym przypadku gminy) oraz określenie jego szans i zagrożeń rozwojowych. Nazwa SWOT pochodzi z języka angielskiego i oznacza: S – Strengths (silne strony), W – Weaknesses (słabości), O – Opportunities (możliwości), T – Threats (zagrożenia). Przyjęta metoda pozwala na zebranie i uszeregowanie informacji o potencjale rozwojowym gminy oraz o dostrzeganych barierach. Zwraca jednocześnie uwagę na pojawiające się zewnętrzne szanse i zagrożenia.

Wbrew powszechnym opiniom, analiza sił, słabości oraz szans i zagrożeń nie jest tylko i wyłącznie narzędziem diagnostycznym, lecz na podstawie tej analizy rozwinęły się metody pozwalające na wyznaczenie w usystematyzowany sposób opcji strategicznego działania organizacji (firmy, gminy). Jedną z takich metod, oferujących coś więcej, niż tylko ogólny kierunek działania, wyrażający się w stwierdzeniu „wzmacniaj silne strony, wykorzystując szanse i jednocześnie eliminuj słabe strony, omijając zagrożenia” jest analiza SWOT-TOWS.

W ramach działań aktualizujących *Strategię Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Miasta i Gminy Murowana Goślina do roku 2010*, jednym z elementów była weryfikacja analizy SWOT, związana ze zmieniającymi się uwarunkowaniami wewnętrznymi oraz zewnętrznymi. Weryfikacja ta miała dać odpowiedź na pytanie, na których elementach należy skupić szczególną uwagę, gdyż ich zmiana da najlepsze efekty mnożnikowe, przyczyniając się do rozwoju gminy w pożądanym kierunku.

Proces ten miał następujący przebieg:

1. Wyselekcjonowano z dokumentu *Strategii Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Miasta i Gminy Murowana Goślina do roku 2010* czynniki determinujące rozwój gminy, w podziale na:
 - czynniki zewnętrzne względem wspólnoty: szanse i zagrożenia,
 - czynniki wewnętrzne: mocne i słabe strony gminy.
2. Uzupełniono powyższy zestaw o nowe elementy, zidentyfikowane podczas spotkań konsultacyjnych.
3. Zbadano w gronie eksperckim relacje zachodzące między silnymi i słabymi stronami a szansami i zagrożeniami, w układach „od wewnątrz na zewnątrz” i „z zewnątrz do wewnątrz”.
4. Na podstawie wyznaczonych najsilniejszych związków pomiędzy elementami analizy zidentyfikowano elementy analizy, które najsilniej oddziałują na pozostałe składniki analizy.
5. Wyznaczono (na podstawie wyników uzyskanych w poprzednim etapie) jednej z czterech strategii działania:

Macierz wyborów strategicznych	Silne strony	Słabe strony
Szanse	Strategia dynamiczna (inaczej: agresywna) (maxi - maxi)	Strategia konkurencji (mini - maxi)
	<i>Wykorzystanie okazji przy pomocy silnych stron</i>	<i>Przewyciężanie słabości w celu wykorzystania okazji</i>
Zagrożenia	Strategia konserwatywna (maxi - mini)	Strategia defensywna (mini - mini)
	<i>Wykorzystanie mocnych stron, aby poradzić sobie z zagrożeniami lub żeby ich unikać</i>	<i>Rezygnacja z pewnych działań, przetrwanie</i>

Czynniki analizy SWOT-TOWS dla Murowanej Gośliny

Wstępną listę czynników stworzyli pracownicy UMiG Murowanej Gośliny na podstawie analizy SWOT przygotowanej dla potrzeb opracowania *Strategii Rozwoju na lata 2001-2010*. Na podstawie dyskusji na spotkaniu kadry zarządzającej UMiG stworzono ostateczną listę czynników analizy SWOT-TOWS.

Relacje zachodzące pomiędzy rozpatrywanymi elementami w układach „od wewnątrz na zewnątrz” i „z zewnątrz do wewnątrz” pozwoliły zhierarchizować listę czynników. Przedstawia się ona następująco:

SILNE STRONY

- rozwój infrastruktury np. kanalizacja,
- walory przyrodnicze Gminy (Puszcza Zielonka, tereny nadwarciańskie),
- atrakcyjne tereny mieszkaniowe,
- napływ młodych, wykształconych ludzi, wyprowadzających się z Poznania,
- bliskość aglomeracji poznańskiej,
- wprowadzenie selektywnej zbiórki odpadów komunalnych,
- dobra baza szkolnictwa podstawowego i średniego,
- brak obszarów dotkniętych silnym bezrobociem,
- korzystna struktura demograficzna,
- całodobowy dyżur stacji pogotowia ratunkowego w Bolechowie,

SŁABE STRONY

- niedostateczna baza turystyczna
- niska świadomość ekologiczna mieszkańców,
- zły stan dróg,
- słaba infrastruktura na terenach wiejskich i rekreacyjnych (kanalizacja, drogi),
- mała liczba większych zakładów przemysłowych,
- brak obwodnicy miasta,
- brak korzystnych połączeń kolejowych,
- brak nowych bezpiecznych ścieżek rowerowych,
- eutrofizacja jezior,
- używanie pieców węglowych.

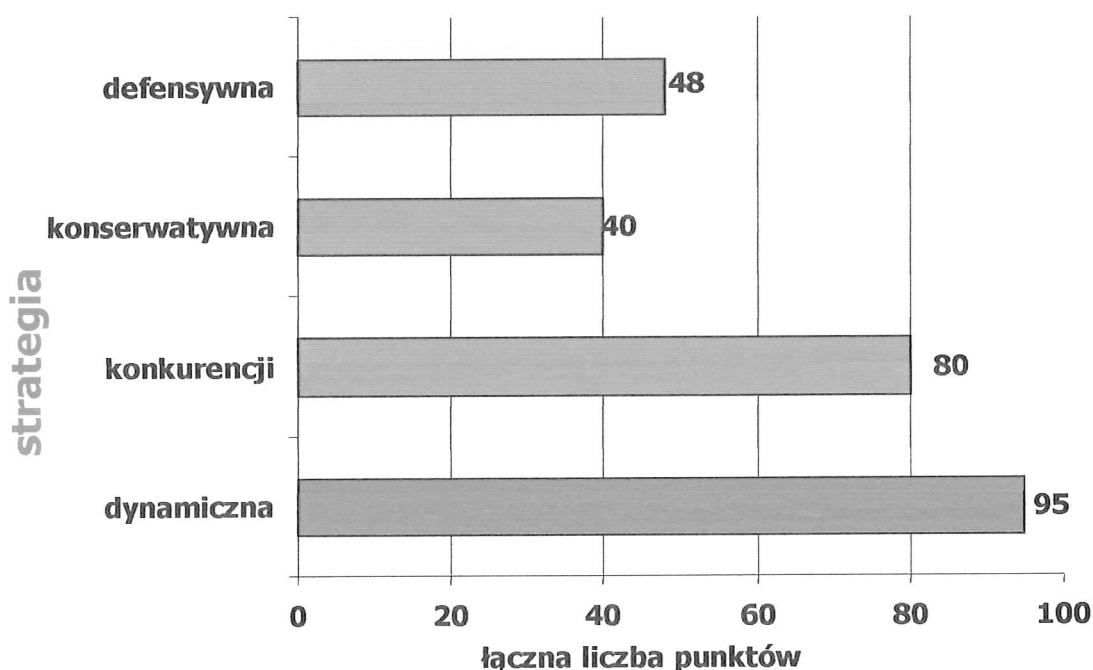
SZANSE

- możliwość zdobycia środków finansowych z UE,
- rozwój turystyki – zwłaszcza rowerowej i konnej,
- współpraca z innymi gminami i powiatami,
- rozwój budownictwa mieszkaniowego
- przyciągnięcie inwestorów,
- potencjał pobliskiej aglomeracji poznańskiej.

ZAGROŻENIA

- zanieczyszczenie środowiska,
- intensywny rozwój gmin znajdujących się bliżej Poznania,
- niekorzystne przepisy dotyczące finansów samorządowych,
- ograniczanie zakresu usług medycznych na terenie miasta i gminy.

Następnie dokonano zsumowania i porównania wartości poszczególnych ćwiartek macierzy wyborów strategicznych dla Murowanej Gośliny w odniesieniu do rodzajów postulowanych strategii. Uzyskane wyniki pomogły wskazać dominujący charakter strategii rozwoju, adekwatny dla pozycji strategicznej Murowanej Gośliny:

Najwięcej punktów przyznano strategii dynamicznej (inaczej: ofensywnej, agresywnej), która winna za cel wskazywać maksymalizację aktywności Gminy. Fakt przyznania najwyższej wagi temu typowi strategii wymusza na władzach lokalnych troskę o maksymalne wykorzystanie efektu synergii, występującego przede wszystkim pomiędzy silnymi stronami miasta i szansami generowanymi przez otoczenie. W szczególności dotyczy to korelacji kumulowania się takich silnych stron i szans, jak przedstawione w tabeli poniżej:

STRATEGIA DYNAMICZNA	
Silne strony	Szanse
• rozwój infrastruktury • walory przyrodnicze gminy (Puszcza Zielonka, tereny nadwarciańskie) • atrakcyjne tereny mieszkaniowe • napływ młodych, wykształconych ludzi, wyprowadzających się z Poznania • bliskość aglomeracji poznańskiej • wprowadzenie selektywnej zbiórki odpadów komunalnych • dobra baza szkolnictwa podstawowego i średniego	• możliwość zdobycia środków finansowych z UE • rozwój turystyki – zwłaszcza rowerowej i konnej • współpraca z innymi gminami i powiatami • rozwój budownictwa mieszkaniowego • przyciągnięcie inwestorów • potencjał pobliskiej aglomeracji poznańskiej

Istnieją jednak opracowania², których autorzy skłaniają się ku innemu typowi strategii wynikającej z połączenia własnych atutów z szansami, a mianowicie strategii konserwatywnej. W takim przypadku nie są zalecane dramatyczne zmiany prowadzonej polityki rozwojowej, a jedynie mobilizacja w wykorzystywaniu nadarzających się okazji.

Zdefiniowanie charakteru nadawanego strategii oraz kluczowych czynników stanowiło jedną z podstaw do weryfikacji *Strategii Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Miasta i Gminy Murowana Goślina do roku 2010 i podejmowania nowych przedsięwzięć realizacyjnych podczas tworzenia Strategii rozwoju na lata 2004-2013.*

5.2. Otwarte warsztaty strategiczne

Władze Gminy zaprosiły do współpracy radnych, mieszkańców, lokalnych liderów, organizacje pozarządowe, przedsiębiorców, instytucje i urzędy zainteresowane rozwojem gminy oraz innych zainteresowanych. Wyboru osób dokonano biorąc pod uwagę jak najszerzy udział mieszkańców i konieczność reprezentowania określonych dziedzin działalności Gminy. Niestety nie wszystkie zaproszone instytucje i osoby skorzystały z możliwości uczestniczenia w pracach grupy. Praca polegała na aktywnym uczestniczeniu w zajęciach warsztatowych, których założenia przedstawiono w Rozdziale 1 niniejszego dokumentu.

Warsztaty z młodzieżą

Pomysł zapoznania się z problemami młodzieży i rozpoznania ich potencjału rozwojowego spowodowany był nikłym uczestnictwem młodych ludzi w warsztatach

² Przykładowo: E. Bończyk-Kucharczyk, K. Herbst, K. Chmura: *Jak władze lokalne mogą wspierać przedsiębiorczość*, Polska Fundacja Promocji Małych i Średnich Przedsiębiorstw, Warszawa 1998.

z udziałem mieszkańców oraz niską oceną struktury demograficznej, jako silnej strony Gminy w analizie SWOT-TOWS. Wiadomo bowiem, że w Murowanej Goślinie notuje się zarówno wysoki dodatni przyrost naturalny jak i dodatnie saldo migracji, w której przeważającą liczbę stanowią ludzie młodzi. Pomysł spotkania z młodzieżą korespondował również z planami intensyfikacji kontaktów władz samorządowych z młodymi ludźmi, a szczególnie z wybraną niedawno Młodzieżową Radą Miejską, w celu zaproszenia jej do autentycznego reprezentowania potrzeb młodych na forum gminy. Spotkanie młodzieży z burmistrzem i innymi przedstawicielami samorządu odbyło się 1 kwietnia 2004. Uczestniczyło w nim 29 osób, w wieku lat 18-25, z terenu całej gminy. Bezpośrednim efektem tego spotkania było zadeklarowanie przez uczestników chęci współpracy w organizacji czasu wolnego młodzieży, która to deklaracja przybrała postać konkretnego projektu w SRMiG MG. Szczegółowy opis tego spotkania został umieszczony w jednym z załączników do dokumentu Strategii.

5.4. Prezentacja Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Murowana Goślina na lata 2004-2013

Dalsza potrzeba konsultacji *Strategii* związana była z przygotowaniem operacyjnego dokumentu *Strategii rozwoju*, którego przygotowanie okazało się niezbędne do uzyskania dofinansowania z ZPORR. W dniu 20 kwietnia 2004 roku odbyło się spotkanie z mieszkańcami Gminy, podczas którego wytłumaczono zasadnicze różnice między SRMiG MG i PRL. Zaprezentowano gotową *Strategię*, zachęcając jednocześnie do dyskusji nad celami i zadaniami strategicznymi. Licznie zebrane grono mieszkańców, radnych, pracowników samorządowych – razem 63 osoby – zgłosiło listę uwag i problemów, które powinny zostać zawarte w *Strategii Rozwoju*, tak aby dokument strategiczny odpowiadał potrzebom mieszkańców i konkretyzował zbyt ogólnie sformułowane cele i programy.

6. DEKLARACJA MISJI I CELE STRATEGICZNE MIASTA I GMINY MUROWANA GOŚLINA PO AKTUALIZACJI

6.1. Misja miasta i gminy Murowana Goślina

Misja jest sentencją, która najlepiej ujmuje główne kierunki działania samorządu i jednocześnie wskazuje priorytety działalności w najbliższych latach, ale przede wszystkim jest najlepszym podsumowaniem całego opracowywanego planu strategicznego.

Na podstawie analizy zidentyfikowanych uwarunkowań rozwoju gminy ustalono, iż misja miasta i gminy Murowana Goślina przyjęta 3 lata wcześniej nadal bardzo trafnie odpowiada charakterowi i aspiracjom społeczności lokalnej i nie zachodzi potrzeba jej przeformułowania. Jej brzmienie zachowano w niezmienionym kształcie:

Nadrzędnym celem strategii jest osiągnięcie w określonym horyzoncie czasowym jakości życia mieszkańców oraz funkcjonowania podmiotów gospodarczych odpowiadającej najwyższemu standardom analogicznych gmin miejsko-wiejskich w Unii Europejskiej.

6.2. Cele strategiczne

W rezultacie przeprowadzonych warsztatów strategicznych oraz spotkań konsultacyjnych z szerokim udziałem pracowników Urzędu Miasta i Gminy oraz jednostek podległych, sformułowano trzy strategiczne cele rozwoju miasta i gminy Murowana Goślina. Bazując na zidentyfikowanych uwarunkowaniach rozwojowych gminy (a więc posiadanych atutach oraz najistotniejszych brakach i problemach), wytyczają one główne kierunki rozwoju Gminy. Ich realizacja w perspektywie 10-letniej powinna doprowadzić do osiągnięcia pożądanego stanu rozwoju, określonego w misji.

Na poniższym schemacie przedstawiono zakres zmian celów strategicznych, w odniesieniu do Strategii z roku 2001. **Zasadniczą przesłanką modyfikacji liczby oraz treści tych celów była potrzeba uzyskania większej zbieżności z priorytetami Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego (ZPORR).**

ZPORR jest jednym z programów operacyjnych, które posłużą do realizacji Narodowego Planu Rozwoju/Podstaw Wsparcia Wspólnoty na lata 2004-2006 (NPR/PWW). Program ten rozwija cele NPR określając priorytety, kierunki i wysokość środków przeznaczonych na realizację polityki regionalnej państwa, które będą uruchamiane z udziałem funduszy strukturalnych w pierwszym okresie członkostwa Polski w Unii Europejskiej.

Poprzez realizację w SRMiG MG na lata 2004-2013 programów zbieżnych z priorytetami ZPORR gmina uzyska lepszą szansę dostosowania kierunków interwencji do działań, które wynikają z kierunków i wstępnej oceny efektywności interwencji o charakterze regionalnym.

Wydaje się, że przebudowane cele strategiczne SRMiG MG lepiej odpowiadają sytuacji zewnętrznej i zatwierdzonym przez Unię Europejską priorytetom rozwoju.

Dla Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Lokalnego są to:

1. Rozbudowa i modernizacja infrastruktury służącej wzmocnieniu konkurencyjności regionów,
2. Wzmocnienie regionalnej bazy ekonomicznej i zasobów ludzkich,
3. Rozwój lokalny.

I. Zwiększenie dostępności komunikacyjnej ułatwiającej kontakty zewnętrzne, wewnętrzną integrację Gminy, wzrost jej konkurencyjności, zwłaszcza atrakcyjności inwestycyjnej i turystycznej

I. ROZBUDOWA I MODERNIZACJA INFRASTRUKTURY SŁUŻĄCEJ WZMOCNIENIU POTENCJAŁU ROZWOJOWEGO GMINY

III. Pełne wyposażenie Gminy w sieć i urządzenia infrastrukturalne oraz usprawnienia organizacyjne w zakresie świadczenia usług komunalnych

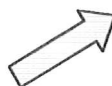

II. WZMOCNIENIE LOKALNEJ BAZY EKONOMICZNEJ I KAPITAŁU SPOŁECZNEGO SŁUŻĄCE INTENSYFIKACJI ROZWOJU SPOŁECZNO-GOSPODARCZEGO

II. Rozwój nowoczesnej bazy oświatowej oraz oferty usług edukacyjnych umożliwiających wysoką jakość kształcenia dzieci, młodzieży i dorosłych,

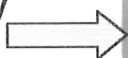

IV. Stwarzanie warunków umożliwiających wzrost konkurencyjności lokalnej gospodarki poprzez zintensyfikowanie rozwoju gospodarczego i restrukturyzację bazy ekonomicznej (dywersyfikacja)

III. INTENSYFIKACJA PROMOCJI ZEWNĘTRZNEJ I WEWNĘTRZNEJ GMINY ORAZ REALIZACJA NOWOCZESNEGO, PROFESJONALNEGO ZARZĄDZANIA

V. Zintensyfikowanie promocji wewnętrznej i zewnętrznej Gminy oraz zorganizowanie nowoczesnego profesjonalnego zarządzania strategicznego

Wymienione cele strategiczne SRMiG MG nie tylko w bezpośredni sposób nawiązują do priorytetów ZPORR, ale prowadzą jednocześnie do osiągnięcia pożądanego statusu gminy, określonego w przytoczonej wcześniej Misji.

SRMiG MG - w rozumieniu jej twórców i przedstawicieli społeczności lokalnej - nie jest bowiem listą życzeń i dokumentem opisującym marzenia o przyszłości, ale od momentu zatwierdzenia staje się podstawą pracy personelu zarządzającego i kierującego usługami, dokumentem ustalającym hierarchię ważności zadań i określającym czas ich realizacji.

Poniżej przedstawiono bardziej szczegółowe uzasadnienie wyboru celów strategicznych *Strategii rozwoju dla Miasta i Gminy Murowana Goślina na lata 2004-2013*.

I. ROZBUDOWA I MODERNIZACJA INFRASTRUKTURY SŁUŻĄCEJ WZMOCNIENIU POTENCJAŁU ROZWOJOWEGO

Najistotniejszym chyba oczekiwaniem mieszkańców w stosunku do samorządu są jego aktywne działania w kierunku poprawy obecnych warunków życia. Zmiany polityczno-społeczne, zainicjowane w Polsce kilkanaście lat temu, stworzyły możliwość swobodnego podróżowania, a co za tym idzie, zaobserwowania standardu życia w krajach rozwiniętych. Konfrontacja ta nie wypadła korzystnie – braki w zwodociągowaniu i skanalizowaniu (zwłaszcza obszarów wiejskich), złej jakości drogi, niedostatek mieszkań i często zdegradowane środowisko naturalne (zwłaszcza wody) świadczą o różnicach poziomu rozwoju cywilizacyjnego.

Okres ostatnich kilkunastu lat to czas niezaprzeczalnych, pozytywnych przemian, również w gminie Murowana Goślina. Problem wyposażenia gospodarstw domowych w podstawowe elementy infrastruktury technicznej, takie jak telefony, czy dostęp do sieci wodociągowej, przestał już właściwie istnieć. Mimo tych postępów do zrobienia pozostało jeszcze wiele, zwłaszcza na terenach wiejskich. Pełna infrastruktura techniczna oznacza bowiem nie tylko podłączenie gospodarstwa domowego do sieci wodociągowej, ale również do sprawnej sieci kanalizacyjnej, zaopatrzenie w źródła energii cieplnej, czy też zapewnienie dobrej jakości sieci dróg. Pod tym pojęciem kryje się także całkowite rozwiązanie kwestii odpadów stałych (odbiór, segregacja, unieszkodliwianie), czy też dostęp do sieci internetowej. Tylko pełne podłączenie mediów jest w stanie zapewnić mieszkańcom gminy życie i rozwój na odpowiednim poziomie.

Pełne wyposażenie gminy w infrastrukturę techniczną, to obecnie nie tylko jeden z podstawowych wymogów cywilizacyjnych, ale także kluczowy warunek prowadzenia działalności gospodarczej. Ewentualne inwestycje na terenie gminy przez podmioty gospodarcze nie będą możliwe do przeprowadzenia bez stworzenia dla nich odpowiednich warunków, przede wszystkim w sferze infrastruktury, dalej prawodawstwa i dobrej organizacji usług administracyjnych. Należy podkreślić, że inwestycje w dziedzinie infrastruktury technicznej oznaczają również poprawę stanu środowiska naturalnego, a więc życie w bardziej przyjaznym i zdrowym otoczeniu, co jest bezpośrednim spełnieniem postulatów zawartych w koncepcji zrównoważonego rozwoju.

Realizacja zadań z Priorytetu 1 ZPORR: „Rozbudowa i modernizacja infrastruktury służącej wzmocnieniu konkurencyjności regionów” ukierunkowana jest właśnie na wsparcie regionalnej infrastruktury technicznej (drogowej, środowiskowej, a także społeczeństwa informacyjnego), infrastruktury turystycznej i związanej z kulturą, infrastruktury społecznej.

II WZMOCNIENIE LOKALNEJ BAZY EKONOMICZNEJ I KAPITAŁU SPOŁECZNEGO SŁUŻĄCE INTENSYFIKACJI ROZWOJU SPOŁECZNO-GOSPODARCZEGO

Jednym z priorytetów w działalności samorządu gminnego powinno być wspieranie rozwoju działalności gospodarczej, jako bardzo istotnego elementu walki z bezrobociem. Bez pracy w gminie Murowana Goślina pozostaje kilkaset osób, czyli kilkanaście procent ludności czynnej zawodowo. Fakt ten ma wpływ nie tylko na ogólny poziom dochodów mieszkańców gminy, ale jest potencjalnym źródłem wielu napięć społecznych, zarówno dla mieszkańców, jak i dla gminy (alkoholizm, przestępczość, konflikty rodzinne, niższe wpływy podatkowe, itp.)

Należy zdawać sobie sprawę z tego, że Urząd Miasta i Gminy nie ma możliwości bezpośredniej walki z bezrobociem, ale powinien podejmować działania wspierające działalność gospodarczą. Mogą one polegać przede wszystkim na udostępnianiu i uzbrajaniu odpowiednich terenów, stosowaniu ulg podatkowych, doradztwie, czy integracji kręgów gospodarczych. Lokalizacja nowych inwestycji w danym regionie uzależniona jest bowiem od wielu czynników. Podstawowymi elementami są m.in. poziom rozwoju infrastruktury oraz jakość kapitału ludzkiego, ale duże znaczenie ma także dobra promocja i sprawna obsługa administracyjna inwestorów oraz lokalne preferencje i udogodnienia tworzone dla pozyskania inwestycji.

Zaspokojenie podstawowych potrzeb z zakresu infrastruktury technicznej jest z pewnością najważniejszym oczekiwaniem mieszkańców pod adresem władz gminy. Na obecnym poziomie rozwoju społeczeństwa nie jest ono jednak wystarczające do zapewnienia życia i rozwoju na oczekiwanym poziomie. Równie istotna jest dostępność do tzw. usług społecznych, takich jak: usługi zdrowotne, opieka społeczna, oświata, czy też kultura, sport i rekreacja.

W przypadku Miasta i Gminy Murowana Goślina dużą uwagę należy zwrócić również na sferę rolnictwa, bowiem jest to źródło utrzymania większości mieszkańców terenów wiejskich gminy. Dodatkowo w najbliższych latach do wykorzystania w tej dziedzinie będą środki z Europejskiego Funduszu Orientacji i Gwarancji Rolnej. Ich pozyskanie zarówno przez rolników indywidualnych jak i przez różnego rodzaju instytucje działające na terenie województwa, powiatu i gminy powinno przyczynić się w znacznym stopniu do podniesienia dochodów ludności utrzymującej się z produkcji rolnej.

W ramach Priorytetu 2 ZPORR: „Wzmocnienie rozwoju zasobów ludzkich w regionach”, działania ukierunkowane są głównie na wspomaganie procesu dostosowawczego regionalnych i lokalnych zasobów ludzkich do wymogów europejskiego rynku pracy oraz wsparcie rozwoju przedsiębiorczości. Ich realizacja pomoże w zwiększeniu aktywności na rynku pracy oraz zagwarantuje lepszą dostępność i podniesienie jakości usług społecznych.

III. INTENSYFIKACJA PROMOCJI ZEWNĘTRZNEJ I WEWNĘTRZNEJ GMINY ORAZ REALIZACJA NOWOCZESNEGO, PROFESJONALNEGO ZARZĄDZANIA

W trakcie prac nad dokumentem *SRMiG MG*, władze gminy sygnalizowały rodzącą się konieczność dalszych prac nad promocją gminy oraz sposobem funkcjonowania pracy Urzędu.

Na terenie całego kraju urzędy gmin stopniowo zaczynają wdrażać narzędzia służące usprawnieniu i poprawieniu jakości obsługi mieszkańców. Istnieje wiele gotowych narzędzi, które można wdrożyć praktycznie w każdej jednostce organizacyjnej. Można w tym zestawie wymienić takie instrumenty jak TQM – Total Quality Management, który integruje normy jakości ISO serii 9000 (zarządzanie jakością) i 14000 (zarządzanie środowiskiem) oraz odrębną kategorię, którą stanowią informatyczne systemy obiegu dokumentów i kontroli pracy urzędu, zintegrowane z Biurami Obsługi.

Wdrożenie systemu ISO wiąże się z dość wysokimi kosztami, w związku z powyższym można próbować rozwiązań pośrednich, do których z pewnością należy zorganizowanie Punktu Obsługi Interesanta (miejsca gdzie załatwia się zdecydowaną większość spraw związanych z bezpośrednią obsługą mieszkańców). Niektóre rozwiązania ustawowe będą już niedługo wymagały wprowadzania takiego modelu pracy urzędu, przede wszystkim ze względu na ochronę danych osobowych i informacji niejawnych oraz na ograniczenie kontaktu klienta z osobami wydającymi decyzje administracyjne.

Przed urzędami na terenie całego kraju stoją w przyszłości kolejne wydatki na informatyzację. Niewątpliwie dalszą komputeryzację wymusi podpisana już ustawa o podpisie elektronicznym, która wprowadzi możliwość komunikowania się z Urzędem przez pocztę elektroniczną i co więcej umożliwi otrzymywanie decyzji tą drogą.

Powyższe problemy będą rzutowały na możliwość sprawnego działania i wdrażania projektów zapisanych w *SRMiG MG*. Konieczność podwyższenia sprawności i zdolności do wypełniania zadań jest jednym z kluczowych elementów sprawnego zarządzania zasobami, niezbędnego w realizacji określonych celów. Rozwój zdolności administracji do wykonywania stojących przed nią zadań jest również jednym z kluczowych czynników wpływających na skuteczność ubiegania się o zewnętrzne środki finansowe niezbędne do realizacji większości zadań stawianych w dokumencie *Strategii*.

Drugim kierunkiem działań wyróżnionych w ramach tego celu strategicznego jest promocja gminy – zarówno wewnętrzna, jak i zewnętrzna. Promocja wewnętrzna to przede wszystkim usprawnienie komunikacji społecznej z mieszkańcami miasta i gminy oraz stworzenie lokalnej społeczności możliwości działania na rzecz środowiska. Zewnętrzna działalność promocyjna jest natomiast niezbędna w celu zainteresowania zarówno inwestorów zewnętrznych, jak i turystów odwiedzających gminę. Każda z tych grup poszukuje jednak innego rodzaju informacji i w innej formie plastycznej. W związku z tym konieczne jest ukierunkowanie działań promocyjnych podejmowanych przez władze gminy.

6.3. Powiązanie celów strategicznych Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Murowana Goślina na lata 2004- 2013 z celami zawartymi w Strategii Rozwoju Województwa oraz w Wojewódzkim Programie Operacyjnym

Z perspektywy zbieżności SRMiG MG z działaniami podejmowanymi przez władze wyższego szczebla, najważniejszym dokumentem jest *Strategia Rozwoju Województwa Wielkopolskiego* zatwierdzona przez Sejmik Województwa w lipcu 2000 r. oraz *Wojewódzki Program Operacyjny na rok 2004*. Cele strategiczne oraz programy i projekty opisane w dokumencie Strategii w pełni korespondują z założeniami rozwoju wyznaczonymi dla obszaru województwa, zarówno w jego *Strategii*, jak również w *Programie Operacyjnym*, którego cele szczegółowe obejmują najważniejsze sfery oddziaływania polityki regionalnej państwa. Ich realizacja w sposób zintegrowany (a więc również na wszystkich szczeblach samorządu w województwie) wzmacnia spójność społeczno-ekonomiczną regionu i przyczynia się do wzrostu konkurencyjności, szczególnie w kontekście integracji europejskiej.

Cele strategiczne Strategii Rozwoju MiG Murowana Goślina	I. Rozbudowa i modernizacja infrastruktury służącej wzmocnieniu potencjału rozwojowego gminy	II. Wzmocnienie lokalnej bazy ekonomicznej i kapitału społecznego służące intensyfikacji rozwoju społeczno-gospodarczego	III. Intensyfikacja promocji zewnętrznej i wewnętrznej gminy oraz realizacja nowoczesnego, profesjonalnego zarządzania
Generalne cele strategiczne województwa wielkopolskiego			
1. Zapewnienie mieszkańcom możliwie najwyższego poziomu życia			
2. Osiągnięcie możliwie najwyższego poziomu gospodarki			
3. Wzrost wewnętrznej integracji i istotna poprawa jakości przestrzeni			
4. Dostosowanie potencjału, struktury i organizacji województwa do wyzwań XXI w. i wymagań jednoczącej się Europy			
Cele szczegółowe wojewódzkiego programu operacyjnego			
1. Poprawa jakości i zagospodarowania przestrzeni			
2. Wzrost potencjału i konkurencyjności gospodarki			
3. Rozwój zasobów ludzkich i zaspokojenie potrzeb społecznych			

6.4. Schemat - struktura budowy Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Murowana Goślina

Osiągnięcie w określonym horyzoncie czasowym jakości życia mieszkańców oraz funkcjonowania podmiotów gospodarczych odpowiadających najwyższym standardom analogicznych gmin miejsko-wiejskich w Unii Europejskiej.

1. ROZBUDOWA I MODERNIZACJA INFRASTRUKTURY SŁUŻĄCEJ WZMOCNIENIU POTENCJAŁU ROZWOJOWEGO GMINY		2. WZMOCNIENIE LOKALNEJ BAZY EKONOMICZNEJ I KAPITAŁU SPOŁECZNEGO SŁUŻĄCE INTENSYFIKACJI ROZWOJU SPOŁECZNO-GOSPODARCZEGO		3. INTENSYFIKACJA PROMOCJI ZEWNĘTRZNEJ I WEWNĘTRZNEJ GMINY ORAZ REALIZACJA NOWOCZESNEGO, PROFESJONALNEGO ZARZĄDZANIA	
1.1. Modern. i rozbudowa układu drogowego		2.1. Rozwój turystyki i dziedzictwa kulturowego		3.1. Budowanie pozytywnego wizerunku gminy	
1.1.1. Budowa obwodnicy		2.1.1. Wspieranie rozwoju turystyki		3.1.1. Promocja inwestycyjna	
1.1.2. Budowa dróg na terenie miasta i gminy		2.1.2. Budowa zbiornika retencyjnego w Przebądowie		3.1.2. Promocja turystyczna	
1.1.3. Modernizacje i remonty dróg		2.2. Rozwój przedsiębiorczości		3.1.3. Promocja wewnętrzna i rozwój komunikacji społecznej	
1.1.4. Budowa chodników i dróg rowerowych		2.2.1. Budowa lokalnego kapitału społecznego		3.1.4. Współpraca z gminami partnerskimi	
1.1.5. Budowa i modernizacja oświetlenia		2.2.2. Pomoc dla rolników		3.2. Dbałość o stały rozwój instytucjonalny	
1.1.6. Budowa parkingów		2.2.3. Budowa targowiska miejskiego		3.2.1. Efektywne pozyskiwanie środków zewnętrznych	
1.2. Ochrona środowiska		2.2.4. Wyznaczenie i przygotowanie terenów pod inwestycje		3.2.2. Rozbudowa budynku Urzędu Miasta i Gminy przy ul. Poznańskiej	
1.2.1. Działania na rzecz ochrony środowiska		2.3. Rozwój usług społecznych		3.2.3. Profesjonalnie zarządzana, przejrzysta gmina	
1.2.2. Rozbudowa wysypiska odpadów		2.3.1. Komunikacja i transport wewnętrzny		3.2.4. Budżet zadaniowy	
1.2.3. Rozbudowa systemu kanalizacji sanitarnej		2.3.2. Infrastruktura edukacyjna			
1.2.4. Rozbudowa systemu kanalizacji deszczowej		2.3.3. Realizacja „Polityki Oświatowej Miasta i Gminy Murowana Gośłina na lata 2004-2010”			
1.2.5. Zaopatrzenie mieszkańców w wodę		2.3.4. Infrastruktura sportowa			
1.2.6. Program zaopatrzenia w energię ciepłą		2.3.5. Pomoc społeczna			
1.3. Budowa cmentarza		2.4. Program mieszkaniowy			
1.3.1. Budowa cmentarza komunalnego		2.4.1. Poprawa stanu budynków mieszkalnych			
		2.5. Partycypacja i integracja społeczna			
		2.5.1. Młodzież sobie			
		2.5.2. Program organizacji mieszkańców na rzecz bezpieczeństwa			
		2.5.3. Ochrona dziedzictwa kulturowego i działalność kulturotwórcza			

[illegible]

7. PROGRAMY I PROJEKTY STRATEGICZNE

UWAGA !!!

SZCZEGÓŁOWE TABELE PROJEKTÓW ZOSTAŁY UMIESZCZONE
W ZAŁĄCZNIKU DO TEGO DOKUMENTU, PONIŻEJ ZNAJDUJĄ SIĘ
TYLKO OPISY PROGRAMÓW I PROJEKTÓW.

Programy i projekty są opatrzone własną numeracją,
użytą również w kartach projektów, stanowiących załącznik
do dokumentu Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Murowana Goślina
na lata 2004-2013.

Opisy programów i projektów w Celu strategicznym nr I

ROZBUDOWA I MODERNIZACJA INFRASTRUKTURY SŁUŻĄCEJ WZMOCNIENIU POTENCJAŁU ROZWOJOWEGO GMINY

Program 1.1. MODERNIZACJA I ROZBUDOWA LOKALNEGO UKŁADU DROGOWEGO

W czasie prac nad SRMiG MG istotnym elementem, zasługującym na wyodrębnienie w osobnym programie były drogi wraz z systemem komunikacji, bowiem jednym z podstawowych warunków dalszego rozwoju miasta i gminy jest istnienie efektywnego i dobrze utrzymanego systemu transportowego.

Drogi służą nie tylko mieszkańcom miasta i terenów wiejskich oraz działającym tutaj podmiotom gospodarczym, ale także ruchowi tranzytowemu. Są również jednym z podstawowych kryteriów przy wyborze lokalizacji inwestycji. Z tych powodów stanowią istotny element infrastruktury technicznej – ich wysoka jakość powoduje większą dostępność komunikacyjną, która bardzo silnie sprzyja rozwojowi gospodarczemu.

Podobnie jak w większości gmin w Polsce, również w Murowanej Goślinie układ komunikacyjny nie odpowiada obecnej skali natężenia ruchu drogowego. Dlatego też niezbędne są bardzo duże inwestycje, które pozwolą na lepsze zorganizowanie ruchu w mieście oraz zapewnią odpowiednią liczbę miejsc parkingowych, a przede wszystkim przyczynią się do poprawy bezpieczeństwa na drogach.

1.1.1. Budowa obwodnicy Murowanej Gośliny

Budowa obwodnicy Murowanej Gośliny jest jednym z najważniejszych działań przewidzianych do realizacji w najbliższych latach. Przeprowadzenie tej inwestycji uzasadnia wielość celów, które zostaną zrealizowane dzięki niej. Po pierwsze, obwodnica przyczyni się do rozwoju gospodarczego miasta: otworzy nowe tereny inwestycyjne, udrożni ruch turystyczny i towarowy oraz poprawi komunikację do już istniejących firm. Po drugie należy pamiętać, iż ruch tranzytowy, przejeżdżający obecnie przez miasto, wywołuje bardzo duże zagrożenie, zwłaszcza w okresie letnim, kiedy to jego natężenie wzrasta. Przejeżdżające samochody osobowe i ciężarowe nie przestrzegają ograniczeń prędkości w terenie zabudowanym, stwarzając realne zagrożenie dla przechodniów i ruchu lokalnego, a przy tym przyczyniają się do bardzo dużego natężenia hałasu komunikacyjnego i zanieczyszczenia powietrza.

Nakłady na taką inwestycję przewyższają wielokrotnie możliwości finansowe budżetu gminy. Jednak umieszczenie projektu w planach inwestycji drogowych Wielkopolskiego Zarządu Dróg Wojewódzkich znacznie przybliżyło perspektywę realizacji tak istotnego dla całej gminy przedsięwzięcia. Gmina Murowana Goślina pokryje koszt następujących zadań:

- zmiana planu zagospodarowania przestrzennego,
- opracowanie podziałów geodezyjnych i wycena gruntu,
- wykup części gruntów pod budowę obwodnicy.

1.1.2. Budowa dróg na terenie Miasta i Gminy

W związku z rozbudową osiedli mieszkaniowych i przygotowywaniem terenów pod inwestycje, konieczna jest budowa nowych dróg lokalnych. Pozwoli to na udrożnienie komunikacji w mieście oraz na terenach wiejskich i ułatwi dostęp do funkcjonujących już przedsiębiorstw, co często ma duże znaczenie dla ich rozwoju. Również bardzo istotne znaczenie ma poprawa dostępności osiedli mieszkaniowych, a budowa nowych dróg na terenach wiejskich powinna pozytywnie wpłynąć na aktywizację turystyczną tych obszarów. Z tego powodu przed władzami samorządowymi przez cały okres realizacji SRMiG MG stoją zadania inwestycyjne, cechujące się wysoką kosztochłonnością, lecz niezbędne dla rozwoju i sprawnego funkcjonowania miasta i gminy.

Łączny koszt realizacji projektu jest szacowany na kilkanaście milionów złotych i ma być pokryty z budżetu gminy oraz ze środków zewnętrznych, w tym w szczególności z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (odpowiednie wnioski zostały już sporządzone).

Zadania zawarte w niniejszym projekcie zostaną zweryfikowane po dokonaniu rekonstrukcji Wieloletniego Programu Inwestycyjnego Miasta i Gminy Murowana Goślina, która nastąpi do końca 2004 roku.

1.1.3. Modernizacje i remonty dróg na terenie Miasta i Gminy

Część dróg na terenie miasta i gminy wymaga pilnej modernizacji i remontów. Podobnie jak w poprzednim projekcie, również celem realizacji niniejszych działań jest zapewnienie funkcjonowania sprawnego układu komunikacyjnego w mieście i na terenach wiejskich, rozwój przedsiębiorczości oraz poprawa warunków bytowych mieszkańców. Prace wymienione w projekcie mają zdecydowanie przyczynić się również do podniesienia poziomu bezpieczeństwa pieszych, zarówno dzieci, jak i dorosłych poruszających się po drogach.

W niniejszym projekcie przewiduje się prace związane z modernizacją i remontami dróg gminnych. Utwardzenie połączeń drogowych przyczyni się do rozbudowy systemu tych połączeń, skrócenia czasu przejazdu oraz poprawi bezpieczeństwo. Jest to projekt wspierający rozwój terenów wiejskich i działalności gospodarczej na nich prowadzonej. Lepsze drogi powodują również zmniejszenie zużycia sprzętu i pojazdów wszystkich użytkowników.

Podobnie jak w przypadku poprzedniego projektu, również w tym przypadku niezbędna będzie weryfikacja karty projektu po uchwaleniu zaktualizowanego dokumentu Wieloletniego Planu Inwestycyjnego (WPI)

1.1.4. Budowa chodników i dróg rowerowych

Budowa kolejnych chodników oraz nowych dróg rowerowych przyczyni się nie tylko do podniesienia bezpieczeństwa dzieci i innych użytkowników pasa drogowego, ale podniesie jednocześnie estetykę okolicy, przyczyniając się do realizacji jednego z głównych celów *Strategii* - poprawy warunków życia mieszkańców. Sieć ścieżek

rowerowych oznacza również poszerzenie istniejącej oferty turystycznej i zapewnienie nowych możliwości spędzania wolnego czasu zarówno dla turystów odwiedzających teren gminy, jak i dla mieszkańców. Docelowo ścieżki powinny zostać powiązane z trasami rowerowymi sąsiednich gmin i stanowić część wojewódzkiego systemu szlaków rowerowych.

Realizacja zadań wymienionych w projekcie będzie finansowana ze środków budżetu gminy, powiatu oraz województwa, w zależności od rodzaju drogi (gminna, powiatowa, wojewódzka), przy której konkretna inwestycja będzie realizowana. W przyszłości powinna zaistnieć możliwość pozyskania środków z funduszy strukturalnych na realizację zadań zaplanowanych do wykonania w ramach niniejszego projektu.

1.1.5. Budowa i modernizacja oświetlenia

W związku z faktem, iż przez teren miasta i gminy przebiega wiele dróg, stwarzających wysokie zagrożenie w zakresie bezpieczeństwa pieszych, oświetlenie terenów bezpośrednio przylegających do tych dróg daje wiele korzyści – przede wszystkim zwiększa bezpieczeństwo drogowe zarówno pojazdów, jak i pieszych, zwłaszcza tam, gdzie nie ma chodników. Jest również jednym z czynników, sprzyjających zmniejszeniu przestępczości i generalnie elementem poprawy poziomu życia w gminie. W ciągu najbliższych kilku lat przewiduje się montaż i modernizację (w zależności od potrzeb: wymianę lamp, kabli, słupów) ponad 200 punktów świetlnych w różnych miejscowościach na terenie gminy. Wykonane do 2012 roku prace powinny zaspokoić potrzeby gminy w zakresie oświetlenia ulicznego.

1.1.6. Budowa parkingów

W związku z niewystarczającą liczbą miejsc parkingowych na terenie miasta, przeznaczonych zarówno dla turystów odwiedzających miasto i okolice, jak również dla mieszkańców, należy podjąć działania mające na celu zagospodarowanie kilku terenów, zlokalizowanych w pobliżu centrum oraz na osiedlach na miejsca parkingowe. W szczególności dotyczy to rejonów cmentarza oraz strażnicy OSP w Murowanej Goślinie. Brak miejsc parkingowych jest szczególnie widoczny na przełomie października i listopada, kiedy to wzrasta liczba osób odwiedzających cmentarz. Również w dni handlowe zaparkowanie w centrum miasta często jest bardzo utrudnione. Budowa parkingu przy remizie OSP na terenie po wyburzonym budynku, powinna w dużym stopniu rozwiązać problem parkowania w centrum, w szczególności na ulicy Rogozińskiej.

PROGRAM 1.2. OCHRONA ŚRODOWISKA

Dbłość o środowisko jest jednym z najważniejszych elementów rozwoju nowoczesnej gospodarki. Wszystkie samorządy na terenie kraju realizują projekty tego typu w celu powstrzymania degradacji środowiska i zachowania istniejących zasobów naturalnych. Murowana Goślina będzie realizować m.in. inwestycje służące poprawie gospodarki odpadami i ściekami. Będą także podejmowane działania mające na celu poprawę zaopatrzenia ludności w wodę oraz w energię ciepłą ze źródeł minimalizujących zanieczyszczenie powietrza pochodzące z kotłowni.

Inwestycje omawiane w niniejszym programie przyczyniają się do realizacji założeń wojewódzkiej i krajowej polityki w dziedzinie ochrony środowiska, jednocześnie korespondując z założeniami Traktatu Amsterdamskiego Unii Europejskiej z 1997 roku, określającego zasady zrównoważonego rozwoju krajów Wspólnoty Europejskiej oraz ze szczegółowymi dyrektywami w zakresie ochrony powietrza i zasobów wodnych.

1.2.1. Działania na rzecz ochrony środowiska

Działania z zakresu ochrony środowiska podejmowane w gminie muszą być realizowane w oparciu o aktualny plan ochrony środowiska (POŚ). Rada Miejska ma obowiązek uchwalenia takiego programu do 30 czerwca 2004 roku. Zgodnie z polityką ekologiczną państwa POŚ musi określać:

- cele polityki ekologicznej na terenie gminy (z podziałem na krótkookresowe, średniookresowe, długookresowe),
- wybrane priorytety ekologiczne wraz z uzasadnieniem ich wyboru,
- rodzaj i harmonogram działań ekologicznych podejmowanych w gminie,
- środki niezbędne do osiągnięcia założonych celów.

Częścią POŚ jest plan gospodarki odpadami (PGO). Ustawa o odpadach nakłada na samorządy obowiązek uchwalenia planów gospodarowania odpadami w takim samym czasie jak POŚ. Głównym celem planu gospodarki odpadami będzie określenie działań, które zapobiegą powstawaniu odpadów lub spowodują ograniczenie ich ilości, negatywne oddziaływanie na środowisko, a także określą zasady prawidłowego postępowania z odpadami.

Szczegółowe cele, efekty ekologiczne, ich miary, a także system monitorowania POŚ i GPO zostaną przedstawione bezpośrednio w przygotowywanych w gminie dokumentach planistycznych. Wśród wskaźników wykorzystywanych do monitorowania powinny zostać wyodrębnione: wskaźniki społeczno-ekonomiczne, stanu środowiska, oddziaływania na środowisko, wskaźniki aktywności społecznej oraz wskaźniki skuteczności inwestycyjnej.

1.2.2. Rozbudowa wysypiska odpadów komunalnych

W ramach niniejszego projektu przewidziano powiększenie wysypiska odpadów stałych o kolejną kwaterę wraz z rozwojem centrum recyklingu. Przebieg dalszych działań, mających na celu wprowadzenie kompleksowego systemu gospodarki odpadami musi przede wszystkim polegać na selektywnej zbiórce odpadów, przetwarzaniu i gospodarczym wykorzystaniu odzyskanych surowców. W tym przypadku bardzo ważna jest również akcja informacyjna i promocja tej formy gospodarowania odpadami, tak by społeczeństwo zechciało włączyć się w akcję segregacji odpadów, która powinna rozpoczynać się w każdym gospodarstwie domowym. Zapewnienie odpowiednich oznakowanych pojemników jest podstawowym i niezbędnym warunkiem do powodzenia tej akcji. Rozwinięcie systemu segregacji i przetwarzania odpadów zmniejszy ilość odpadów składowanych na wysypisku, a tym samym zmniejszy uciążliwość dla środowiska.

Według danych statystycznych w naszym kraju funkcjonuje 830 zorganizowanych wysypisk odpadów, zajmujących łącznie powierzchnię ok. 3 tys. ha. Już dziś jedną czwartą materiałów na polskich wysypiskach stanowią według niektórych danych opakowania plastikowe, głównie butelki jednorazowe; tymczasem mogą one być cennym surowcem do odzysku substancji wyjściowych. Składowanie odpadów, niezależnie od czasu i przestrzeni, jaką zajmują oraz skali oddziaływania na środowisko, jest złem koniecznym i zawsze działaniem ostatecznym, po wyczerpaniu wszystkich innych możliwości ich gospodarczego wykorzystania. Nawet wtedy, gdy deponowanie ich spełnia warunki całkowitej izolacji od środowiska, to i tak zajmują bezproduktywnie określone obszary gruntów, których zaczyna brakować.

Realizacja rozbudowy wysypiska wraz z centrum recyklingu będzie finansowana ze środków zarządcy wysypiska – firmy „Altrans”.

1.2.3. Rozbudowa systemu kanalizacji sanitarnej

Sytuacja w zakresie odprowadzania i oczyszczania ścieków sanitarnych w gminie Murowana Goślina wymaga dalszych zdecydowanych działań inwestycyjnych. Część miasta (ok. 30% gospodarstw domowych) oraz większość wsi nie posiada sprawnego systemu odprowadzania i oczyszczania ścieków, praktycznie nie funkcjonuje system odpowiadający wymogom przepisów unijnych, które już w najbliższej przyszłości staną się obowiązującym prawem na terenie Polski. Budowa kanalizacji sanitarnej zwiększy również atrakcyjność inwestowania zarówno w budownictwo jednorodzinne, jak również w obiekty gospodarcze i turystyczne na terenie gminy.

Obecnie dobiegają końca prace przy modernizacji oczyszczalni ścieków, a zaczyna się budowa kanalizacji dla Raduszyna w rejonie ulicy Mściszewskiej. Obok tych aktualnych prac, w ramach Związku Międzygminnego „Puszcza Zielonka” wraz z „Aquanetem” złożony został duży projekt do Funduszu Spójności. Całkowity koszt inwestycji to 174 mln zł, z czego wnioskowane dofinansowanie ma wynieść ok. 140 mln zł. Niniejszy wniosek znalazł się już na liście podstawowych projektów, które mogą skorzystać z pierwszej transzy środków unijnych w latach 2004-2005. Oprócz środków z tego Funduszu (ok. 80% wartości projektu), część wkładu wniesie „Aquanet”, a także gminy uczestniczące w projekcie. Ta inwestycja, realizowana w latach 2004-2007, pozwoli skanalizować miasto i większość wsi na terenie gminy, a łączna długość zbudowanych kolektorów sanitarnych wyniesie dla miasta i gminy Murowana Goślina ok. 57,7 km. Po zakończeniu tego przedsięwzięcia, w latach 2008-2010, przewidywana jest kanalizacja pozostałych miejscowości zgodnie z wytyczoną koncepcją.

1.2.4. Rozbudowa systemu kanalizacji deszczowej

Dokładny stan sieci kanalizacji deszczowej w Murowanej Goślinie nie jest znany, gdyż nie istnieje opracowanie inwentaryzujące posiadane zasoby w tym zakresie. W roku 2004 przeprowadzono inwentaryzację i określono zakres niezbędnych inwestycji. Po zidentyfikowaniu zasobów sieci kanalizacji deszczowej, podjęte zostaną rozmowy ze spółką „Aquanet”, dotyczące przejęcia przez nią również tej części systemu kanalizacyjnego gminy.

Przewiduje się, że od 2005 roku prowadzone będą prace modernizacyjne oraz budowa kolejnych odcinków kanalizacji deszczowej na obszarze miasta. Głównym efektem tych przedsięwzięć ma być poprawa stanu czystości wód zarówno powierzchniowych, jak i gruntowych. Zmodernizowana sieć przyczyni się również do podniesienia estetyki gminy.

1.2.5. Zaopatrzenie mieszkańców w wodę

Dostępu do sieci wodociągowej nie ma jeszcze kilka procent gospodarstw domowych w gminie. Są to najczęściej gospodarstwa w miejscowościach i osadach oddalonych od istniejącej sieci wodociągowej, gdzie rentowność inwestycji, jaką jest budowa wodociągu, jest niewielka. Stopniowo jednak będzie budowana sieć na większości dotychczas niezwodociągowanych obszarów. W najbliższych latach konieczna będzie również coraz częściej modernizacja istniejącego systemu przesyłowego. Wszystkie te prace będą prowadzone wraz z firmą „Aquanet”. Ponieważ doprowadzenie wody i zapewnienie jej dobrej jakości to jeden z podstawowych wymogów cywilizacyjnych, dlatego też zapewnienie sprawnego wodociągowania jest jednym z nieustających i najważniejszych zadań samorządu gminy.

Szczegółowy opis poszczególnych etapów prac znajduje się w tabeli realizacyjnej projektu.

1.2.6. Program zaopatrzenia w energię ciepłą

Gmina Murowana Goślina jako jedna z dwóch gmin w Polsce bierze udział w międzynarodowym programie „Menu Klimatyczne”, finansowanym ze środków Unii Europejskiej w ramach funduszu „Altener”. Głównym założeniem tego programu jest znaczące przyczynienie się do wzrastającego wykorzystania i udziału w rynku odnawialnych źródeł energii ekologicznie zrównoważonych oraz stanowiących główny element strategii UE na rzecz ograniczenia emisji gazów cieplarnianych. Wiodącym tematem dla Murowanej Gośliny jest ograniczenie emisji dwutlenku węgla do atmosfery poprzez budowę obwodnicy miasta – odsunięcie emisji od zamieszkałego centrum miasta i zredukowanie ilości zanieczyszczeń poprzez ekonomiczniejsze rozwiązania transportowe. Przedstawiciele jednostek samorządowych z różnych krajów biorących udział w projekcie (Wielka Brytania, Szwecja, Holandia, Niemcy, Hiszpania, Włochy, Bułgaria oraz Polska) uczestniczą w warsztatach tematycznych, wymieniają się doświadczeniami oraz wspólnie pracują nad „Europejskim Menu Klimatycznym”.

Innymi zadaniami w ramach programu zaopatrzenia w energię ciepłą, podejmowanymi w Murowanej Goślinie będzie stworzenie dokumentów: *Założenia do Programu zaopatrzenia gminy w energię ciepłą* oraz opracowanie *Programu zaopatrzenia gminy w energię ciepłą*. Dokumenty te będą zawierać m.in. inwentaryzację systemów gospodarki ciepłej w Murowanej Goślinie i ocenę jego stanu oraz zestawienie wymaganych inwestycji w zakresie uzbrojenia energetycznego miasta.

Efektom wszystkich działań podejmowanych w ramach niniejszego projektu ma być w konsekwencji zmniejszenie emisji do atmosfery zanieczyszczeń powstających podczas produkcji energii ciepłej, a także poprawa efektywności wykorzystania tej energii.

PROGRAM 1.3. BUDOWA CMENTARZA

1.3.1. Budowa cmentarza komunalnego

W związku z wyczerpywaniem się miejsc na nowe kwatery na aktualnie użytkowanym cmentarzu w Murowanej Goślinie, trwają prace nad wyborem lokalizacji dla nowego obiektu. Na obecnym etapie istnieją 3 warianty dalszego postępowania:

- poszerzenie terenu istniejącego cmentarza o tereny przyległe,
- realizacja cmentarza po drugiej stronie ul. Poznańskiej (na terenie byłego cmentarza ewangelickiego),
- realizacja nowego cmentarza komunalnego przy ul. Raduszyńskiej.

Aktualnie prowadzone są analizy dla każdej z rozważanych koncepcji. Bada się przede wszystkim możliwości hydrogeologiczne, uwarunkowania sanitarne, maksymalną chłonność przyszłego cmentarza oraz koszt ekonomiczny pozyskania 1 miejsca pochówku. Po przeprowadzeniu tych analiz, decyzja nad sposobem rozwiązania tego problemu ma zostać podjęta w roku 2005, natomiast prace adaptacyjne terenu na cmentarz będą prowadzone od roku 2007. Efektem realizacji projektu ma być zaspokojenie potrzeb miasta Murowana Goślina w omawianym zakresie na okres minimum 20 lat.

Opisy programów i projektów w Celu strategicznym nr II

WZMOCNIENIE LOKALNEJ BAZY EKONOMICZNEJ I KAPITAŁU SPOŁECZNEGO SŁUŻĄCE INTENSYFIKACJI ROZWOJU SPOŁECZNO-GOSPODARCZEGO

Zaspokojenie podstawowych potrzeb z zakresu infrastruktury technicznej jest najważniejszym oczekiwaniem mieszkańców pod adresem władz gminy. Na obecnym poziomie rozwoju cywilizacyjnego powyższe potrzeby są jednak w dużej mierze zaspokajane i coraz częściej jest to traktowane jako coś oczywistego. W tej sytuacji nie mniej istotne stają się potrzeby wyższego rzędu, polegające na dostępności tzw. usług społecznych, takich jak: usługi zdrowotne, opieka społeczna, oświata, czy też kultura, sport i rekreacja.

Rozwój gospodarczy jest natomiast podstawowym warunkiem zmniejszania się rozmiarów bezrobocia na terenie gminy, jak również źródłem wzrostu zamożności i podniesienia poziomu życia mieszkańców. Dzięki wpływom z podatków rosną także dochody budżetu samorządowego oraz maleją wydatki przeznaczane na pomoc społeczną. Z tego względu realizacja niniejszego celu strategicznego wymaga podjęcia zdecydowanych działań.

PROGRAM 2.1. ROZWÓJ TURYSTYKI I DZIEDZICTWA KULTUROWEGO

Coraz ważniejszą rolę w gospodarce gminy zajmuje turystyka, szczególnie z uwagi na dużą lesistość (46%) oraz walory krajobrazowe i rekreacyjne terenu Puszczy Zielonki. Dalszy rozwój tej branży jest jednak hamowany przez brak odpowiedniej infrastruktury technicznej, niedostateczne zagospodarowanie brzegów jezior i obiektów historycznych, zbyt małą liczbę oznakowanych szlaków turystycznych oraz nadal niewystarczającą bazę noclegową i gastronomiczną.

W programie tym zaprojektowano działania, które mają na celu wyeliminowanie powyższych braków oraz stanowią realizację celów strategicznych powstającej *Strategii Rozwoju Turystyki Związku Międzygminnego Puszczy Zielonki*, ukierunkowanych między innymi na ożywienie gospodarcze obszarów wiejskich gmin wchodzących w skład Związku.

2.1.1. Wspieranie rozwoju turystyki

Bezpośrednimi celami projektu „Wspieranie rozwoju turystyki” są: poprawa atrakcyjności turystycznej gminy Murowana Goślina i przyciągnięcie do niej większej liczby wczasowiczów i turystów. Spodziewanymi efektami powinny być: dostosowanie planów zagospodarowania przestrzennego do nowych potrzeb oraz rozwój infrastruktury turystycznej i paraturystycznej z zachowaniem równowagi ekologicznej i poszanowaniem walorów krajobrazowych. Właśnie piękno krajobrazu naturalnego oraz posiadane zasoby leśne (Puszcza Zielonka) stwarzają w gminie Murowana Goślina

bardzo korzystne warunki rozwoju turystyki i rekreacji – zarówno dla mieszkańców gminy jak i gości przyjeżdżających na wypoczynek sobotnio-niedzielny i wakacyjny, głównie z Poznania.

Gmina, będąc członkiem Związku Międzygminnego „Puszcza Zielonka”, uczestniczy w opracowaniu *Strategii Rozwoju Turystyki* dla całego obszaru Związku. Dla ZMPZ głównym celem jest przygotowanie i wypromowanie jednego wspólnego produktu turystycznego, jako istotnego elementu wspierającego aktywność społeczno-gospodarczą mieszkańców i podnoszącego atrakcyjność turystyczną całego obszaru. Zgodnie z założeniami Strategii, każda z gmin członkowskich będzie rozwijała własne pomysły rozwoju turystyki bazujące na specyficznych dla siebie elementach krajobrazu i kultury. Projekt „Wspieranie rozwoju turystyki” jest tego przykładem. Będzie realizowany w latach 2004-2013 i składa się z trzech zasadniczych grup zadań.

Pierwsza związana jest z zagospodarowaniem turystycznym rejonu wsi Starczanowo, znanego z odwiedzanego tłumnie wiosną rezerwatu „Śnieżycowy Jar” oraz z wykopalisk archeologicznych w Radzimiu. Główne działania na tym terenie będą dotyczyły ustawienia tablic informacyjnych o odwiedzanych przez turystów miejscach, przygotowania miejsc parkingowych oraz umożliwienia rozwoju małej bazy gastronomicznej, a także wytyczenia szlaków rowerowych i pieszych wraz z ich oznakowaniem.

Druga grupa zadań wiąże się z obsługą informacyjną turystów. W Bibliotece Publicznej powstanie Centrum Informacji Gminnej, wyposażone w bazę danych o miejscach noclegowych oraz przygotowywane równoległe materiały informacyjne (foldery) o gminie.

Trzecia grupa zadań koncentruje się na powiększeniu bazy noclegowej we wsi Boduszewo, gdzie w budynku OSP planowane jest stworzenie schroniska młodzieżowego. Powstanie miejsc noclegowych wiąże się również z promocją działalności agroturystycznej i zaplanowanymi na ten temat szkoleniami dla mieszkańców gminy.

2.1.2. Budowa zbiornika retencyjnego w Przebędowie

Wnioskodawcą wykonania ww. projektu był Instytut Hodowli i Aklimatyzacji Roślin w Radzikowie – Hodowla Roślin Smolice Sp. z o.o. Oddział w Przebędowie. W chwili obecnej na terenie, który zostanie zagospodarowany na zbiornik retencyjny znajduje się niewielkich rozmiarów zbiornik przeciwpożarowy, przez który przepływa rzeka Trojanka. Grunty, na których powstanie omawiany obiekt to nieużytki, będące w większości własnością Gminy Murowana Goślina. Dla potrzeb powstania omawianego zbiornika gmina zrzekła się tych terenów na rzecz Wojewódzkiego Zarządu Melioracji i Urządzeń Wodnych, z którego środków budowa obiektu zostanie sfinansowana.

Głównym celem budowy zbiornika jest magazynowanie wody dla istniejącej deszczowni w Przebędowie. Dzięki temu zaistnieje możliwość powiększenia deszczowni z obecnych ok. 50 ha do ok. 100 ha. Cele drugorzędne przedstawione w projekcie to:

- poprawa warunków klimatycznych i wodnych na przyległych gruntach ornych (położenie miasta na terenie wyniesionym ponad okolicę sprawia, iż występują znaczne niedobory wody),

- zabezpieczenie przeciwpożarowe wsi Przebędowo oraz miasta Murowana Goślina,
- możliwość rekreacji dla mieszkańców.

Prace nad omawianym projektem są już mocno zaawansowane, a ich harmonogram przedstawia się następująco:

- 1 marca 2004 r. zostało wydane postanowienie dotyczące zakresu raportu o ochronie środowiska w obrębie omawianego obiektu.
- Ww. raport na zlecenie WZMiUW zostanie wykonany do 30 września 2004 r. przez Biuro Projektów Wodnych Melioracji i Inżynierii Środowiska Sp. z o.o. w Poznaniu.
- Do końca 2004 r. spodziewane jest uzyskanie następujących dokumentów: opinii Sanepidu dotyczącej ww. obiektu, pozwolenia wodno-prawnego (wydanego przez Starostwo Powiatowe w Poznaniu) oraz decyzji o warunkach zabudowy (wydanej przez UMiG Murowana Goślina).
- Na początku 2005 r. spodziewane jest otrzymanie pozwolenia na budowę wydanego przez Wojewodę Wielkopolskiego. Po uzyskaniu tego dokumentu rozpisany zostanie przetarg na wykonanie prac.

Budowa zbiornika potrwa 2-3 lata. Po tym okresie opracowany zostanie projekt zagospodarowania turystycznego powstałego jeziora i nastąpią prace w zakresie przystosowania opisywanego obiektu oraz jego okolic dla potrzeb funkcji rekreacyjno-turystycznych.

PROGRAM 2.2. ROZWÓJ PRZEDSIĘBIORCZOŚCI

Należy podkreślić, że samorząd lokalny nie dysponuje – zarówno z punktu widzenia uregulowań prawnych, jak i możliwości finansowych – narzędziami bezpośredniego wpływu na gospodarkę na terenie miasta. Nie oznacza to jednak, że samorząd nie może pełnić roli strony wspierającej i do pewnego stopnia stymulującej przemianę w gospodarce i na rynku pracy miasta.

W związku z powyższym w niniejszym dokumencie, bazując na ustaleniach z warsztatów strategicznych i z młodzieżą oraz konsultacji w Urzędzie Miasta i Gminy, temat rozwoju przedsiębiorczości uznano za kluczowy i postanowiono, że będzie realizowany w gminie w kooperacji z przedsiębiorcami, organizacjami pozarządowymi, Powiatowym Urzędem Pracy i innymi podmiotami, które wyrażą wolę współpracy.

2.2.1. Budowa Lokalnego Kapitału Społecznego Miasta i Gminy Murowana Goślina

Na terenie gminy Murowana Goślina jest zarejestrowanych 799 bezrobotnych i oficjalna stopa bezrobocia wynosi ok. 12%. Wprawdzie w roku 2003 roku na terenie gminy w największych firmach (zatrudniających powyżej 50 osób) powstało ok. 175 miejsc pracy, niestety prawie 1/3 stanowisk objęli mieszkańcy innych gmin.

W związku z tym, iż Murowana Goślina posiada tradycje prywatnej przedsiębiorczości, a ogólne tendencje gospodarcze jak i uwarunkowania lokalne sprzyjają rozwojowi rynku usług zlecanych na zewnątrz (outsourcingowych), dlatego postanowiono przygotować

projekt wspierający rozwój lokalnej przedsiębiorczości, aktywizując szczególnie osoby pozostające bez pracy. Bezpośrednimi celami projektu są:

- ograniczenie zjawiska długotrwałego bezrobocia i jego przyczyn poprzez wsparcie dla osób bezrobotnych w zakresie reintegracji zawodowej,
- reorientacja w zachowaniach na rynku pracy osób nie znajdujących ofert w ramach swojej dotychczasowej praktyki zawodowej i wykształcenia.

Zostanie stworzony mechanizm wyłaniania spośród osób bezrobotnych ludzi przedsiębiorczych, określenia przez nich pomysłu na własną działalność gospodarczą oraz zostanie zorganizowane wsparcie w zakresie opracowania biznesplanu, budowy wizerunku firmy, ale przede wszystkim utworzony będzie fundusz wspierający uruchamianie nowych przedsięwzięć gospodarczych przez bezrobotnych.

Oczekuje się, że w wyniku realizacji projektu wzbogaci się lokalny rynek usług i drobnej wytwórczości oraz wzrośnie konkurencyjność gminy. Pośrednimi celami są również: zwiększenie zaangażowania mieszkańców w rozwój gminy oraz wzmocnienie przekonania wśród mieszkańców, że Murowana Goślina jest miejscem, z którym można wiązać swoją zawodową przyszłość.

2.2.2. Pomoc dla rolników

Wraz z dołączeniem Polski do krajów Unii Europejskiej spodziewane są duże przeobrażenia w sektorze rolnictwa, związane z realizacją wspólnej polityki rolnej. Rolnicy indywidualni w krótkim czasie będą musieli dokonać wielu zabiegów przystosowujących standardy produkcji roślinnej i zwierzęcej do obowiązującego dla wsi europejskiej modelu gospodarowania. Dla wielu rolników jest to wyzwanie przekraczające ich wiedzę i możliwości techniczne. Dlatego uruchomiono wiele działań rządowych, których wdrożenie wymaga również aktywnej postawy samorządów lokalnych. Jednym z takich działań jest program przygotowania rolników do uzyskania dopłat rolno-środowiskowych, dopłat z tytułu zalesień, wcześniejszych emerytur i dopłat do obszarów o niekorzystnych warunkach gospodarowania.

W roku 2004 prowadzono intensywne szkolenia rolników związane z instruowaniem o należnych im dopłatach, szczególnie możliwości zaliczenia gleb do obszarów o niekorzystnych warunkach gospodarowania, a także z wypełnianiem wniosków. W latach 2005-2013 pomoc gminy dla rolników polegająca na współudziale w szkoleniach, organizacji dyżurów ekspertów i konsultacji w terenie będzie kontynuowana i stanie się praktycznie zadaniem ciągłym. Spodziewanym efektem projektu jest nie tylko uzyskanie umiejętności samodzielnego występowania rolników o należne dopłaty, ale również zwiększenie ich zdolności do sięgania po środki unijne na rozwój produkcji czy uruchomienia działalności pozarolniczej.

2.2.3. Budowa targowiska miejskiego

W ramach programu rozwoju przedsiębiorczości, istotnym zadaniem przewidzianym do realizacji w latach 2005-2007 jest budowa targowiska miejskiego w Murowanej Goślinie. Dotychczas użytkowane w tym celu tereny (na osiedlu Zielone Wzgórze oraz na ulicy Kochanowskiego) nie spełniają swej roli i stanowią rozwiązania tymczasowe.

Pierwszym zadaniem do wykonania w ramach niniejszego projektu będzie dokonanie zmian w planie zagospodarowania przestrzennego gminy oraz ewentualny wykup odpowiednich terenów. Następnie wykonane zostaną prace budowlane, budowa drogi dojazdowej do targowiska, sanitariatów oraz urządzenie terenu. Docelowe targowisko miejskie oprócz spełniania swej podstawowej roli, czyli miejsca handlu, powinno być zagospodarowane jako teren upiększający Murowaną Goślinę i podnoszący jej walory estetyczne.

2.2.4. Wyznaczenie i przygotowanie terenów pod inwestycje

W chwili obecnej gmina prowadzi szeroko zakrojoną politykę proinwestycyjną. Systematycznie wyznaczane są tereny, które zostają objęte taką polityką władz. Istotnym elementem jest tu przemyślana oferta inwestycyjna prezentująca gotowe rozwiązania dla osób poszukujących terenów pod różnego rodzaju inwestycje. Gotowe grunty z uregulowaną sytuacją własnościową, przygotowane pod względem infrastrukturalnym są bowiem istotnym czynnikiem atrakcyjności danej jednostki samorządowej. Zasadniczym celem realizacji niniejszego projektu jest walka z bezrobociem w gminie. Wzrost liczby nowych inwestycji powinien także przełożyć się pozytywnie na dochody budżetu gminy, uzyskiwane zarówno z najbliższych podatków lokalnych, jak i udziałów samorządu w podatkach budżetu państwa: PIT oraz CIT.

Na początku 2004 r. uchwalono Plan Zagospodarowania Przestrzennego planem zagospodarowania przestrzennego, w którym wyznaczono ok. 200 ha powierzchni przeznaczonych pod nowe inwestycje. Jednymi z ciekawszych obszarów na terenie gminy, mogącymi zostać przeznaczone na powyższy cel, będą miejsca przy obwodnicy miasta.

PROGRAM 2.3. ROZWÓJ USŁUG SPOŁECZNYCH

Niniejszy program obejmuje szerokie spektrum działań zarówno w sferze budowy obiektów użyteczności publicznej, jak również zwiększenia dostępności usług społecznych, które mają przyczynić się do podniesienia jakości życia mieszkańców. W realizacji projektów społecznych przeważają działania, będące efektem rozwiązań systemowych i konsekwentnej polityki gminy w dziedzinach takich jak: oświata, pomoc społeczna, bezpieczeństwo publiczne, czy transport na terenie gminy. Podstawą realizacji zadań są powstające polityki sektorowe np. oświatowa i integracji społecznej, które wyznaczają nową jakość świadczonych usług.

2.3.1. Komunikacja i transport wewnątrzgminny

Dla usprawnienia funkcjonowania miasta i obszarów wiejskich gminy niezbędna jest dobra organizacja transportu publicznego, wpływająca m.in. na możliwość i warunki dojazdów do pracy, szkół, urzędów oraz innych jednostek zlokalizowanych na terenie gminy, jak i poza jej granicami, w szczególności w Poznaniu.

Mieszkańcy gminy od kilku lat mogą korzystać z usług kilku przewoźników autobusowych, oferujących przejazdy do Poznania. Spośród kilku firm transportowych tylko „Transkom” miał podpisaną umowę o świadczenie usług transportu publicznego. Umowa ta wygasła z końcem roku 2003. W wyniku postępowań przetargowych oraz

dalszego postępowania (zgoda Prezesa Urzędu Zamówień Publicznych), podpisano umowę z MPK Poznań na świadczenie usług na terenie gminy, zgodnie z wymaganiami zgłaszanymi przez mieszkańców. Uruchomiono kursy autobusów MPK na dwóch liniach: Przebędowo – Dworzec Śródka (w dni robocze 24 kursy w jedną stronę, w dni wolne 9 kursów) oraz Przebędowo – Pętla PST na os. Batorego w Poznaniu (tylko w dni robocze: 8 kursów w jedną stronę).

Po przeprowadzeniu odpowiednich analiz zapotrzebowania na transport wewnątrzgminny, MPK Poznań przygotowuje koncepcję transportu publicznego na terenie całej gminy i zintegrowania tych połączeń wewnątrzgminnych z kursami do Poznania.

2.3.2. Infrastruktura edukacyjna

Celem realizacji tego projektu jest dokończenie budowy Gimnazjum nr 1 w Murowanej Goślinie. Etap II tej dużej i ważnej inwestycji zakończono latem 2004 roku. W ramach etapu III prac przewidziano przede wszystkim budowę segmentu B (blok administracyjno-żywieniowy z aulą) oraz dalsze prace budowlane przy kompleksie sal gimnastycznych znajdujących się przy szkole, a także budowę boisk sportowych i zagospodarowanie otoczenia szkoły. Szybkie dokończenie tej inwestycji uwarunkowane jest uzyskaniem dofinansowania ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach ZPORR (odpowiedni wniosek został złożony).

Poza tym w ramach tego projektu planowana jest budowa boisk sportowych przy Szkole Podstawowej nr 1, Szkole Podstawowej nr 2 oraz Gimnazjum nr 2.

Inwestycje te, szczegółowo rozpisane w *Polityce Oświatowej Miasta i Gminy Murowana Goślina*, pochłoną znaczące środki (przewidywane jest znaczące dofinansowanie tej inwestycji z budżetu Urzędu Marszałkowskiego), w dużej części niezbędne dla sprawnego funkcjonowania systemu oświaty w gminie. Należy pamiętać, iż stan placówek oświatowych ma duży wpływ na poziom kształcenia, a więc na szanse rozwoju dzieci i młodzieży.

Inne zadanie wchodzące w skład niniejszego projektu to rozbudowa szkoły średniej przy ul. Szkolnej. Co prawda, szkoła ta jest placówką, za którą odpowiada Starostwo Powiatowe, jednak gmina Murowana Goślina musi podjąć usilne starania, aby szkoła ta nie straciła na znaczeniu w obliczu nasilającej się walki konkurencyjnej szkół o ucznia. Posiadanie i stały rozwój placówki tego typu przyczyni się do wzrostu pozycji konkurencyjnej Murowanej Gośliny.

W ramach omawianego projektu przewidywana jest też przebudowa i modernizacja budynku Ratusza usytuowanego na Placu Powstańców Wielkopolskich. Budynek ten użytkuje Biblioteka Publiczna, używająca też jednego pomieszczenia Izbie Regionalnej. Prace modernizacyjne pozwolą zagospodarować następne pomieszczenia, łącznie z wykorzystaniem poddasza. Aby jednak budynek mógł spełniać przewidzianą dla niego rolę, wymaga on dalszej modernizacji, łącznie z wymianą pokrycia dachowego. Również ta inwestycja została zgłoszona do współfinansowania ze środków strukturalnych Unii Europejskiej.

W placówce tej znajdzie się miejsce na działalność licznych kół zainteresowań dla młodzieży i dorosłych, czy też punktu edukacji ekologicznej. Władze gminy są otwarte

na kolejne inicjatywy społeczne, które wzbogacą instytucjonalny rozwój gminy. Ilość i jakość usług z dziedziny edukacji, kultury i życia społecznego bardzo istotnie przekładają się bowiem na jakość życia mieszkańców (poprzez zaspokojenie potrzeb wyższego rzędu), wzrost integracji różnych kręgów społecznych, a w konsekwencji na wzrost konkurencyjności gminy.

2.3.3. Realizacja „Polityki Oświatowej”

Celem projektu jest wdrożenie założeń dokumentu „Polityki Oświatowej Miasta i Gminy Murowana Goślina na lata 2003-2010”. Dokument ten został przyjęty uchwałą Rady Miejskiej w roku 2002 i znowelizowany w roku 2003.

W latach 1998-2002 skoncentrowano się na zapewnieniu lepszych warunków kształcenia poprzez rozbudowę infrastruktury oświatowej. Ponieważ podstawowe zadania gminy w tym zakresie zostały spełnione, następnym etapem jest dążenie do podnoszenia jakości kształcenia.

Założenia polityki oświatowej odwołują się do realizacji następujących potrzeb:

- zapewnienie dobrego poziomu realizacji zasadniczego programu dydaktycznego określonego przez Ministerstwo Edukacji Narodowej i Sportu,
- wspieranie pełnego rozwoju uczniów i wychowawczej pracy rodziców oraz stwarzanie możliwości skutecznego przeciwdziałania zjawiskom negatywnym,
- oferowanie dodatkowych programów wynikających z:
 - uzdolnień i zainteresowań młodzieży,
 - potrzeb współczesności,
 - naturalnych warunków gminy,
- stwarzanie młodzieży możliwości do angażowania się w życie społeczności lokalnej,
- zaspokajanie podstawowych potrzeb edukacyjnych w oparciu o analizę rynku pracy.

2.3.4. Infrastruktura sportowa

Konieczność budowy obiektów sportowych różnego rodzaju nie podlega dyskusji, mimo wysokich kosztów tego typu przedsięwzięć. W latach 2004-2013 planowanych jest kilka takich inwestycji, tj. budowa boisk sportowych na terenach wiejskich oraz remont i modernizacja stadionu miejskiego.

W niniejszym projekcie zamieszczono również kilka zadań, które są efektem zaangażowania reprezentantów młodzieży w prace przy SRMiG MG, gdyż młodzież dużą wagę przykładą do zagospodarowania wolnego czasu przez sport. Według nich wpłynie to zdecydowanie pozytywnie na poprawę bezpieczeństwa w gminie oraz na rozwój młodego pokolenia.

Pierwszym krokiem do osiągnięcia celu ma być właśnie remont stadionu miejskiego, wraz z kortami tenisowymi. Na tych obiektach młodzież będzie mogła spędzać wolny czas, podobnie jak na boiskach do koszykówki czy siatkówki. Istnieje również inicjatywa stworzenia profesjonalnych drużyn sportowych, tu jednak potrzebna będzie opieka profesjonalnego trenera. Jeśli drużyny będą dobrze funkcjonowały i zdobywały nagrody na różnych zawodach, w ten sposób również przyczynią się do promocji miasta i gminy Murowana Goślina.

W trakcie spotkań z młodzieżą zgłoszono również pomysł budowy skateparku oraz toru do wyczynowej jazdy na rowerze. Obiekty te powstałyby przy czynnym współudziale najbardziej zainteresowanych, którzy później dbaliby też o ich utrzymanie.

2.3.5. Pomoc społeczna

Celem projektu jest wypracowanie i wdrażanie spójnej polityki społecznej na terenie gminy, wychodzącej poza ramy realizowanej do tej pory pomocy społecznej.

Znowelizowana w 2003 roku Ustawa o pomocy społecznej nakłada na gminy obowiązek „opracowania i realizacji gminnej *Strategii integracji i polityki społecznej* obejmującej w szczególności programy pomocy społecznej, polityki prorodzinnej, ochrony zdrowia, program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, narkomanii, budownictwa socjalnego i edukacji publicznej. W gminie Murowana Goślina powstał interdyscyplinarny zespół składający się z przedstawicieli oświaty, pomocy społecznej, ochrony zdrowia, policji, Klubu Pracy i innych gremiów społecznych oraz przedstawicieli Urzędu, którzy opracują projekt wdrażania zintegrowanych działań rozwoju społecznego. Integralną częścią tej Strategii jest uchwalany co roku „Program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych”.

Intensyfikacja działalności Klubu Pracy wpisuje się w program integracji i polityki społecznej. W gminie Murowana Goślina na dzień 29.02.2004, zanotowano 799 osób bezrobotnych. Klub Pracy powstał dwa lata temu dzięki inicjatywie władz gminy, Centrum Edukacji i Promocji Ochotniczych Hufców Pracy, NSZZ Solidarność oraz Powiatowego Urzędu Pracy. Obszar jego działania obejmuje miasto i gminę Murowana Goślina. Głównym celem działalności Klubu jest przeciwdziałanie bezrobociu oraz jego negatywnym skutkom. Głównym celem działania jest przygotowanie do efektywnego poszukiwania i uzyskiwania zatrudnienia.

Klub będzie realizował swoje zadania w perspektywie do 2013 roku poprzez:

- informowanie o możliwości zdobycia nowych kwalifikacji odpowiadających potrzebom lokalnego rynku pracy (dyżury w UMiG mające na celu pomoc w założeniu własnej działalności gospodarczej),
- prowadzenie kursów efektywnego poszukiwania pracy,
- wykształcenie nowych postaw u osób poszukujących pracy,
- prowadzenie poradnictwa zawodowego indywidualnego i grupowego,
- motywowanie młodzieży do własnej aktywności na rynku pracy,
- informowanie o aktualnej sytuacji na rynku pracy.

Efektem skutecznej działalności Klubu powinno być zmniejszenie bezrobocia, szczególnie wśród absolwentów szkół średnich i wyższych.

PROGRAM 2.4. PROGRAM MIESZKANIOWY

Program mieszkaniowy jest programem komplementarnym do programu rozwoju usług społecznych. Jego celem jest realizacja polityki efektywnego gospodarowania mieniem komunalnym przy jednoczesnym stworzeniu zabezpieczenia socjalnego dla najuboższych.

2.4.1. Poprawa stanu budynków mieszkalnych

Uchwałą Nr XIII/162/2004 Rady Miejskiej w Murowanej Goślinie z dnia 23 lutego 2004 roku przyjęto „Wieloletni program gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Murowana Goślina”. Celem opracowania było dokonanie rzetelnej analizy aktualnego stanu gospodarki mieszkaniowej w gminie Murowana Goślina, a w szczególności stanu komunalnych zasobów mieszkaniowych, poprzez określenie aktualnej wielkości wszystkich zasobów mieszkaniowych w gminie, w tym zasobów komunalnych. Opracowanie ma także na celu przeprowadzenie charakterystyki mieszkań komunalnych i dokonanie analizy najemców mieszkań komunalnych. Efektem opracowania mają być założenia do programu sprzedaży mieszkań komunalnych, do programu remontów i inwestycji mieszkaniowych, określenie potrzeb na mieszkania komunalne, socjalne i zamienne na lata 2004 – 2008, a także określenie zasad zarządzania komunalnym zasobem mieszkaniowym na najbliższe lata. Program prac remontowych budynków komunalnych zawiera opracowany przez aktualnego zarządcę nieruchomości, którego łączny koszt prac szacowany jest na kwotę ok. 1 mln zł.

Program inwestycyjny sprowadza się głównie do wybudowania budynków z lokalami socjalnymi:

- 2005 rok – 9 lokali,
- 2006 rok – 7 lokali,
- 2007 rok – 6 lokali,
- 2008 rok – 13 lokali.

PROGRAM 2.5. PARTYCYPACJA I INTEGRACJA SPOŁECZNA

Aktywni obywatele są jednym z ważniejszych zasobów gminy. Władze samorządowe gminy Murowana Goślina zdają sobie z tego sprawę i starają się w różnych działaniach wspierać inicjatywy obywatelskie mające na celu rozwiązywanie problemów lokalnych i rozwój społeczno – ekonomiczny gminy. Przykładem może być stworzenie czytelnych zasad współpracy z organizacjami pozarządowymi, które z jednej strony dają podstawy wsparcia finansowego i organizacyjnego, a z drugiej zachęcają mieszkańców do większej aktywności na rzecz społeczności lokalnej. Wyrazem otwarcia władz na aktywne uczestnictwo mieszkańców w życiu publicznym są poniższe projekty.

2.5.1. „Młodzież sobie” – uczestnictwo młodzieży w rozwoju gminy

Projekt nazwany umownie hasłem „Młodzież sobie” jest efektem dyskusji, która odbyła się w gminie w dniu 1 kwietnia 2004 roku, w czasie spotkania władz samorządowych z młodzieżą. W czasie trzygodzinnych warsztatów młodzi ludzie mieli okazję zgłaszania zarówno potrzeb swojego środowiska, jak i pomysłów na ich zaspokojenie. Okazało się, że dużym, dostrzeganym przez nich problemem jest niedostateczne zagospodarowanie wolnego czasu młodych ludzi, którzy spędzają go beczynnie. Nudząc się prowokując sytuacje i zachowania patologiczne.

Młodzież zaproponowała kilka pomysłów, jakie działania podjąć, by tej sytuacji przeciwdziałać. Według części uczestników warsztatów potrzebne jest stworzenie grupy młodzieży działającej przy Radzie Miejskiej, złożonej z osób powyżej 18 roku życia i zajmującej się sprawami tejże grupy wiekowej. Mogłaby być to grupa inicjatywna, odpowiedzialna później za organizowanie wydarzeń kulturalnych (koncerty, spotkania, wystawy) i sportowych (rekreacyjnych). Młodzież chciałaby także uzyskać wsparcie

gminy w organizacji kółek zainteresowań oraz kursów rozwijających zainteresowania. Ważną sprawą jest w związku z powyższym zorganizowanie miejsca spotkań (np. Klubu), w którym młodzi ludzie mogliby spędzać swój wolny czas i w ten sposób lepiej się zintegrować. Młodzież chciałaby także włączyć się we współtworzenie telewizji lokalnej poprzez realizowanie programów dla swoich rówieśników.

W realizacji tych i podobnych przedsięwzięć młodzi ludzie chcieliby uczestniczyć w sposób aktywny, na zasadzie wolontariatu.

2.5.2. Organizacja mieszkańców na rzecz bezpieczeństwa

Lokalne statystyki pokazują, iż wskaźniki przestępczości ogółem w gminie Murowana Goślina zmniejszają się. W roku 2002 stwierdzono 118 kradzieży z włamaniem, a w roku 2003 było ich o 40 mniej. Celami tego projektu są: zarówno na terenie gminy jak również osiągnięcie do 2008 roku zwiększenia poczucia bezpieczeństwa mieszkańców gminy.

Zakłada się, że powyższe cele zostaną osiągnięte w trakcie realizacji trzech dużych zadań, które w „Programie organizacji mieszkańców na rzecz bezpieczeństwa” będą funkcjonowały jako trzy samodzielne subprogramy. Są to:

- organizacja mieszkańców na rzecz bezpieczeństwa pod nazwą „Przestępstwo – stop”,
- monitoring wizyjny wybranych rejonów miasta,
- program „Otwarty komisariat”.

Pierwszy z nich będzie polegał na zwiększaniu udziału społeczności lokalnej w przeciwdziałaniu przestępczości poprzez organizację cyklicznych spotkań edukacyjnych funkcjonariuszy policji z mieszkańcami i intensyfikację współpracy z nimi w rejonach zamieszkania.

Drugi program wiąże się z konkretnymi inwestycjami i rozwinięciem systemu monitorowania wizyjnego miasta – obecnie obejmującego tylko Nowy Rynek na osiedlu Zielone Wzgórze, Gimnazjum nr 2 oraz plac Powstańców Wlkp. – na nowe rejony miasta Murowana Goślina (12 kamer). Docelowo do roku 2008 przewiduje się zainstalowanie 18 dodatkowych kamer.

Intencją trzeciego programu „Otwarty komisariat” jest zachęcenie mieszkańców do przychodzenia do siedziby policji. Obecnie wchodząc do komisariatu mieszkańcy są narażeni na spotkania z przetrzymywanymi tam przestępcami. Zaplanowana przebudowa komisariatu oddzieli część dla zatrzymanych od części dla klientów (poszkodowanych) i tym samym zwiększy poczucie komfortu w spotkaniach z funkcjonariuszami policji na terenie komisariatu.

Efektem wszystkich działań powinno być zwiększenie poczucia bezpieczeństwa mieszkańców na terenie gminy, jak również utrzymanie tendencji spadkowej przestępstw i wykroczeń przeciwko mieniu i ograniczenie liczby zdarzeń drogowych.

Opisy programów i projektów w Celu strategicznym nr III

INTENSIFYKACJA PROMOCJI ZEWNĘTRZNEJ I WEWNĘTRZNEJ GMINY ORAZ REALIZACJA NOWOCZESNEGO, PROFESJONALNEGO ZARZĄDZANIA

Aby udało się zrealizować projekty wymienione w ramach celu strategicznego I i II, niezbędne jest stworzenie odpowiednich warunków instytucjonalnych, a także prowadzenie aktywnej polityki promocyjnej gminy. Również bieżąca działalność Urzędu Miasta i Gminy wymaga wdrażania coraz lepszych rozwiązań organizacyjnych.

PROGRAM 3.1. BUDOWANIE POZYTYWNEGO WIZERUNKU GMINY

Działalność promocyjna jest bardzo pomocna i wręcz niezbędna w celu pozyskania zarówno inwestorów zewnętrznych, jak i turystów odwiedzających gminę. Każda z tych grup poszukuje jednak innego rodzaju informacji i w innej formie plastycznej. Istotne jest jednocześnie prezentowanie dobrych stron życia w gminie samym mieszkańcom zachęcając ich w ten sposób do większej aktywności na rzecz gminy i wpływając na stopień identyfikacji z miejscem zamieszkania. W związku z tym konieczne jest ukierunkowanie działań promocyjnych podejmowanych przez władze.

3.1.1. Promocja inwestycyjna

Aby sprostać wymaganiom coraz bardziej zatłoczonego rynku inwestycyjnego, istotnym elementem jest umiejętność posługiwania się nowoczesnymi metodami marketingowymi. Realizacja projektu ma na celu stworzenie dobrze przygotowanej, kompleksowej oferty inwestycyjnej. Prezentacja oferty w Internecie i mediach oraz wykorzystanie wojewódzkich programów promocyjnych muszą tworzyć zintegrowany, spójny, efektywnie działający system.

W celu skutecznego promowania terenów inwestycyjnych gminy niezbędne jest stworzenie profesjonalnie drukowanego katalogu tych terenów wraz z ewentualną ofertą pomocy gminy dla inwestora. Katalog posiada pewną część stałą oraz część zmienną – w zależności od profilu inwestora. Taka oferta inwestycyjna trafia do potencjalnych inwestorów za pośrednictwem wyspecjalizowanych instytucji (COI, PAIIZ) oraz do osób bezpośrednio zgłaszających się do gminy.

Prowadzona będzie kontrola zainteresowania naszą ofertą inwestycyjną – monitorowanie „wejść” na stronę internetową, rejestracja wysłanych ofert, ewidencjonowanie zainteresowanych inwestorów. Na tej podstawie prowadzona będzie analiza, jakie tereny cieszą się największym zainteresowaniem i jakiego typu przedsiębiorstwa najchętniej zainwestowałyby w gminie. Monitoruje się także, jaki procent wysłanych ofert faktycznie interesuje inwestorów.

3.1.2. Promocja turystyczna

Promocja turystyczna znalazła szczególne miejsce w promowaniu gminy na zewnątrz. Stało się tak za sprawą prowadzonej konsekwentnie od kilku lat polityki gminy, która w rozwoju turystyki upatruje możliwości ożywienia gospodarczego, szczególnie na terenach wiejskich. Elementami rozpoczętych już działań są:

- przynależność gminy do Związku Międzygminnego Puszcza Zielonka (ZMPZ) i uczestnictwo w opracowaniu Strategii Rozwoju Turystyki dla obszaru gmin Związku,
- członkostwo w Poznańskiej Lokalnej Organizacji Turystycznej (PLOT),
- podejmowane do tej pory akcje promocyjne na wystawach i targach krajowych (Tour Salon - 2003), Międzynarodowych Targach Turystycznych (Berlin 2004), a także organizowanie wizyt studialnych dla prasy i biur turystycznych (Promocja produktu turystycznego „Puszcza Zielonka”, WIT- 2003).

Celami tego projektu są:

- zwiększenie atrakcyjności turystycznej gminy,
- zwiększenie o 10% liczby miejsc noclegowych.

W ramach projektu planowane są następujące przedsięwzięcia:

- powstanie Gminnego Centrum Informacji,
- opracowanie i wydanie nowych materiałów promocyjnych,
- rozwój kontaktów z mediami,
- kontynuacja aktywności w ramach ZMPZ oraz PLOT.

W wyniku realizacji projektu spodziewane jest zwiększenie ruchu turystycznego na terenie gminy (głównie weekendowego) oraz wzrost miejsc pracy w związku z prowadzoną działalnością okołoturystyczną.

3.1.3. Promocja wewnętrzna i rozwój komunikacji społecznej

Celami realizacji projektu jest stałe zwiększanie skuteczności komunikacji społecznej pomiędzy władzami gminy a mieszkańcami oraz stworzenie do roku 2006 efektywnego systemu promocji gminy. W projekcie zakłada się wykorzystanie następujących narzędzi wspomagających wymienione działania:

- Public Relations – utrzymywanie kontaktów z dziennikarzami z pism lokalnych (*Obywatel*, *Murowana Prawda*), poznańskich i ogólnopolskich gazet codziennych (*Gazeta Wyborcza*, *Głos Wielkopolski*, *Gazeta Poznańska*, *Rzeczpospolita*, PAP) oraz periodyków o charakterze samorządowym (*Nasza Wielkopolska*, *Wspólnota*, *Monitor Wielkopolski*, *Panorama Miast*). Dalsze wydawanie *Informatora Samorządowego* (możliwa zmiana jego formy). Utrzymywanie kontaktów z dziennikarzami i reporterami mediów elektronicznych (Telewizja Lokalna, PTV3, Radio Merkury, inne radiostacje),
- bezpośrednie kontakty z mieszkańcami miasta i gminy – spotkania, prezentacje osiągnięć gminy,
- promocja – organizacja lub współorganizacja imprez okolicznościowych (Targ Wiejski, Jarmark św. Jakuba, Dni Zielonych Wzgórz, coroczne Dożynki). Inicjowanie imprez promujących gminę (imprezy turystyczne w Puszczy Zielonce,

imprezy kulturalne organizowane przez Dom Kultury). Promocja we współpracy z miastem Poznaniem i powiatem poznańskim.

- reklama – przygotowanie profesjonalnej oferty inwestycyjnej, umieszczenie jej w COI oraz przekazanie odpowiednim komórkom Powiatu Poznańskiego i Urzędu Miasta Poznania. Przygotowanie szerokiej gamy materiałów reklamowych (folder, mapa, kalendarz ścienny, gadzety reklamowe – naklejki, długopisy, torby). Opublikowanie „Strategii rozwoju Miasta i Gminy Murowana Goślina”,
- udział w Targach – Polagra, Targi Turystyczne itp.

3.1.4. Współpraca z gminami partnerskimi

Od października 2001 r. działa Komitet Partnerski Ziemi Goślińskiej. Jego utworzenie było naturalną konsekwencją podjętych działań partnerskich. Potrzebna była bowiem organizacja, która zajmie się (we współpracy z władzami gminy) m.in. inicjowaniem, koordynowaniem i dokumentowaniem współpracy.

Z początkiem kwietnia 2003 r. Komitet Partnerski Ziemi Goślińskiej przekształcił się w stowarzyszenie, uzyskując tym samym status osoby prawnej. Celem działalności Komitetu jest inicjowanie i rozwój współpracy partnerskiej gminy Murowana Goślina z innymi miejscowościami i regionami z Polski i z zagranicy, w tym na szczeblu stowarzyszeń, organizacji, domów kultury i sportu itp. jednostek, jak również bezpośrednio mieszkańców stron partnerskich.

Współpraca z gminami partnerskimi ma za zadanie umocnienie więzi z Hemmingen i Ochotnicą Dolną oraz poszukiwanie nowych kontaktów partnerskich będących okazją do wymiany doświadczeń oraz stwarzania możliwości rozwoju nowej płaszczyzny kontaktów społecznych. Założeniem jest realizowanie wizyt studialnych w innych gminach Polski i za granicą oraz otwarcie na podobne wizyty gości z innych stron Polski i świata w Murowanej Goślinie.

PROGRAM 3.2. DBAŁOŚĆ O STAŁY ROZWÓJ INSTYTUCJONALNY

W trakcie prac nad dokumentem SRMiG MG władze gminy sygnalizowały rodzącą się konieczność dalszych prac nad efektywniejszym sposobem funkcjonowania codziennej pracy Urzędu. Konieczność podwyższenia sprawności i zdolności do wypełniania zadań jest jednym z kluczowych elementów sprawnego zarządzania zasobami, niezbędnego w realizacji określonych celów. Rozwój zdolności administracji do wykonywania stojących przed nią zadań jest również jednym z kluczowych czynników wpływających na skuteczność ubiegania się o zewnętrzne środki finansowe niezbędne do realizacji większości zadań stawianych w dokumencie *Strategii*.

3.2.1. Efektywne pozyskiwanie środków zewnętrznych

Bardzo istotnym projektem w ramach niniejszego programu jest spełnienie przez samorząd nowej i bardzo istotnej roli, a mianowicie inicjatora działań w zakresie pozyskiwania unijnych środków pomocowych. Ponieważ dla realizacji bardzo wielu zadań w niniejszym dokumencie strategicznym przewidziano współfinansowanie ze środków zewnętrznych, więc od sprawnej realizacji niniejszego projektu zależeć będzie

sukces całego spektrum innych projektów i co za tym idzie tempo rozwoju miasta i gminy.

Celem projektu jest lepsze przygotowanie Urzędu do pozyskiwania funduszy europejskich poprzez stworzenie do 2005 roku planu pozyskiwania środków UE na potrzeby rozwoju gminy na lata 2005-2007 oraz wykształcenie do roku 2006 co najmniej dwóch zespołów pracowniczych skutecznie aplikujących o środki zewnętrzne.

W pierwszym etapie zostanie przygotowany plan pozyskiwania środków unijnych do roku 2007 oraz zostanie wykształconych dwóch pracowników, którzy potrafią o te środki skutecznie aplikować. Wiedza ta, jak również wiedza specjalistyczna uzyskiwana przez pracowników na innych szkoleniach zewnętrznych będzie przekazywana w ramach opracowanego programu samokształcenia i szkoleń wewnętrznych. Powinna ona zaowocować większą liczbą projektów przygotowywanych w systemie międzygminnym oraz realizowanych w poszczególnych wydziałach i jednostkach organizacyjnych Urzędu.

3.2.2. Rozbudowa budynku UMiG przy ul. Poznańskiej

Zasadniczym celem realizacji niniejszego, realizowanego już projektu jest stała poprawa zadowolenia klientów z obsługi w Urzędzie Miasta i Gminy, jak również poprawa reprezentacyjności i funkcjonalności Urzędu. W planie do wykonania pozostaje połączenie obu budynków Urzędu poprzez zabudowanie obszaru pomiędzy aktualnie użytkowanymi obiektami. Budynki uzyskają jednolity wygląd, a w łączniku usytuowane zostanie reprezentacyjne wejście do Urzędu. Budowa łącznika pozwoli wygospodarować nowe pomieszczenia, m.in. na dole przewidziano usytuowanie Punktu Obsługi Klienta, a także stworzyć dostęp do Urzędu dla osób niepełnosprawnych.

3.2.3. Profesjonalnie zarządzana, przejrzysta gmina

Celami projektu „Profesjonalnie zarządzana, przejrzysta gmina” są: wypracowanie i wdrożenie do końca roku 2006 standardów etycznych i administracyjnych funkcjonowania Urzędu oraz do roku 2013 zatrudnienie na stanowiskach merytorycznych 100% kadry z wyższym wykształceniem.

Gmina Murowana Goślina, jako jedna z 16 gmin w kraju, od początku 2004 roku uczestniczy w ogólnopolskim programie „Przejrzysta gmina” – Laboratorium, współpracując przy opracowaniu procedur przejrzystości działania Urzędu i standardów etycznych zarządzania gminą. Program firmowany jest przez 5 znaczących podmiotów w kraju: Polsko-Amerykańską Fundację Wolności, Fundację Batorego, Fundację Rozwoju Demokracji Lokalnej, Centrum Edukacji Obywatelskiej i Gazetę Wyborczą. Jego efektem jest akcja masowa realizowana przez Gazetę Wyborczą, w której zostaną nagrodzone wszystkie gminy w Polsce wdrażające w swoich Urzędach zasady przejrzystości działania.

Gmina od kilku lat prowadzi działania mające na celu podniesienie jakości pracy w urzędzie i podległych jednostkach. Realizuje szkolenia dla pracowników oraz wdraża i podaje do publicznej wiadomości procedury działania zwiększające efektywność

współpracy z mieszkańcami. Ukoronowaniem tych działań ma być uzyskanie certyfikatu ISO 9001, który potwierdzi istnienie w Urzędzie standardów administracyjnych i doprowadzi do stałego doskonalenia i monitorowania jakości pracy urzędników.

Program ustawicznego kształcenia pracowników gminy jest wpisany w podnoszenie jakości pracy w Urzędzie. UMiG dofinansowuje studia licencjackie, magisterskie i podyplomowe pracowników oraz rozpoznaje potrzeby szkoleniowe pracowników wynikające z audytów personalnych oraz systemu ocen pracowniczych, a także zmieniających się przepisów prawnych

Każde wymienione w projekcie zadanie będzie w realiach funkcjonowało jako oddzielny podprojekt, jednak wspólnym efektem działań powinna być lepsza jakość pracy w Urzędzie, mierzona wzrostem satysfakcji mieszkańców z funkcjonowania lokalnej administracji, większa motywacja pracowników do stałego rozwoju i lepsze zrozumienie spraw mieszkańców oraz efektywne rozwiązywanie zgłaszanych w Urzędzie problemów.

3.2.4. Budżet zadaniowy

Celem wprowadzenia budżetu zadaniowego jest usprawnienie procesu zarządzania finansami oraz sprawniejsze kreowanie polityki finansowej gminy. W realizację zadania zostaną zaangażowani wszyscy pracownicy urzędu i jednostek podległych. Tworzenie pierwszego budżetu zadaniowego będzie realizowane przez okres dwóch lat, a następnie każdego roku powtarzane. Zakładanym efektem będzie większa identyfikacja pracowników z realizowanymi zadaniami oraz likwidacja odpowiedzialności zbiorowej na rzecz indywidualnej za realizację poszczególnych zadań. Główne spodziewane korzyści wdrożenia budżetu zadaniowego, to:

- racjonalizacja wydatków bieżących poprzez jasne i przejrzyste kalkulacje kosztów zadań,
- efektywniejszy podział pracy,
- poprawa pracy urzędu i jego jednostek organizacyjnych, a co za tym idzie wzrost zadowolenia mieszkańców.

8. WDRAŻANIE I MONITOROWANIE STRATEGII ROZWOJU MIASTA I GMINY MUROWANA GOŚLINA NA LATA 2004-2013

Wspólny wysiłek wielu osób, które przyczyniły się do opracowania SRMiG MG na następnych 10 lat zostanie zniweczony, jeżeli zaproponowane w niniejszym dokumencie projekty nie będą realizowane. Niestety, zdarza się, że plany strategicznego rozwoju po uchwaleniu przez rady gmin stają się przysłowiowymi „półkownikami”, czyli dokumentami, do których się już więcej nie sięga.

Strategia powinna być dokumentem żywym i wykorzystywanym w codziennej praktyce – podstawowym planem działania, wyznaczającym kluczowe kierunki przedsięwzięć samorządu lokalnego i wskazującym sposoby ich osiągania. Właśnie dlatego w pracach nad opracowywaniem *Strategii* wiele czasu poświęcono na rozpisanie każdego projektu strategicznego na zadania, czas wykonania, koszty, źródła finansowania i wykonawców, a także przeprowadzono konsultacje społeczne.

Aby zaakceptowane przez Radę Miejską projekty były realizowane, potrzebny jest organ, który będzie odpowiedzialny za rozdzielanie zadań, śledzenie postępów w ich wdrażaniu, okresową ocenę, nanoszenie korekt i uzupełnień oraz wprowadzanie do dokumentu nowych propozycji. W tym celu wskazane jest powołanie specjalnego zespołu d/s wdrażania/monitorowania *Strategii*. W skład takiego zespołu, oprócz pracowników merytorycznych Urzędu, mogą wejść także radni lub liderzy społeczności gminnej - osoby zaufania publicznego, które brały np. udział w tworzeniu pierwszej *Strategii* i SRMiG MG i nie są bezpośrednio związane z pracą Urzędu i Rady.

Dla sprawnego funkcjonowania takiego zespołu, którego skład nie powinien przekraczać 8-10 osób, najważniejsze są następujące elementy:

- sprawny kierownik zespołu, odpowiedzialny za organizację i podział pracy,
- dobra komunikacja i współpraca wewnątrz zespołu oraz członków zespołu z pracownikami Urzędu,
- cykliczność spotkań zespołu,
- wypracowane standardy oceny i raportowania wyników oceny.

8.1. Monitorowanie wdrażania *Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Murowana Goślina na lata 2004-2013*

Monitorowanie jest procesem, który ma na celu analizowanie stanu zaawansowania projektu i jego zgodności z postawionymi celami. Istotą monitorowania jest wyciąganie wniosków z tego, co zostało i nie zostało zrobione. Jest nią także modyfikowanie dalszych poczynań w taki sposób, aby osiągnąć zakładany cel w przyszłości. Istotnym elementem monitorowania jest wypracowanie technik zbierania informacji oraz opracowanie odpowiednich wskaźników, które będą odzwierciedlały efektywność prowadzonych działań.

Miejsce monitoringu w procesie zarządzania strategicznego

Źródło: W. Gaczek, J. Nowak: Mechanizm strategicznego rozwoju miasta jako mechanizm usprawniający zarządzanie, [w:] Domański R. (red.): Podstawy gospodarczej polityki miasta – studium Poznania, Biuletyn KPZK PAN, z. 181, Warszawa 1998, s. 456 (za: Business Strategy in Local Government, CIPFA, Londyn 1995).

Zasady monitorowania

Ustalono, że monitorowanie, by stać się skutecznym narzędziem w procesie wdrażania Strategii rozwoju powinno charakteryzować się stałymi zasadami. Są to:

Wiarygodność

Informacja musi być bardzo wiarygodna i musi opierać się na niepodważalnych danych. Niedokładne dane systemu monitorowania mogą spowodować podjęcie niewłaściwych działań korygujących.

Aktualność

Informacje muszą być zbierane, przekazywane i oceniane w sposób ciągły, umożliwiając podjęcie na czas działań korygujących oraz niezbędnych zmian w momencie aktualizacji Strategii.

Obiektywność

Monitorowanie prowadzone w oparciu o analizę wskaźników porównawczych daje możliwość prowadzenia obiektywnej oceny nie zakłóconej subiektywizmem, wynikającym z przywiązania do własnych pomysłów.

Skupienie się na strategicznych punktach

Monitorowanie koncentrować się będzie na dziedzinach, w których istnieje prawdopodobieństwo wystąpienia największych odchyień, mogących wywoływać zahamowania w realizacji projektu lub jego zatrzymanie.

Realizm

Monitorowanie musi być zgodne z realiami projektu. Wdrażający strategię powinien dostrzegać przede wszystkim te elementy procesu, które świadczą o wydajności i jakości dostarczanych produktów.

Koordinacja informacji

Monitorowanie musi być skoordynowane z tokiem pracy tak, aby nie wpływało ono na jej zahamowanie, ani też nie przeszkadzało w realizacji podejmowanych działań. Monitorowanie każdego z etapów projektu powinno wpływać na powodzenie całego projektu. Oceny cząstkowe, których dokonuje się po realizacji każdego etapu, powinny być znane członkom zespołu wdrażającego (sterującego). W przypadku ujawnienia uchybień, należy podjąć działania, których celem będzie naprawienie błędów oraz zapobieżenie powstaniu podobnych sytuacji w przyszłości. Informacje płynące z prowadzonego monitoringu powinny docierać do wszystkich członków zespołu w taki sposób, by umożliwić im właściwe podejmowanie decyzji dotyczących realizacji projektu.

Elastyczność monitorowania

Mechanizm i sam proces monitorowania musi być na tyle elastyczny, aby mógł szybko reagować na zachodzące zmiany. Również w przypadku dokonywania zmian i korekt projektu należy dbać o to, aby modyfikować system oceny w sposób dostosowany do zmieniających się oczekiwań w późniejszych etapach projektu.

Normatywność i operacyjność monitorowania

Skuteczny system monitorowania w przypadku wykrycia uchybień i odchyień od przyjętych norm powinien wskazywać, jakie należy podjąć działania korygujące. W sposobie raportowania powinno być zastrzeżone, jakie działania należy podjąć w przypadku, kiedy zakładane w projekcie rezultaty nie zostają osiągnięte bądź ich jakość budzi będzie wątpliwość. W każdym projekcie należy wskazać, jakie działanie może podjąć odbiorca projektu, aby wyrównać dysproporcje i doprowadzić do realizacji założonego celu.

W procesie monitorowania Strategii rozwoju przewidziano następujące fazy:

Ocenę wstępną

Rozpoczęcie każdego programu i wchodzących w jego skład projektów poprzedzone zostanie ustaleniem wszelkich parametrów ilościowych i jakościowych (wskaźniki określające wyniki realizowanych zadań). Zostaną również wyraźnie określone etapy cząstkowe realizacji poszczególnych zadań (termin rozpoczęcia i zakończenia). Przyjęte raz parametry powinny być stosowane przez cały czas realizacji programów i projektów.

Monitoring sterujący

Dotyczy całego okresu wdrażania projektu. Zadaniem prowadzonego monitorowania będzie wykrycie wszelkich odchyień, jakie mają miejsce w trakcie realizacji projektu. Dla

skutecznej realizacji monitoringu sterującego powinien zostać wyłoniony zespół składający się z radnych oraz przedstawicieli administracji samorządowej. Celem działania zespołu będzie stały nadzór nad dotrzymaniem terminów realizacji zadań cząstkowych oraz ocena rezultatów wdrażania SRMiG MG wraz z rekomendowaniem władzom samorządowym niezbędnych działań modyfikujących.

Kontrolę końcową - ewaluację efektów.

Ocena końcowa powinna określić, na ile zakładane w Strategii Rozwoju cele zostały osiągnięte oraz ustalić przyczyny wszelkich odchyłeń w realizacji. Ewaluacja posłuży za podstawę sprawdzenia, czy planowane efekty są zgodne z przyjętymi celami i ich miarami. W trakcie ewaluacji zostanie również dokonana analiza podejmowanych działań korygujących. Wnioski z ewaluacji zostaną wykorzystane w trakcie realizacji kolejnych, podobnych projektów w przyszłości. Są one również kluczowe dla prawidłowego planowania kolejnych edycji *Strategii*.

Narzędzia służące zbieraniu informacji zaproponowane w czasie opracowania Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Murowana Goślina

Zapewnienie informacji zwrotnej jest jednym z kluczowych elementów zapewniających efektywne wdrażanie *Strategii*. Również systematyczne zbieranie danych i gromadzenie ich w istniejących bazach danych jest elementem ułatwiającym późniejsze prace zespołu monitorującego.

Miary wykonania projektów

Nie we wszystkich projektach obecnej *Strategii* dało się ustalić miary wyjściowe. W celu rzetelnego monitorowania wdrażania ważne jest ustalenie mierzalnych celów i zadań, najlepiej opisanych przez dane ilościowe o charakterze statystycznym, które po przetworzeniu powinny zostać ujęte w serie wskaźników.

Dla każdego z projektów zaproponowano odpowiednie miary wykonania. Pozwolą one w przyszłości ocenić stopień zaawansowania projektu i sukces jego realizacji. Pomiar osiąganych wyników pozwala odróżnić powodzenie od porażki. Wyniki zapisane w postaci wskaźników czy bezwzględnych informacji statystycznych mają także ważne znaczenie w procesie uzyskiwania poparcia społecznego dla prowadzonych zmian czy świadczenia usług. Dają one czytelny i jednoznaczny obraz sytuacji. Należy jednak pamiętać, że muszą być one interpretowane łącznie. Pojedynczy wskaźnik czy liczba może dawać mylne, zbyt optymistyczne lub zbyt pesymistyczne wrażenie o stopniu zaawansowania wdrażania *Strategii*. Analiza wartości poszczególnych wskaźników pozwala ocenić, na ile podejmowane działania zgodne są z zakładanymi celami. Zaproponowane miary umożliwiają bezstronną ocenę osiąganych efektów.

Porównywanie wskaźników

Jednym z podstawowych narzędzi służących do oceny efektów realizowanej *Strategii* jest również porównanie osiąganych wyników pomiędzy jednostkami samorządu terytorialnego. Odniesienie efektów własnej pracy do osiągnięć innych przy pomocy porównywalnych wskaźników, pozwala na obiektywną ocenę postępu i skali zachodzących zmian. Może jednocześnie prowadzić do zidentyfikowania najlepszych wzorów działania (tzw. dobrych praktyk), których wspólnym mianownikiem jest wydajność.

8.2. Aktualizacja Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Murowana Goślina na lata 2004-2013

Zapisane w *Strategii* zadania nie powinny być zatwierdzone raz na zawsze – raz w roku powinny być one przeglądane i ewentualnie korygowane, bądź uzupełniane stosownie do zmieniających się uwarunkowań wewnętrznych i zewnętrznych. Równoległe z dokumentem *SRMiG MG* powinny być wprowadzane nowe projekty, wynikające z pojawiających się możliwości (na przykład pozyskania dodatkowych środków) bądź zgłaszanych potrzeb, które winny zostać uwzględnione w najbliższym *Planie Rozwoju Lokalnego*.

Wspomniano wcześniej, że wdrażaniem *Strategii* oraz monitorowaniem postępu prac powinien zająć się specjalny zespół powołany zarządzeniem Burmistrza Miasta i Gminy, którego tryb i standardy pracy winny zostać określone odrębnym regulaminem. Efektem pracy zespołu monitorującego mają być coroczne sprawozdania o stopniu realizacji celów i ewentualne wskazania do aktualizacji *Strategii* lub *Planu*. W przypadku nie osiągnięcia założonych parametrów jakościowych i ilościowych (pożądanych zmian), ich korekta stanie się przedmiotem odpowiednich uchwał Rady Miejskiej.

W dokumencie *Strategii Rozwoju Społeczno Gospodarczego do roku 2010* określono, w jaki sposób powinien wyglądać proces jego wdrażania i aktualizacji. Na podstawie tych zapisów oraz biorąc pod uwagę zmiany, które od tego czasu zaszły (likwidacja zarządu gminy, zmniejszenie ilości komisji Rady Miejskiej – należało ten proces zmodyfikować i dostosować go do obecnych warunków.

Przyjęto, że:

- zostanie powołany Zespół do spraw wdrażania i monitorowania *Strategii*,
- w kolejnych latach sprawozdanie z realizacji działań zawartych w planie strategicznym przedstawiane będzie na każdej **wiosennej sesji Rady Miejskiej**,
- *Raport o Stanie Gminy* będzie uaktualniany co dwa lata,
- w podobnych odstępach czasu będzie aktualizowana *Strategia* (chyba, że zajdą jakieś szczególne okoliczności wymagające wcześniejszej aktualizacji),
- osobą odpowiedzialną za zebranie, opracowanie i przedstawienie informacji na sesji Rady we wrześniu lub w październiku każdego roku jest przewodniczący zespołu ds. wdrażania i monitorowania *Strategii*,
- po przedyskutowaniu wariantów, Rada uchwali działania przewidziane na kolejne lata realizacji *Strategii*,
- Burmistrz i Rada Miejska będą oceniać skuteczność działań koordynacyjnych wyznaczonej jednostki,
- przy realizacji *Strategii* należy uwzględnić harmonogramy realizacji *Wieloletniego Planu Inwestycyjnego (WPI)* i prac nad budżetem gminy.
- w harmonogramie realizacji WPI przyjęto, że:
- do 31 sierpnia każdego roku Zarząd przedkłada WPI Radzie Miejskiej,
- Rada podejmuje uchwałę o zmianie WPI do 30 września roku poprzedzającego rok rozpoczęcia realizacji WPI.

Budżet Gminy:

- do 30 września swoje propozycje do budżetu w Biurze Rady Miejskiej składają radni,
- do 10 października kierownicy gminnych jednostek organizacyjnych, kierownicy referatów i pracownicy Urzędu Miasta i Gminy opracowują plany rzeczowe i projekty planów finansowych, które przedkładają Burmistrzowi,
- do 30 października w oparciu o zebrane materiały Skarbnik opracowuje zbiorcze zestawienie dochodów i wydatków przedkładając je Burmistrzowi Miasta i Gminy,
- do 15 listopada Burmistrz przekazuje projekt uchwały budżetowej do RIO oraz Rady Miejskiej,
- Przewodniczący Rady przesyła projekt budżetu do zaopiniowania stałym komisjom Rady,
- komisje po sformułowaniu pisemnych opinii przekazują je niezwłocznie Burmistrzowi i Radzie,
- końcowym etapem jest rozpatrzenie projektu budżetu na sesji Rady Miejskiej.

Przyjęcie powyższych propozycji pozwoli na zapewnienie skutecznej realizacji określonych celów strategicznych w całym okresie realizacji strategii.

8.3. Public Relations Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Murowana Goślina na lata 2004-2013

Public relations (PR) to wyrażenie przejęte z języka angielskiego, które oznacza planowe, umiejętne, perswazyjne komunikowanie się, w celu wywarcia określonego wpływu na grupy społeczne³. W przypadku gminy, która uchwaliła ważny dla całej społeczności dokument, trzeba przyjąć, że osiągnięcie „określonego wpływu” oznacza pozyskanie zrozumienia i poparcie mieszkańców dla realizacji celów *Strategii* poprzez zaplanowane, szerokie rozpowszechnienie informacji o potrzebie posiadania takiego dokumentu oraz płynących z tego faktu korzyściach.

Władze Murowanej Gośliny planują wydrukowanie przystępnego graficznie i napisanego łatwym językiem „streszczenia” *SRMiG MG*, które zostanie rozesłane do wszystkich gospodarstw domowych oraz upowszechnienia tego dokumentu w trakcie spotkań z mieszkańcami i poprzez dostępne media.

Władze gminy mają nadzieję, że upowszechnienie wśród mieszkańców *Strategii rozwoju* stanie się okazją do publicznej dyskusji, która wytworzy potrzebną presję społeczną, niezbędną do realizacji zaplanowanych strategicznych celów i projektów operacyjnych.

³ B. Rozwadowska: *Public relations. Teoria, praktyka, perspektywy*. Wydawnictwo Studio EMKA, Warszawa

8.4. Zagrożenia związane z wdrażaniem Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Murowana Goślina na lata 2004-2013

Zaproponowane w SRMiG MG projekty zostały określone w czasie i zakresie merytorycznym zgodnie z dostępnymi aktualnie danymi. Większość informacji na temat kosztów danego projektu nie jest jednak dokładnych, są to kwoty przybliżone, pokazujące tylko przewidywany koszt projektu w stosunku do możliwości finansowych samorządu. *Strategia rozwoju* w swoim zarysie pokazuje w ten sposób wagę finansową poszczególnych projektów w stosunku do innych, również ważnych dla społeczności przedsięwzięć. Dlatego należy pamiętać, iż koszty realizacji projektu zapisane w niniejszym dokumencie nie mogą być podstawą do oceny jakości zarządzania zasobami finansowymi gminy w jakimkolwiek ujęciu. Całość kosztów związanych z realizacją Strategii Rozwoju nie jest możliwa do określenia. Składają się na nią także budżety innych jednostek, fundusze zewnętrzne i praca osób zaangażowanych w rozwój gminy. Próbą określenia wydatków gminy na projekty inwestycyjne jest budżet przygotowany dla potrzeb *Strategii rozwoju*.

Następnym ważnym elementem jest zakres rzeczowy projektów. Na etapie planowania *Strategii rozwoju* nie da się przewidzieć ani okoliczności sprzyjających realizacji danego zamierzenia, ani przeszkód (finansowych, organizacyjnych i formalnych), które utrudnią lub uniemożliwią prawidłowe jego wdrożenie. Dlatego wszystkie projekty należy traktować bardziej jako otwarte pomysły, które powinny być modyfikowane i zmieniane w oparciu o zmieniające się okoliczności, niż jako zamknięte przedsięwzięcia. W wielu sytuacjach zadania projektowe są tak duże, że po odpowiedniej adaptacji mogą zacząć funkcjonować jako samodzielne projekty, co powinno zostać uwzględnione przy kolejnej aktualizacji tego dokumentu.

* * *

9. SPIS ZAŁĄCZNIKÓW

Tabele projektów strategicznych

***Ocena realizacji zadań Strategii Rozwoju Społeczno-Gospodarczego
MiG Murowana Goślina do Roku 2010 (tabele)***

Sprawozdanie z warsztatów z młodzieżą – wyniki ankiety

ZAŁĄCZNIK A. DO

STRATEGII ROZWOJU
MIASTA I GMINY
MUROWANA GOŚLINA

KARTY REALIZACYJNE
PROJEKTÓW STRATEGICZNYCH
NA LATA 2004-2013

URZĄD MIASTA I GMINY MUROWANA GOŚLINA

UL. POZNAŃSKA 18

62-095 MUROWANA GOŚLINA

<http://www.murowana-goslina.pl>

WRZESIEŃ 2004

KARTA PROJEKTU 1.1.1.

CEL STRATEGICZNY I		ROZBUDOWA I MODERNIZACJA INFRASTRUKTURY SŁUŻĄCEJ WZMOCNIENIU POTENCJAŁU ROZWOJOWEGO GMINY			
Nazwa programu	Modernizacja i rozbudowa lokalnego układu drogowego		Numer programu		1.1.
Nazwa projektu	Budowa obwodnicy Murowanej Gośliny		Numer projektu		1.1.1.
Cel realizacji projektu	1.Zapewnienie funkcjonowania sprawnego układu komunikacyjnego w mieście i na terenie gminy, 2. Rozwój przedsiębiorczości 3. Poprawa warunków bytowych mieszkańców				
Czas realizacji	2004-2007	Łączny koszt realizacji projektu w zł	38.347.320	Jednostka koordynująca	WZDW/UMiG
Zadania		Czas realizacji	Koszt realizacji zadania	Źródła finansowania	Wykonawca
1. Uchwalenie zmiany części planu		31.07.2004	10.980	Budżet gminy	Wyloniony w przetargu
2. Opracowanie projektu technicznego budowy obwodnicy		14.08.2004	292.800	Wielkopolski Zarząd Dróg Wojewódzkich	BIT
3. Opracowanie podziałów geodezyjnych, wycena gruntu, opłata notarialna - etapami		31.10.2004	102.360	Budżet gminy	Wyloniony w przetargu
4. Wykup gruntów - etapami		30.01.2005	1.904.590	Budżet gminy	UMiG/WZDW
		30.12.2004	1.132.000	Wielkopolski Zarząd Dróg Wojewódzkich	
5. Przekazanie gruntów na rzecz Samorządu Województwa Wielkopolskiego - etapami		30.04.2005	104.590		UMIG/WZDW
6. Prowadzenie robót budowlanych		15.08.2005 30.11.2007	34.800.000	Wielkopolski Zarząd Dróg Wojewódzkich	Wyloniony w przetargu
Miary wykonania projektu					
1. Opracowana koncepcja przebiegu obwodnicy, opracowany projekt budowlany 2. Wykupione działki, przez które przebiegać będzie obwodnica 3. Długość zbudowanej obwodnicy i jej parametry techniczne 4. Czas przejazdu przez miasto po zakończeniu inwestycji 5. Pomiary natężenia ruchu przy budynkach mieszkalnych mieszczących się przy obecnej drodze tranzytowej 6. Pomiary hałasu komunikacyjnego i zanieczyszczeń spalinami przy budynkach mieszkalnych, mieszczących się przy obecnej drodze tranzytowej					

KARTA PROJEKTU 1.1.2.

CEL STRATEGICZNY I		ROZBUDOWA I MODERNIZACJA INFRASTRUKTURY SŁUŻĄCEJ WZMOCNIENIU POTENCJAŁU ROZWOJOWEGO GMINY			
Nazwa programu	Modernizacja i rozbudowa lokalnego układu drogowego		Numer programu	1.1.	
Nazwa projektu	Budowa dróg na terenie miasta i gminy		Numer projektu	1.1.2.	
Cele realizacji projektu	1. Zapewnienie funkcjonowania sprawnego układu komunikacyjnego w mieście i na terenie gminy 2. Rozwój przedsiębiorczości 3. Poprawa warunków bytowych mieszkańców				
Czas realizacji	2004-2013	Łączny koszt realizacji projektu w zł	ok. 20,8 mln zł	Jednostka koordynująca	UMiG
Zadania		Czas realizacji	Koszt realizacji zadania	Źródła finansowania	Wykonawca
1. Budowa dróg w mieście – zgodnie z wnioskiem złożonym do EFRR (ERDF) ETAP I: a) ul. Przelotowa b) ulice na os. „Zielone Wzgórze” - Sosnowa, - Brzozowa, - Czeremchowa, - Jaśminowa, - Radosna, - Leśna, - Jagodowa, - Akacjowa, - Łanowa, - Jeżynowa, - Klosowa. ETAP II: Ulice na os. 600-lecia (dolna część) - Śliwkowa, - Brzoskwiniowa, - Wiśniowa, - Czereśniowa, - Morelowa, - Nowoprojektowana.		2004-2006	6.003.129,61	Środki ERDF Budżet krajowy Budżet gminy	Wyloniony w przetargach
2. Budowa ulicy Raduszyńskiej wraz z budową mostu i budowli piętrzącej		Wg nowo opracowanego WPI	520.000	ERDF Budżet gminy	Wyloniony w przetargu
3. Ulice Os. 600-lecia (górna część) - projekty techniczne wraz z kanalizacją deszczową, realizacja ulic osiedla			1.330.000	ERDF Budżet gminy	Wyloniony w przetargu

4. Budowa drogi z Długiej Gośliny do Nieszawy	Wg nowo opracowanego WPI	500.000	ERDF Budżet gminy	Wyloniony w przetargu	
5. Budowa drogi z Długiej Gośliny do Łoskonia Starego		2.650.000	ERDF Budżet gminy	Wyloniony w przetargu	
6. Ulice os. przy ul. Mściszewskiej (starego) - projekty techniczne, realizacja ul. Lipowej		550.000	ERDF Budżet gminy	Wyloniony w przetargu	
7. Ulice os. przy ul. Mściszewskiej (nowego) - projekty techniczne, realizacja ul. Mickiewicza i Słowackiego		680.000	ERDF Budżet gminy	Wyloniony w przetargu	
8. Budowa drogi łączącej ul. Przemysławą z Rakownią		2.700.000	ERDF Budżet gminy	Wyloniony w przetargu	
9. Budowa ulicy Polnej		1.000.000	ERDF Budżet gminy	Wyloniony w przetargu	
10. Budowa ulic Jeziornej, Łabędziej, Żurawiej, Cichej		800.000	ERDF Budżet gminy	Wyloniony w przetargu	
11. Budowa ulic Żeromskiego, Prusa, Słowackiego		800.000	ERDF Budżet gminy	Wyloniony w przetargu	
12. Budowa ulic Słonecznej, Tęczowej, Promienistej, Kwiatowej		800.000	ERDF Budżet gminy	Wyloniony w przetargu	
13. Budowa ulic Zagłoby, Kmicica, Oleńki, Podbipięty, Wołodyjowskiego		1.000.000	ERDF Budżet gminy	Wyloniony w przetargu	
14. Budowa ulic Telimeny, Ogrodowej, Tadeusza, Soplicy		800.000	ERDF Budżet gminy	Wyloniony w przetargu	
15. Budowa ulicy Strzeleckiej i Brackiej		700.000	ERDF Budżet gminy	Wyloniony w przetargu	
Miary wykonania projektu					
1. Liczba km bieżących zbudowanych dróg na terenie miasta i wsi 2. Odsetek utwardzonych dróg na terenie miasta i gminy 3. Liczba wypadków i kolizji drogowych					

KARTA PROJEKTU 1.1.3.

CEL STRATEGICZNY I		ROZBUDOWA I MODERNIZACJA INFRASTRUKTURY SŁUŻĄCEJ WZMOCNIENIU POTENCJAŁU ROZWOJOWEGO GMINY			
Nazwa programu	Modernizacja i rozbudowa lokalnego układu drogowego		Numer programu	1.1.	
Nazwa projektu	Modernizacje i remonty dróg na terenie miasta i gminy		Numer projektu	1.1.3.	
Cele realizacji projektu	1. Zapewnienie funkcjonowania sprawnego układu komunikacyjnego w mieście i na terenie gminy 2. Rozwój przedsiębiorczości 3. Poprawa warunków bytowych mieszkańców				
Czas realizacji	2004-2013	Łączny koszt realizacji projektu w zł	Szacunkowy 8.856.000	Jednostka koordynująca	UMiG
Zadania		Czas realizacji	Koszt realizacji zadania	Źródła finansowania	Wykonawca
1. Przebudowa ulicy Kochanowskiego wraz z Dolinką Rakocego		2004	986.000	Budżet gminy	Wyloniony w przetargu
2. Przebudowa Placu Powstańców Wlkp.		2005-2008	2.500.000	ERDF Budżet gminy	Wyloniony w przetargu
3. Przebudowa ul. Dworcowej		wg	300.000	ERDF Budżet gminy	Wyloniony w przetargu
4. Modernizacja ulicy Szkolnej wraz z przebudową przepustu		N	290.000	ERDF Budżet gminy	Wyloniony w przetargu
5. Modernizacja ul. Łąkowej i Wodnej		O	800.000	ERDF Budżet gminy	Wyloniony w przetargu
6. Modernizacja ulic Podgórnej i Spokojnej		O	700.000	ERDF Budżet gminy	Wyloniony w przetargu
7. Modernizacja ulic Młyńskiej, Jodłowej, Na Stoku		P	850.000	ERDF Budżet gminy	Wyloniony w przetargu
8. Modernizacja ulic Starczanowskiej, Górka		A	800.000	ERDF Budżet gminy	Wyloniony w przetargu
9. Modernizacja ulicy Nowej		C	450.000	ERDF Budżet gminy	Wyloniony w przetargu
10. Modernizacja ul. Graszyńskiego		O	200.000	ERDF Budżet gminy	Wyloniony w przetargu
11. Remonty ulic Poznańskiej i Rogozińskiej		W	1.000.000	Wielkopolski Zarząd Dróg Wojewódzkich, Budżet gminy	Wyloniony w przetargu
		A			
		N			
		E			
		O			
		WPI			
Miary wykonania projektu					
1. Liczba metrów bieżących zmodernizowanych dróg 2. Odsetek utwardzonych dróg na terenie miasta i gminy 3. Liczba wypadków i kolizji drogowych					

KARTA PROJEKTU 1.1.4.

CEL STRATEGICZNY I		ROZBUDOWA I MODERNIZACJA INFRASTRUKTURY SŁUŻĄCEJ WZMOCNIENIU POTENCJAŁU ROZWOJOWEGO GMINY			
Nazwa programu	Modernizacja i rozbudowa lokalnego układu drogowego		Numer programu		1.1.
Nazwa projektu	Budowa chodników i dróg rowerowych		Numer projektu		1.1.4.
Cele realizacji projektu	1. Zapewnienie funkcjonowania sprawnego układu komunikacyjnego w mieście i na terenie gminy 2. Rozwój przedsiębiorczości 3. Poprawa warunków bytowych mieszkańców				
Czas realizacji	2005-2010	Łączny koszt realizacji projektu w zł	920.000	Jednostka koordynująca	UMiG
Zadania		Czas realizacji	Koszt realizacji zadania	Źródła finansowania	Wykonawca
1. Budowa chodnika we wsi Łopuchowo		Wg Nowo opracowanego WPI	70.000	ERDF Budżet gminy	Wyloniony w przetargu
2. Ciągi pieszo-rowerowe (realizowane etapowo)					Wyloniony w przetargach
a) ul. Poznańska			270.000	ERDF Budżet gminy	
b) ul. Raduszyńska z ul. Mściszewską (brakująca część)			280.000	Budżet powiatu	
c) wzdłuż drogi 196 do Trojanowa			300.000	Budżet województwa	
Miary wykonania projektu					
1. Parametry techniczne zrealizowanych obiektów 2. Długość dróg rowerowych na terenie miasta i gminy 3. Ilość km nowo wybudowanych chodników/ ścieżek rowerowych					

KARTA PROJEKTU 1.1.5.

CEL STRATEGICZNY I		ROZBUDOWA I MODERNIZACJA INFRASTRUKTURY SŁUŻĄCEJ WZMOCNIENIU POTENCJAŁU ROZWOJOWEGO GMINY			
Nazwa programu	Modernizacja i rozbudowa lokalnego układu drogowego			Numer programu	1.1.
Nazwa projektu	Budowa oświetlenia			Numer projektu	1.1.5.
Cel realizacji projektu	Poprawa oświetlenia i bezpieczeństwa w gminie				
Czas realizacji	2005-2012	Łączny koszt realizacji projektu w zł	885.000	Jednostka koordynująca	UMiG
Zadania		Czas realizacji	Koszt realizacji zadania	Źródła finansowania	Wykonawca
Ul. Poznańska od krzyż. ul. Długiej do skrzyż. ul. Chabrowej- deptak, Przebudowo ul. Rogozińska od ul. Szewskiej do Szklarskiej, Dobudowa jednej lampy ul. Malinowa uzyskanie warunków z ENEA, Przebudowo – (ul. Kupiecka, ul. Obornicka - sklep, przy osiedlu, przy bud. nr 20)= 7 lamp, Dobudowa linii oświetlenia od ul. Łąkowej do Zielonych Wzgórz (droga żużlowa),		2005 - 2006	168.000	Budżet gminy	Wyloniony w przetargu
Głębocko od strony Figury zabud. Pana Grabusa do końca zabudowy stacja transformat. Nr 06845 do torów kolejowych 7 opraw Głębocko za torami od słupa nr 15 do stacji transformat. na długości zabudowy 7 opraw do ostatniego domu na końcu linii, Głębocko od drogi powiat. z drugiej stacji transformat. Nr 06846 na linii nowej zabudowy 10 lamp (nowe słupy i istniejące) + Głębocko 4a, Białężyn dobudowa 4 lamp (cmentarz, w kier. Nieszawy, przy kościele, + 1 szt.)=6 lamp		2007 - 2008	182.000	Budżet gminy	Wyloniony w przetargu
Boduszewo od Pana Matogi słup nr 4 do ul. Polnej 4 nowe słupy + 3 oprawy, w kier. wsi Głębocek, w kier. Wsi Zielonka, koło		2009 - 2010	315.000	Budżet gminy	Wyloniony w przetargu

Dziabasa, Rakownia Osiedle- nowe ulice (Kunowa, Gawrona, Jastrzebia, Ja skółki, Skowrona, Orla, Krucza, G ołębia, Wiklinowa, Goślińska, Dol na, Sokoła, Słowika, Pawia, Szpaka)=30 nowych lamp, Białęgi (skrzyżowanie) Kąty wznović warunki odtworzenia linii, nowe oprawy, Łoskoń Stary – (Od pocz. do istniejących				
Nieszawka - Nieszwa linia kablowa – 3 słupy + 2 słupy, Huta Pusta - 3 słupy, Czernice – 3 słupy, Wojnowo – (od bloku do Długiej Gośliny), Worowo – 3 słupy, Łopuchowo – Łopuchówko – 3 lampy w lesie dla 3 budynków, Łopuchowo – Gać, Rekreacja – Kamińsko- Okoniec, Rekreacja - Wojnówko	2011 - 2012	220.000	Budżet gminy	Wyloniony w przetargu
Miary wykonania projektu				
1. Liczba punktów świetlnych dla poszczególnej drogi, 2. Liczba kolizji i wypadków drogowych w gminie w ciągu roku 3. Długość oświetlonych dróg gminnych.				

KARTA PROJEKTU 1.1.6.

CEL STRATEGICZNY I		ROZBUDOWA I MODERNIZACJA INFRASTRUKTURY SŁUŻĄCEJ WZMOCNIENIU POTENCJAŁU ROZWOJOWEGO GMINY			
Nazwa programu	Modernizacja i rozbudowa lokalnego układu drogowego		Numer programu	1.1.	
Nazwa projektu	Budowa parkingów		Numer projektu	1.1.6.	
Cel realizacji projektu	Zapewnienie mieszkańcom i gościom możliwości parkowania				
Czas realizacji	2005-2006	Łączny koszt realizacji projektu w zł	650.000	Jednostka koordynująca	UMiG
Zadania		Czas realizacji	Koszt realizacji zadania	Źródła finansowania	Wykonawca
1. Plac manewrowy przed strażnicą OSP wraz z parkingiem		Wg nowo opracowanego WPI	250.000	Budżet gminy	Wyloniony w przetargu
2. Budowa parkingu przy cmentarzu przy ul. Poznańskiej			400.000	Budżet gminy	Wyloniony w przetargu
Miary wykonania projektu					
1. Powierzchnia nowo wybudowanych parkingów 2. Liczba miejsc parkingowych na terenie miasta					

KARTA PROJEKTU 1.2.1.

CEL STRATEGICZNY I		ROZBUDOWA I MODERNIZACJA INFRASTRUKTURY SŁUŻĄCEJ WZMOCNIENIU POTENCJAŁU ROZWOJOWEGO GMINY			
Nazwa programu	Ochrona środowiska			Numer programu	1.2.
Nazwa projektu	Działania na rzecz ochrony środowiska			Numer projektu	1.2.1.
Cele realizacji projektu	Uregulowanie gospodarki odpadami na terenie gminy oraz usystematyzowanie działań w zakresie ochrony środowiska				
Czas realizacji	2004	Łączny koszt realizacji projektu w zł	23.000	Jednostka koordynująca	UMiG
Zadania		Czas realizacji	Koszt realizacji zadania zł.	Źródła finansowania	Wykonawca
1.Gminny Program Ochrony Środowiska		2004	13.000	GFOŚiGW	Wykonawca zewnętrzny
2.Gminny Plan Gospodarki Odpadami		2004	10.000	GFOŚiGW	Wykonawca zewnętrzny
Miary wykonania projektu					
1. Przyjęcie uchwały i wprowadzenie programu 2. Przyjęcie uchwały i wprowadzenie planu					

KARTA PROJEKTU 1.2.2.

CEL STRATEGICZNY I		ROZBUDOWA I MODERNIZACJA INFRASTRUKTURY SŁUŻĄCEJ WZMOCNIENIU POTENCJAŁU ROZWOJOWEGO GMINY			
Nazwa programu	Ochrona środowiska			Numer programu	1.2
Nazwa projektu	Rozbudowa wysypiska odpadów komunalnych			Numer projektu	1.2.2.
Cel realizacji projektu	Uregulowanie gospodarki odpadami na terenie gminy				
Czas realizacji	2004	Łączny koszt realizacji projektu w zł	1.500.000	Jednostka koordynująca	UMiG
Zadania		Czas realizacji	Koszt realizacji zadania zł.	Źródła finansowania	Wykonawca
1. Rozbudowa i modernizacja gminnego składowiska opadów komunalnych (centrum recyklingu)		2004	1.500.000	Altrans – zarządca składowiska odpadów	Wykonawca zewnętrzny (zarządca składowiska)
Miary wykonania projektu					
1. Decyzja zezwolenia na użytkowanie 2. Uzyskanie pozwolenia zintegrowanego 3. Ilość utylizowanych odpadów komunalnych rocznie 4. Ilość zebranych odpadów w ramach selektywnej zbiórki (rocznie)					

KARTA PROJEKTU 1.2.3.

CEL STRATEGICZNY I		ROZBUDOWA I MODERNIZACJA INFRASTRUKTURY SŁUŻĄCEJ WZMOCNIENIU POTENCJAŁU ROZWOJOWEGO GMINY			
Nazwa programu	Ochrona środowiska		Numer programu		1.2.
Nazwa projektu	Rozbudowa systemu kanalizacji sanitarnej na terenie gminy		Numer projektu		1.2.3.
Cel realizacji projektu	Zapewnienie gospodarstwom domowym możliwości dostępu do sieci kanalizacyjnej, poprawa czystości wód				
Czas realizacji	2004-2010	Łączny koszt realizacji projektu w mln zł	42	Jednostka koordynująca	UMiG
Zadania		Czas realizacji	Koszt realizacji zadania	Źródła finansowania	Wykonawca
1. Kanalizacja sanitarna na terenie miejscowości położonych w Puszczy Zielonce, w ramach działań Związku Międzygminnego "Puszcza Zielonka"		2004-2008	39,2	Budżet gminy (ok. 7%), AQUANET (13%) Pozostałe – Fundusz Spójności UE	Wyloniony w przetargu
2. Kanalizacja pozostałych miejscowości zgodnie z wytyczoną koncepcją dla miejscowości: a) Boduszewo (30% nie przewidziane do kanalizacji w zadaniu 1) b) Długa Goślina (30%) c) Mściszewo (50%) d) Przebędowo (40%) e) Rakownia (30%) f) Starczanowo (50%) g) Trojanowo (50%) h) Łoskoń Stary (100%) i) Głębocko (100%) j) Nieszawa (100%) k) Białęgi (100%) l) Białężyn (100%)		Wg nowo opracowanego WPI	150.000 150.000 300.000 120.000 120.000 120.000 150.000 300.000 450.000 300.000 250.000 150.000	Budżet gminy Fundusze UE	Wyloniony w przetargu
Miary wykonania projektu					
1. Długość wybudowanej sieci kanalizacji sanitarnej 2. Odsetek skanalizowanych gospodarstw na terenie miasta i wsi 3. Liczba zlikwidowanych, nielegalnych podłączeń 4. Stan zanieczyszczenia wód powierzchniowych i głębinowych na terenie gminy 5. Redukcja dochodów gminy z tytułu kar za zanieczyszczanie środowiska					

KARTA PROJEKTU 1.2.4.

CEL STRATEGICZNY I		ROZBUDOWA I MODERNIZACJA INFRASTRUKTURY SŁUŻĄCEJ WZMOCNIENIU POTENCJAŁU ROZWOJOWEGO GMINY			
Nazwa programu	Ochrona środowiska			Numer programu	1.2.
Nazwa projektu	Modernizacja systemu kanalizacji deszczowej na terenie gminy			Numer projektu	1.2.4.
Cel realizacji projektu	Poprawa stanu czystości wód na terenie gminy				
Czas realizacji	2004 - 2010	Łączny koszt realizacji projektu w zł	Do ustalenia	Jednostka koordynująca	UMiG
Zadania		Czas realizacji	Koszt realizacji zadania zł.	Źródła finansowania	Wykonawca
1. Inwentaryzacja kanalizacji deszczowej na terenie miasta		2004	100.000	Budżet gminy	Wyloniony z przetargu
2. Remont, modernizacja		2005-2010	Brak kosztorysów, nie można ustalić kosztów	Budżet gminy Fundusze UE	Wyloniony z przetargu
Miary wykonania projektu					
1. Długość zinwentaryzowanej sieci kanalizacji deszczowej 2. Długość zmodernizowanej i wyremontowanej sieci kanalizacji deszczowej 3. Wskaźniki czystości wód na terenie gminy					

KARTA PROJEKTU 1.2.5.

CEL STRATEGICZNY I		ROZBUDOWA I MODERNIZACJA INFRASTRUKTURY SŁUŻĄCEJ WZMOCNIENIU POTENCJAŁU ROZWOJOWEGO GMINY			
Nazwa programu	Ochrona środowiska			Numer programu	1.2.
Nazwa projektu	Zaopatrzenie mieszkańców w wodę			Numer projektu	1.2.5.
Cel realizacji projektu	Zapewnienie wszystkim gospodarstwom domowym możliwości dostępu do sieci wodociągowej z dobrej jakości wodą				
Czas realizacji	2004-2006	Łączny koszt realizacji projektu w zł	4.205.000	Jednostka koordynująca	AQUANET/UMiG
Zadania		Czas realizacji	Koszt realizacji zadania	Źródła finansowania	Wykonawca
1. Budowa wodociągu Radoszyn – Mściszewo		2004	1.400.000	AQUANET	Wyloniony w przetargu
2. Budowa wodociągu w Głębocku		2004	210.000	AQUANET	Wyloniony w przetargu
3. Wodociągowanie pozostałych miejscowości zgodnie z programem					
a) wodociąg w Przebędowie		2004	135.000	AQUANET	Wyloniony w przetargu
b) wodociąg w Buduszewie		2004	350.000		
c) wodociąg do Rakowni		2005	190.000		
d) wodociąg z Mściszewo do Starczanowa		2005	220.000		
e) wodociąg z Rakowni do Kamińska		2007	1.100.000		
f) wodociąg w Głębocku		2006	600.000		
Miary wykonania projektu					
1. Długość wybudowanej i zmodernizowanej sieci wodociągowej 2. Liczba przyłączy do sieci 3. Odsetek gospodarstw domowych, mających dostęp do wodociągu 4. Wskaźniki jakości wody z sieci wodociągowej					

KARTA PROJEKTU 1.2.6.

CEL STRATEGICZNY I		ROZBUDOWA I MODERNIZACJA INFRASTRUKTURY SŁUŻĄCEJ WZMOCNIENIU POTENCJAŁU ROZWOJOWEGO GMINY			
Nazwa programu	Ochrona środowiska			Numer programu	1.2
Nazwa projektu	Program zaopatrzenia w energię ciepłą			Numer projektu	1.2.6.
Cele realizacji projektu	1. Zapewnienie wszystkim gospodarstwom domowym możliwości dostępu do źródeł energii ciepłej 2. Ograniczenie emisji z palenisk domowych				
Czas realizacji	2004-2006	Łączny koszt realizacji projektu w zł	147.000	Jednostka koordynująca	UMiG
Zadania		Czas realizacji	Koszt realizacji zadania	Źródła finansowania	Wykonawca
1. Udział w programie Klimat Menu		2004-2005	62.000	Fundusz UE Budżet gminy	UMiG ECOFYS
2. Założenia do Programu zaopatrzenia gminy w energię ciepłą		2005	30.000	Budżet gminy	Wyloniony w przetargu
3. Opracowanie Programu zaopatrzenia gminy w energię ciepłą		2006	55.000	Budżet gminy	Wyloniony w przetargu
Miary wykonania projektu					
1. Opracowanie i przyjęcie dokumentu „Program zaopatrzenia gminy w energię ciepłą” 2. Poprawa wskaźników zanieczyszczeń powietrza związanych z produkcją ciepła 3. Zmniejszenie kosztów produkcji i przesyłu energii ciepłej 4. Odsetek mieszkańców korzystających z energii ciepłej pochodzącej z ekologicznych źródeł					

KARTA PROJEKTU 1.3.1.

CEL STRATEGICZNY I		ROZBUDOWA I MODERNIZACJA INFRASTRUKTURY SŁUŻĄCEJ WZMOCNIENIU POTENCJAŁU ROZWOJOWEGO GMINY			
Nazwa programu	Budowa cmentarza		Numer programu	1.3	
Nazwa projektu	Budowa cmentarza komunalnego		Numer projektu	1.3.1.	
Cel realizacji projektu	Zapewnienie odpowiedniej liczby miejsc grzebalnych na cmentarzu komunalnym (lub parafialnym)				
Czas realizacji	2005-2010	Łączny koszt realizacji projektu w zł	2.244.800	Jednostka koordynująca	UMiG
Zadania		Czas realizacji	Koszt realizacji zadania	Źródła finansowania	Wykonawca
1. Wybór ostatecznej lokalizacji (3 warianty) a) poszerzenie terenu istniejącego cmentarza o tereny przyległe b) realizacja cmentarza po drugiej stronie ul. Poznańskiej (na terenie byłego cmentarza ewangelickiego) c) realizacja nowego cmentarza komunalnego przy ul. Raduszyńskiej		2005	W kosztach planu miasta	Budżet gminy	Politechnika Poznańska
2. Budowa cmentarza komunalnego		2007-2010	2.244.800	Inwestycja publiczno-prywatna	Inwestor strategiczny
Miary wykonania projektu					
1. Liczba miejsc grzebalnych 2. Powierzchnia cmentarza 3. Planowany czas użytkowania cmentarza					

KARTA PROJEKTU 2.1.1.

CEL STRATEGICZNY II		WZMOCNIENIE LOKALNEJ BAZY EKONOMICZNEJ I KAPITAŁU SPOŁECZNEGO SŁUŻĄCE INTENSYFYKACJI ROZWOJU SPOŁECZNO-GOSPODARCZEGO			
Nazwa programu	Rozwój turystyki i dziedzictwa kulturowego		Numer programu	2.1.	
Nazwa projektu	Wspieranie rozwoju turystyki		Numer projektu	2.1.1.	
Cel realizacji projektu	1. Poprawa atrakcyjności turystycznej gminy 2. Zwiększenie o 10 % liczby miejsc noclegowych				
Czas realizacji	2004-2013	Łączny szacunkowy koszt realizacji projektu w zł	1.820.000	Jednostka koordynująca	UMiG
Zadania		Czas realizacji	Koszt realizacji zadania	Źródła finansowania	Wykonawca
I. Zagospodarowanie turystyczne rejonu wsi Starczanowo w tym: 1. Ustanowienie planu zagospodarowania przestrzennego 2. Rozwój wykopalisk na Radzimiu 3. Powstanie miejsc noclegowych (agroturystyka) 4. Powstanie znakowanych szlaków 5. Powstanie parkingu i miejsc postojowych 6. Szkolenia		2004-2013	1.320.000	Budżet gminy Środki UE Budżet ZM”PZ”	Wyloniony w przetargu
		2004-2005	40.000	Budżet gminy	Wyloniony w przetargu
		2005-2013	100.000	Budżet państwa	Wyloniony w przetargu
		2005-2013	100.000	Środki prywatne	Wykonawcy zewnętrzni
		2004-2010	1.000.000	Środki UE Budżet ZM”PZ”	Wyloniony w przetargu
		2004-2006	60.000	Budżet gminy Budżet ZM”PZ”	Wyloniony w przetargu
		2004-2013	20.000	Budżet gminy	Wyloniony w przetargu
II. Budowa infrastruktury turystycznej na terenie gminy w tym: 1. Rozbudowa infrastruktury Przystani Kajakowej „Binduga” 2. Powstawanie miejsc noclegowych 3. Powstawanie szlaków, ścieżek dydaktycznych, itp. 4. Poprawa infrastruktury przy kąpieliskach miejskich – utworzenie plaż strzeżonych		2004-2013	300.000	Budżet gminy Środki UE Budżet ZM”PZ”	Wyloniony w przetargu
		2005-2013	100.000	Budżet gminy Środki UE Budżet ZM”PZ”	Wyloniony w przetargu
		2005-2013	100.000	Budżet gminy Środki UE Budżet ZM”PZ” Środki prywatne	Wyloniony w przetargu
		2004-2013	70.000	Budżet gminy Środki UE Budżet ZM”PZ Środki Nadleśnictwa	Wyloniony w przetargu
		2005 - 2013	30.000	Środki UE Środki prywatne Budżet gminy	Wyloniony w przetargu

III. Rozwój Boduszewa jako głównej miejscowości obsługującej ruch turystyczny w gminie Murowana Goślina w tym m.in.:	2004-2013	200.000	Budżet gminy Środki UE Budżet ZM”PZ	Wyloniony w przetargu
1. Powstanie schroniska młodzieżowego	2005-2008	70.000	Budżet gminy Środki UE Budżet ZM”PZ	Wyloniony w przetargu
2. Powstawanie miejsc noclegowych	2005-2013	100.000	Środki prywatne	Wykonawcy zewnętrzni
3. Powstawanie szlaków, ścieżek dydaktycznych, itp.	2004-2013	20.000	Budżet gminy Środki UE Budżet ZM”PZ	Wyloniony w przetargu
4. Szkolenia	2004-2013	10.000	Budżet gminy	Wyloniony w przetargu
Miary wykonania projektu				
1. Liczba obiektów noclegowych (w tym gospodarstw agroturystycznych) 2. Liczba nowo powstałych miejsc noclegowych na terenie gminy 3. Liczba miejsc noclegowych ogółem i w przeliczeniu na 1000 mieszkańców 4. Liczba miejsc noclegowych całorocznych 5. Długość powstałych szlaków rowerowych, pieszych, konnych, wodnych itp. w km 6. Liczba powstałych ścieżek dydaktycznych				

KARTA PROJEKTU 2.1.2.

CEL STRATEGICZNY II		WZMOCNIENIE LOKALNEJ BAZY EKONOMICZNEJ I KAPITAŁU SPOŁECZNEGO SŁUŻĄCE INTENSYFIKACJI ROZWOJU SPOŁECZNO-GOSPODARCZEGO			
Nazwa programu	Rozwój turystyki i dziedzictwa kulturowego			Numer programu	2.1.
Nazwa projektu	Budowa zbiornika małej retencji Przebędowo			Numer projektu	2.1.2.
Cel realizacji projektu	Magazynowanie wody dla istniejącej deszczowni w Przebędowie Wspieranie turystyki wodnej				
Czas realizacji	2004-2007	Łączny koszt realizacji projektu w zł	ok. 5.000.000	Jednostka koordynująca	WZMiUW
Zadania		Czas realizacji	Koszt realizacji zadania	Źródła finansowania	Wykonawca
1. Budowa zbiornika		2004-2007	ok. 5.000.000	Budżet Wojewódzki	Wyloniony w przetargu
2. Projekt zagospodarowania turystycznego wokół jeziora		2007	5.000	Budżet gminy	Wyloniony w przetargu
Miary wykonania projektu					
1. Powierzchnia całkowita zbiornika małej retencji 2. Pojemność całkowita zbiornika 3. Ilość oddanych obiektów infrastruktury turystycznej w obszarze inwestycji					

KARTA PROJEKTU 2.2.1.

CEL STRATEGICZNY II		WZMOCNIENIE LOKALNEJ BAZY EKONOMICZNEJ I KAPITAŁU SPOŁECZNEGO SŁUŻĄCE INTENSYFIKACJI ROZWOJU SPOŁECZNO-GOSPODARCZEGO			
Nazwa programu	Pomoc społeczna i bezpieczeństwo		Numer programu	2.2	
Nazwa projektu	Budowa lokalnego kapitału społecznego Miasta i Gminy Murowana Goślina		Numer projektu	2.2.1	
Cele realizacji projektu	1. Ograniczenie zjawiska długotrwałego bezrobocia i jego przyczyn poprzez wsparcie dla osób bezrobotnych w zakresie reintegracji zawodowej 2. Reorientacja w zachowaniach na rynku pracy osób nieznajdujących ofert w ramach swojej dotychczasowej praktyki zawodowej i wykształcenia				
Czas realizacji	2004-2008	Szacunkowy, łączny koszt realizacji projektu w zł	2.457.000	Jednostka koordynująca	Ośrodek Pomocy Społecznej
Zadania		Czas realizacji	Koszt realizacji zadania	Źródła finansowania	Wykonawca
1. Zbudowanie zespołu projektowego, doradców, przygotowanie pomieszczeń, prace organizacyjne		06- 12.2004	100.000	EFS Powiatowy Urząd Pracy Przedsiębiorcy	UMiG z partnerami: Klub pracy, PUP
2. Przeprowadzenie badań chłonności lokalnego rynku pracy, zbudowanie baz danych: osób bezrobotnych, podaży na rynku pracy, akcja informacyjna i wyłonienie pierwszej grupy celowego działania, stworzenie sieci partnerów		09-12.2004	100.000		UMiG, firma z przetargu, partnerzy społeczni i lokalni przedsiębiorcy
3. I cykl projektu (szkolenie, przygotowanie projektów, wdrożenie, doradztwo ekonomiczne, indywidualna praca trenerów z bezrobotnymi, wsparcie finansowe		01.2005-11.2006	1.100.000		Zespół projektowy, zatrudnieni doradcy
4. Wyłonienie drugiej grupy bezrobotnych, II cykl projektu		01.2006- 11.2008	1.100.000		Zespół projektowy, zatrudnieni doradcy
5. Podsumowanie projektu, raport		12.2008	57.000		Zespół projektowy
Miary wykonania projektu					
1. Spadek liczby bezrobotnych 2. Ilość powstałych firm w sektorze usług i drobnej wytwórczości. 3. Ilość nowych miejsc pracy. 4. Postanie stałej sieci wsparcia dla osób bezrobotnych.					

KARTA PROJEKTU 2.2.2.

CEL STRATEGICZNY II		WZMOCNIENIE LOKALNEJ BAZY EKONOMICZNEJ I KAPITAŁU SPOŁECZNEGO SŁUŻĄCE INTENSYFIKACJI ROZWOJU SPOŁECZNO-GOSPODARCZEGO			
Nazwa programu	Rozwój przedsiębiorczości			Numer programu	2.2.
Nazwa projektu	Pomoc dla rolników			Numer projektu	2.2.2.
Cel realizacji projektu	Zwiększenie umiejętności właścicieli gospodarstw rolnych do dostosowania profilu gospodarowania do zmieniających się warunków zewnętrznych				
Czas realizacji	2004-2013	Łączny szacunkowy koszt realizacji projektu w zł	55.000	Jednostka koordynująca	UMiG
Zadania		Czas realizacji	Koszt realizacji zadania	Źródła finansowania	Wykonawca
I. Dopłaty bezpośrednie dla rolników w 2004 roku w tym:		2004	1.000	Budżet gminy	UMiG ARIMR WIR /ODR
1. Szkolenia z wypełniania wniosków		2004	500	Budżet gminy	UMiG ARIMR WIR /ODR
2. Pomoc w wypełnianiu wniosków – dyżury		2004	250	Budżet gminy	UMiG WIR /ODR
3. Sprawa ONW/LFA w wnioskach (nadzór + pomoc)		2004	250	Budżet gminy	UMiG WIR /ODR
II. Dopłaty bezpośrednie dla rolników w latach 2005-2013 w tym:		2005-2013	5.000 rocznie	Budżet gminy	UMiG ARIMR WIR /ODR
1. Szkolenia uzupełniające		2005-2013	3.000 rocznie	Budżet gminy	UMiG ARIMR WIR /ODR
2. Pomoc w wypełnianiu wniosków		2005-2013	2.000 rocznie	Budżet gminy	UMiG ARIMR WIR /ODR
III. Szkolenia		zadanie ciągle	1.000 rocznie	Budżet gminy	UMiG ARIMR WIR /ODR
Miary wykonania projektu					
1. Liczba przeszkolonych osób 2. Liczba osób objętych dopłatami bezpośrednimi 3. Liczba gospodarstw, które zmieniły profil gospodarowania 4. Liczba rolników, którzy zarejestrowali pozarolniczą działalność gospodarczą					

KARTA PROJEKTU 2.2.3.

CEL STRATEGICZNY II		WZMOCNIENIE LOKALNEJ BAZY EKONOMICZNEJ I KAPITAŁU SPOŁECZNEGO SŁUŻĄCE INTENSYFIKACJI ROZWOJU SPOŁECZNO-GOSPODARCZEGO			
Nazwa programu	Rozwój przedsiębiorczości			Numer programu	2.2.
Nazwa projektu	Budowa targowiska miejskiego			Numer projektu	2.2.3.
Cel realizacji projektu	Zapewnienie mieszkańcom możliwości korzystania z targowiska oraz zapewnienie miejsca handlu				
Czas realizacji	2005-2007	Łączny koszt realizacji projektu w zł	175.000	Jednostka koordynująca	UMiG
Zadania		Czas realizacji	Koszt realizacji zadania	Źródła finansowania	Wykonawca
1. Budowa targowiska miejskiego		2005-2007	175.000	Środki prywatne	Inwestor strategiczny
Miary wykonania projektu					
1. Liczba nowo powstałych miejsc targowych 2. Wzrost dochodów gminy z tytułu opłat wnoszonych przez sprzedających – opłata targowa					

KARTA PROJEKTU 2.2.4.

CEL STRATEGICZNY II		WZMOCNIENIE LOKALNEJ BAZY EKONOMICZNEJ I KAPITAŁU SPOŁECZNEGO SŁUŻĄCE INTENSYFIKACJI ROZWOJU SPOŁECZNO-GOSPODARCZEGO			
Nazwa programu	Rozwój przedsiębiorczości			Numer programu	2.2.
Nazwa projektu	Wyznaczenie i przygotowanie terenów pod inwestycje			Numer projektu	2.2.4.
Cel realizacji projektu	Zapewnienie terenów na potrzeby aktywizacji gospodarczej				
Czas realizacji	2004-2008	Łączny koszt realizacji projektu w zł	1.200.000	Jednostka koordynująca	UMiG
Zadania		Czas realizacji	Koszt realizacji zadania	Źródła finansowania	Wykonawca
1. Planowanie przestrzenne		2004-2007	400.000	Budżet gminy	Wyloniony w przetargu
2. Wykonanie infrastruktury technicznej		2005-2008	800.000	ERDF Budżet gminy AQUANET	Wyloniony w przetargu
Miary wykonania projektu					
1. Powierzchnia przygotowanych uzbrojonych terenów pod inwestycje 2. Liczba inwestycji na nowych terenach 3. Liczba nowo zatrudnionych przez firmy lokujące działalność na nowych terenach					

KARTA PROJEKTU 2.3.1.

CEL STRATEGICZNY II		WZMOCNIENIE LOKALNEJ BAZY EKONOMICZNEJ I KAPITAŁU SPOŁECZNEGO SŁUŻĄCE INTENSYFIKACJI ROZWOJU SPOŁECZNO-GOSPODARCZEGO			
Nazwa programu	Rozwój usług społecznych			Numer programu	2.3.
Nazwa projektu	Komunikacja i transport wewnątrzgminny			Numer projektu	2.3.1.
Cel realizacji projektu	Poprawa komunikacji wewnątrzgminnej oraz z Poznaniem				
Czas realizacji	2004-2010 zadanie ciągłe	Łączny koszt realizacji projektu w zł	4.550.000	Jednostka koordynująca	UMiG
Zadania		Czas realizacji	Koszt realizacji zadania zł.	Źródła finansowania	Wykonawca
1.Transport szkolny		2004-2007 2007-2010	760.000 780.000	Budżet gminy	Wyloniony w przetargu
2. Połączenie z Poznaniem		2004 – 2006- umowa 2007-2010	1.260.000 1.500.000	Budżet gminy	Wyloniony w przetargu
3. Pilotaż transportu wewnątrzgminnego - Kamińsko, - Długa Goślina, - Uchorowo		2004 - 2006	250.000	Budżet gminy	Wyloniony w przetargu
Miary wykonania projektu					
1. Ilość połączeń z Poznaniem w dni robocze i wolne 2. Liczba osób korzystających z dojazdu autobusami komunikacji publicznej 3. Liczba dzieci korzystających z dowozu do szkół 4. Liczba kilometrów realizowanego dowozu dzieci do szkół - dziennie					

KARTA PROJEKTU 2.3.2.

CEL STRATEGICZNY II		WZMOCNIENIE LOKALNEJ BAZY EKONOMICZNEJ I KAPITAŁU SPOŁECZNEGO SŁUŻĄCE INTENSYFIKACJI ROZWOJU SPOŁECZNO-GOSPODARCZEGO			
Nazwa programu	Rozwój usług społecznych			Numer programu	2.3.
Nazwa projektu	Infrastruktura edukacyjna			Numer projektu	2.3.2.
Cel realizacji projektu	Poprawa warunków nauczania w szkołach na terenie gminy Zwiększenie dostępności i poprawa warunków czytelnictwa				
Czas realizacji	2004-2010	Łączny koszt realizacji projektu w zł	Ok. 13,6 mln zł	Jednostka koordynująca	UMiG
Zadania		Czas realizacji	Koszt realizacji zadania	Źródła finansowania	Wykonawca
1. II etap budowy Gimnazjum nr 1		do 2004	686.000	Budżet gminy	POZBAU S.A.
2. III etap budowy Gimnazjum nr 1		2004-2006	7.740.330,26	ERDF Budżet krajowy Budżet gminy	Wyloniony w przetargu
3. Budowa boisk sportowych przy SP nr 1, SP nr 2 i Gimnazjum nr 2		2008	543.900	ERDF Budżet gminy	Wyloniony w przetargu
4. Przebudowa i renowacja Ratusza na potrzeby biblioteki		2004-2006	1.663.720,92	ERDF Budżet krajowy Budżet gminy	Wyloniony w przetargu
5. Rozbudowa szkoły średniej przy ul. Szkolnej		2007-2010	Ok. 3.000.000	Budżet Powiatu	
Miary wykonania projektu					
1. Liczba wybudowanych obiektów 2. Liczba uczniów na 1 salę lekcyjną w szkołach na terenie gminy 3. Ilość osób korzystających z biblioteki 4. Ilość woluminów w bibliotece 5. Ilość nowo oddanych boisk szkolnych					

KARTA PROJEKTU 2.3.3.

CEL STRATEGICZNY II		WZMOCNIENIE LOKALNEJ BAZY EKONOMICZNEJ I KAPITAŁU SPOŁECZNEGO SŁUŻĄCE INTENSYFIKACJI ROZWOJU SPOŁECZNO-GOSPODARCZEGO			
Nazwa programu	Rozwój usług społecznych			Numer programu	2.3.
Nazwa projektu	Realizacja „Polityki Oświatowej Miasta i Gminy Murowana Goślina na lata 2004-2010”			Numer projektu	2.3.3.
Cel realizacji projektu	Podnoszenie poziomu wykształcenia mieszkańców gminy, stwarzanie warunków do pełnego rozwoju osobowości młodego człowieka oraz eliminowanie zjawisk zagrażających temu rozwojowi				
Czas realizacji	2004-2010	Łączny koszt realizacji projektu w zł	1.282.622 zł	Jednostka koordynująca	UMiG
Zadania		Czas realizacji	Koszt realizacji zadania zł.	Źródła finansowania	Wykonawca
1. Zatrudnienie w szkołach podstawowych i przedszkolach logopedy		2004-2010	303.016	Budżet gminy	Dyrektorzy szkół
2. Zatrudnienie w szkołach psychologa		2004-2010	231.264	Budżet gminy	Dyrektorzy szkół
3. Wprowadzenie w szkołach wiejskich dodatkowej godziny wychowania fizycznego		2004-2010	54.747	Budżet gminy	Dyrektorzy szkół
4. Poszerzenie oferty nauczania języków obcych		2004-2010	343.595	Budżet gminy	Dyrektorzy szkół
5. Dodatkowe kształcenie i rozwijanie zainteresowań		2004-2010	350.000	Budżet gminy	Dyrektorzy szkół
Miary wykonania projektu					
1. Liczba dzieci i młodzieży, u których zmniejszyły się problemy dysleksji, dysortografii 2. Liczba rozpoznanych i zdiagnozowanych zaburzeń i trudności w przyswajaniu wiedzy (uczenia się) 3. Liczba uczniów w szkołach z problemami wychowawczymi 4. Liczba młodzieży przyjętej do szkół ponadgimnazjalnych 5. Odsetek mieszkańców gminy z pełnym średnim oraz wyższym wykształceniem 6. Liczba uczniów osiągających sukcesy w konkursach przedmiotowych, sporcie 7. Liczba młodocianych mieszkańców gminy popadająca w konflikt z prawem 8. Wyniki testów kompetencji.					

KARTA PROJEKTU 2.3.4.

CEL STRATEGICZNY II		WZMOCNIENIE LOKALNEJ BAZY EKONOMICZNEJ I KAPITAŁU SPOŁECZNEGO SŁUŻĄCE INTENSYFIKACJI ROZWOJU SPOŁECZNO-GOSPODARCZEGO			
Nazwa programu	Rozwój usług społecznych			Numer programu	2.3.
Nazwa projektu	Infrastruktura sportowa			Numer projektu	2.3.4.
Cel realizacji projektu	1. Zapewnienie infrastruktury sportowej i rekreacyjnej dla mieszkańców oraz miejsca na imprezy kulturalne 2. Rozwijanie zainteresowań sportowych młodzieży 3. Zwiększenie bezpieczeństwa, poprzez zagospodarowanie czasu wolnego młodzieży 4. Stworzenie do 2013 roku drużyn sportowych reprezentujących gminę w różnych dyscyplinach sportowych				
Czas realizacji	2004-2013	Łączny koszt realizacji projektu w zł		Jednostka koordynująca	UMiG
Zadania		Czas realizacji	Koszt realizacji zadania	Źródła finansowania	Wykonawca
1. Budowa sal i boisk sportowych na terenach wiejskich		Do ustalenia	Do ustalenia	Do ustalenia	Wyloniony w przetargu
2. Remont i modernizacja stadionu miejskiego		Do 2013		Budżet gminy Dzierżawca stadionu	Wyloniony w przetargu
3. Remont i modernizacja kortów tenisowych przy stadionie		Do 2013		Budżet gminy Dzierżawca stadionu	Wyloniony w przetargu
4. Budowa ściany wspinaczkowej		Do 2013		Budżet gminy szkoły	Wyloniony w przetargu
5. Budowa boisk do koszykówki i siatkówki		Do 2013		Budżet gminy Spółdzielnia Zielone Wzgórza	Wyloniony w przetargu
6. Wyselekcjonowanie i powołanie drużyn sportowych reprezentujących gminę + treningi		Do 2013		Budżet gminy Sponsorzy Składki własne	Trener
7. Budowa toru do wyczynowej jazdy na rowerze		Do 2013		Budżet gminy Sponsorzy Miłośnicy jazdy na rowerze	Miłośnicy jazdy na rowerze + profesjonalna firma zewnętrzna
8. Budowa skate - parku		Do 2013		Budżet gminy Sponsorzy Miłośnicy skateingu	Miłośnicy skateingu + profesjonalna firma zewnętrzna
Miary wykonania projektu					
1. Liczba wybudowanych obiektów sportowych 2. Ilość zarejestrowanych klubów sportowych					

KARTA PROJEKTU 2.3.5.

CEL STRATEGICZNY II		WZMOCNIENIE LOKALNEJ BAZY EKONOMICZNEJ I KAPITAŁU SPOŁECZNEGO SŁUŻĄCE INTENSYFIKACJI ROZWOJU SPOŁECZNO-GOSPODARCZEGO			
Nazwa programu	Rozwój usług społecznych			Numer programu	2.3.
Nazwa projektu	Pomoc społeczna			Numer projektu	2.3.5
Cel realizacji projektu	Stworzenie podstaw do działań związanych z polepszeniem warunków życia mieszkańców, w szczególności ze środowisk patologicznych i zagrożonych patologią				
Czas realizacji	2004-2013	Szacunkowy, łączny koszt realizacji projektu w zł	5.000 rocznie	Jednostka koordynująca	Ośrodek Pomocy Społecznej
Zadania		Czas realizacji	Koszt realizacji zadania	Źródła finansowania	Wykonawca
1. Strategia integracji i polityki społecznej		2004	Zadanie beznakładowe, strategia będzie tworzona siłami pracowników	Budżet gminy	Zespół ds. opracowania strategii
2. Intensyfikacja działań Klubu Pracy		Zadanie ciągle	5.000 rocznie z budżetu gminy	Budżet gminy Budżet powiatu	Klub Pracy
Miary wykonania projektu					
1. Przyjęcie gminnej strategii integracji i polityki społecznej 2. Liczba bezrobotnych, którzy znaleźli zatrudnienie 3. Wskaźnik bezrobocia ogółem 4. Liczba osób przeszkolonych przez Klub Pracy					

KARTA PROJEKTU 2.4.1.

CEL STRATEGICZNY II		WZMOCNIENIE LOKALNEJ BAZY EKONOMICZNEJ I KAPITAŁU SPOŁECZNEGO SŁUŻĄCE INTENSYFIKACJI ROZWOJU SPOŁECZNO-GOSPODARCZEGO			
Nazwa programu	Program mieszkaniowy			Numer programu	2.4.
Nazwa projektu	Poprawa stanu budynków mieszkalnych			Numer projektu	2.4.1.
Cele realizacji projektu	Do roku 2008 pozyskanie 35 lokali socjalnych w zasobie gminnym				
Czas realizacji	2004-2008	Łączny koszt realizacji projektu w zł	3.060.000	Jednostka koordynująca	UMiG
Zadania		Czas realizacji	Koszt realizacji zadania	Źródła finansowania	Wykonawca
1. Modernizacja i adaptacja mieszkań komunalnych, pozyskanie mieszkań komunalnych (jeden z elementów operacyjnych Wieloletniego Programu Gospodarowania Mieszkaniowym Zasobem Gminy)		2004-2008	Koszt tego zadania ujęty jest w Wieloletnim Programie Gospodarowania Mieszkaniowym Zasobem Gminy	Budżet gminy	Wyloniony w przetargu
2. Wdrożenie Wieloletniego Programu Gospodarowania Mieszkaniowym Zasobem Gminy		2004-2008	2.650.000	Budżet gminy	Zarządca Budynków Komunalnych
3. Budowa kotłowni gazowej dla budynku komunalnego Przebudowo 5 w tym sieć gazowa		2004	330.000 80.000	Budżet gminy Budżet gminy WSG	Wyloniony w przetargu (postępowanie ukończone 04.2004) WSG
Miary wykonania projektu					
1. Liczba wyremontowanych budynków 2. Liczba zaadaptowanych pomieszczeń na cele mieszkaniowe 3. Liczba wybudowanych lokali socjalnych 4. Powierzchnia użytkowa uzyskanych mieszkań 5. Powierzchnia użytkowa wyremontowanych mieszkań					

KARTA PROJEKTU 2.5.1.

CEL STRATEGICZNY II		WZMOCNIENIE LOKALNEJ BAZY EKONOMICZNEJ I KAPITAŁU SPOŁECZNEGO SŁUŻĄCE INTENSYFIKACJI ROZWOJU SPOŁECZNO-GOSPODARCZEGO			
Nazwa programu	PARTYCYPACJA I INTEGRACJA SPOŁECZNA			Numer programu	2.5.
Nazwa projektu	Program organizacji mieszkańców na rzecz bezpieczeństwa			Numer projektu	2.5.1.
Cele realizacji projektu	1. Utrzymanie tendencji spadkowej przestępstw i wykroczeń przeciwko mieniu, a także ograniczenie liczby zdarzeń drogowych na terenie gminy 2. Do roku 2008 zwiększenie poczucia bezpieczeństwa mieszkańców gminy				
Czas realizacji	2004-2008	Szacunkowy łączny koszt realizacji projektu	310. 000	Jednostka koordynująca	Komisariat Policji w Murowanej Goślinie
Zadania		Czas realizacji	Koszt realizacji zadania	Źródła finansowania	Wykonawca
1. Opracowanie i wdrożenie programu organizacji mieszkańców na rzecz bezpieczeństwa pod nazwą „Przestępstwu – stop”		2004 - 2006	w ramach działań prewencyjnych policji	Budżet gminy	UMiG Komisariat Policji
2. Monitoring wizyjny wybranych rejonów miasta		2004- 2008	120.000 zł	Budżet gminy	UMiG
3. Realizacja programu „Otwarty Komisariat”		2004 - 2006	190 000	Budżet gminy, sponsorzy	UMiG Komisariat Policji
Miary wykonania projektu					
Ad.1. a. liczba mieszkańców uczestniczących w programie „Przestępstwu stop” b. liczba przeprowadzonych spotkań edukacyjnych z mieszkańcami c. Opracowanie systemu zbierania i monitorowania danych dotyczących przestępstw i wykroczeń na terenie gminy. d. liczba wykroczeń przeciwko mieniu (kradzieży i kradzieży włamaniem) na 1.000 mieszkańców e. liczba innych przestępstw/ wykroczeń na terenie gminy (w tym drogowych) na 1.000 mieszkańców Ad.2 a. zainstalowanie systemu monitorującego na terenie Murowanej Gośliny b. liczba zainstalowanych kamer c. obszar w m ² objęty monitorowaniem Ad 3. a. ilość zmodernizowanych m ² powierzchni komisariatu Ad 1, 2 i 3 a. % społeczności gminy deklarującej w badaniach ankietowych na skali od 1 do 10 wzrost poczucia bezpieczeństwa b. % społeczności gminy deklarującej w badaniach ankietowych na skali od 1 do 10 wzrost zaufania do policji					

KARTA PROJEKTU 2.5.2.

CEL STRATEGICZNY II		WZMOCNIENIE LOKALNEJ BAZY EKONOMICZNEJ I KAPITAŁU SPOŁECZNEGO SŁUŻĄCE INTENSYFIKACJI ROZWOJU SPOŁECZNO - GOSPODARCZEGO			
Nazwa programu	PARTYCYPACJA I INTEGRACJA SPOŁECZNA		Numer programu	2.5	
Nazwa projektu	„Młodzież sobie”- uczestnictwo młodzieży w rozwoju gminy		Numer projektu	2.5.2.	
Cele realizacji projektu	1. Zwiększanie bezpieczeństwa, poprzez zagospodarowanie czasu wolnego młodzieży 2. Rozwijanie zainteresowań młodzieży 3. Integracja młodzieży				
Czas realizacji	2004-2015	Łączny koszt realizacji projektu w zł	Ok. 40 000 zł rocznie	Jednostka koordynująca	UMiG
Zadania		Czas realizacji	Koszt realizacji zadania	Źródła finansowania	Wykonawca
Powstanie grupy młodzieży działającej przy Radzie Miejskiej, zajmującej się potrzebami młodzieży powyżej 18 roku życia (konsultacje, rozpoznanie potrzeb)		2004 - 2005	Zadanie beznakładowe, w ramach kosztów własnych gminy	Budżet gminy	Młodzież powyżej 18 roku życia + MRM + opiekun np. z Rady
Stworzenie miejsca spotkań młodzieży, w celu jej integracji, organizacji czasu wolnego. (Udostępnienie, adaptacja sali)		2005 – 2006	ok. 4.000	Inwestor Budżet gminy	Inwestor + młodzież
Animowanie organizacji imprez kulturalnych i rekreacyjnych (koncerty, wystawy, spotkania, rajdy itd.)		Do 2013	ok. 6.000 rocznie	Budżet gminy + sponsorzy	Grupa młodzieży działająca przy RM, Dom Kultury
Stworzenie kół zainteresowań		Do 2013	ok. 5.000 rocznie	Budżet gminy + składki	Młodzież, szkoły, Dom Kultury
Włączenie młodzieży do tworzenia lokalnej TV, stworzenie programu przez młodzież i dla młodzieży		2004-2013	ok. 20.000 rocznie	TV lokalna + Spółdzielnia Mieszkaniowa Zielone Wzgórza + reklamodawcy	Młodzież + opiekun
Stworzenie możliwości odbywania kursów rozwijających zainteresowania		2004 - 2013	5 tys. rocznie	Płatności za kursy, ewentualne dofinansowanie	Organizator + osoba prowadząca kurs
Miary wykonania projektu					
1. Liczba współorganizowanych imprez kulturalnych 2. Liczba młodzieży uczestniczącej w organizacji imprez kulturalnych, rekreacyjnych 3. Liczba kół zainteresowań i kursów. 4. Liczba programów TV przygotowywanych przez młodzież 5. Liczba uczestników kursów					

KARTA PROJEKTU 2.5.3.

CEL STRATEGICZNY II		WZMOCNIENIE LOKALNEJ BAZY EKONOMICZNEJ I KAPITAŁU SPOŁECZNEGO SŁUŻĄCE INTENSYFIKACJI ROZWOJU SPOŁECZNO-GOSPODARCZEGO			
Nazwa programu	PARTYCYPACJA I INTEGRACJA SPOŁECZNA		Numer programu	2.5.	
Nazwa projektu	Ochrona dziedzictwa kulturowego i działalność kulturotwórcza		Numer projektu	2.5.3.	
Cele realizacji projektu	1. Pielęgnowanie i popularyzowanie dziedzictwa kulturowego. 2. Kreowanie i wspieranie aktywności kulturalnej mieszkańców gminy.				
Czas realizacji	2004 – 2013	Szacunkowy łączny koszt realizacji projektu	ok. 70 000 zł rocznie	Jednostka koordynująca	Urząd Miasta i Gminy
Zadania		Czas realizacji	Koszt realizacji zadania	Źródła finansowania	Wykonawca
Organizowanie corocznych <i>Jarmarków św. Jakuba</i> o różnorodnych profilach tematycznych, jako formy popularyzowania dziedzictwa kulturowego o zasięgu lokalnym i ponadlokalnym oraz jako oferty kulturalnej kierowanej do mieszkańców gminy i osób spoza gminy (efekt promocyjny)		Corocznie: 2004 – 2013	40.000 rocznie	Budżet Miasta i Gminy, środki pozyskane od sponsorów oraz podmiotów prowadzących działalność zarobkową w trakcie jarmarku.	Gminne jednostki organizacyjne (Urząd Miasta i Gminy, dom kultury biblioteka) oraz inne skłonne do współpracy podmioty (organizacje pozarządowe, osoby fizyczne).
Dokumentowanie lokalnego dziedzictwa kulturowego (systematyczne odtwarzanie i utrwalanie spuścizny kulturowej poprzez wspieranie różnorodnych działań – w szczególności: naukowych, dydaktycznych, publicystycznych, wystawienniczych).		2004 – 2013	25.000 rocznie	Budżet Miasta i Gminy, środki pozyskane od sponsorów i innych donatorów.	Gminne jednostki organizacyjne (dom kultury biblioteka – Izba Regionalna Ziemi Goślińskiej) oraz inne skłonne do współpracy podmioty.
Wspieranie działań mających na celu przywracanie lub podtrzymywanie tradycyjnych form ludowej aktywności kulturalnej, folkloru (np. działalność wiejskich muzykantów, nieformalnych organizacji śpiewaczych, rzeźbiarzy i malarzy ludowych)		2004 – 2013	12 000 rocznie	Budżet Miasta i Gminy, środki pozyskane od sponsorów i innych donatorów.	Gminne jednostki organizacyjne (dom kultury biblioteka – Izba Regionalna Ziemi Goślińskiej) oraz inne skłonne do współpracy podmioty.
Zapewnianie wysokiego poziomu gminnej oferty		Corocznie: 2004 – 2013	15.000 rocznie	Budżet Miasta i Gminy, środki	Gminne jednostki

kulturalnej, poprzez wspieranie inicjatyw zmierzających do zaprezentowania dorobku wybitnych twórców kultury (efekt promocyjny).			pozyskane od sponsorów i innych donatorów.	organizacyjne (dom kultury biblioteka) oraz inne skłonne do współpracy podmioty.
Miary wykonania projektu				
1. Zakres przedmiotowy działań w zakresie ochrony dziedzictwa kulturowego 2. Szacowna liczba uczestników imprez kulturalnych. 3. Publikacje poświęcone wydarzeniom kulturalnym.				

KARTA PROJEKTU 3.1.1.

CEL STRATEGICZNY III		INTENSYFIKACJA PROMOCJI ZEWNĘTRZNEJ I WEWNĘTRZNEJ GMINY ORAZ REALIZACJA NOWOCZESNEGO, PROFESJONALNEGO ZARZĄDZANIA			
Nazwa programu	Budowanie pozytywnego wizerunku gminy		Numer programu	3.1.	
Nazwa projektu	Promocja inwestycyjna		Numer projektu	3.1.1.	
Cele realizacji projektu	1. Stałe zwiększanie skuteczności docierania z ofertą inwestycyjną gminy do potencjalnych inwestorów 2. Do roku 2006 stworzenie efektywnego systemu promocji inwestycyjnej gminy				
Czas realizacji	2004 – 2006	Łączny koszt realizacji projektu w zł	15.000	Jednostka koordynująca	UMiG
Zadania		Czas realizacji	Koszt realizacji zadania	Źródła finansowania	Wykonawca
1. Wydanie profesjonalnych materiałów drukowanych promujących ofertę inwestycyjną gminy		2005	15.000	Budżet gminy	UMiG
2. Przygotowanie ofert dla instytucji zewnętrznych, zajmujących się promocją inwestycyjną i za ich pośrednictwem docieranie do potencjalnych inwestorów		Zadanie ciągle	Zadanie beznakładowe, w ramach kosztów własnych gminy	Budżet gminy	UMiG
3. Aktualizacja oferty inwestycyjnej umieszczonej na stronie internetowej gminy		Zadanie ciągle	Zadanie beznakładowe	Budżet gminy	UMiG
4. Ewidencjonowanie inwestorów zainteresowanych ofertą gminy		Od 2004	Zadanie beznakładowe	Budżet gminy	UMiG
5. Rejestracja wysłanych ofert inwestycyjnych		Od 2004	Zadanie beznakładowe	Budżet gminy	UMiG
6. Monitoring oddziaływania i zainteresowania wysłanymi ofertami		Od 2004	Zadanie beznakładowe	Budżet gminy	UMiG
Miary wykonania projektu					
1. Wysokość nakładu folderu inwestycyjnego. 2. Liczba odbiorców folderu (instytucje państwowe, firmy). 3. Ilość wysłanych ofert inwestycyjnych. 4. Ilość „odwiedzin” na stronie internetowej z ofertą inwestycyjną. 5. Ilość zewidencjonowanych potencjalnych inwestorów, którzy zgłosili się do gminy.					

KARTA PROJEKTU 3.1.2.

CEL STRATEGICZNY III		INTENSYFIKACJA PROMOCJI ZEWNĘTRZNEJ I WEWNĘTRZNEJ GMINY ORAZ REALIZACJA NOWOCZESNEGO, PROFESJONALNEGO ZARZĄDZANIA			
Nazwa programu	Budowanie pozytywnego wizerunku gminy		Numer programu	3.1	
Nazwa projektu	Promocja turystyczna		Numer projektu	3.1.2	
Cel realizacji projektu	1. Poprawa atrakcyjności turystycznej gminy 2. Zwiększenie o 10 % liczby miejsc noclegowych				
Czas realizacji	2004-2013	Łączny koszt realizacji projektu w zł	400.000	Jednostka koordynująca	UMiG
Zadania		Czas realizacji	Koszt realizacji zadania	Źródła finansowania	Wykonawca
1. Powstanie Gminnego Centrum Informacji Turystycznej		2005-2013	50.000	Budżet Gminy Środki prywatne	UMiG
2. Promocja zewnętrzna (targi, sympozja, konferencje)		2004-2013	50.000	Budżet Gminy Środki prywatne	UMiG
3. Członkostwo w Poznańskiej Lokalnej Organizacji Turystycznej		2004-2013	50.000	Budżet Gminy	UMiG
4. Członkostwo z Związku Międzygminnym „PUSZCZA ZIELONKA”		2004-2013	150.000	Budżet Gminy	UMiG
5. Opracowanie i wydanie nowych materiałów promocyjnych		2004-2013	100.000	Budżet Gminy Środki prywatne	UMiG
6. Rozwój kontaktów z mediami		2004-2013	Działanie beznakładowe/ koszty własne gminy	Budżet gminy	UMiG
Miary wykonania projektu					
1. Liczba osób korzystających z Gminnego Centrum Informacji Turystycznej 2. Liczba promocji na targach, sympozjach, konferencjach 3. Liczba wizyt studialnych przedstawicieli biur turystycznych na terenie gminy Murowana Goślina 4. Liczba artykułów prasowych na tematy turystyczne dla terenu gminy Murowana Goślina 5. Nakład i liczba wydanych materiałów promocyjnych					

KARTA PROJEKTU 3.1.3.

CEL STRATEGICZNY III		INTENSYFIKACJA PROMOCJI ZEWNĘTRZNEJ I WEWNĘTRZNEJ GMINY ORAZ REALIZACJA NOWOCZESNEGO, PROFESJONALNEGO ZARZĄDZANIA			
Nazwa programu	Budowanie pozytywnego wizerunku gminy		Numer programu	3.1.	
Nazwa projektu	Promocja wewnętrzna i rozwój komunikacji społecznej		Numer projektu	3.1.3.	
Cele realizacji projektu	1. Stałe zwiększanie skuteczności komunikacji społecznej pomiędzy władzami gminy i mieszkańcami 2. Do roku 2006 stworzenie efektywnego systemu promocji gminy				
Czas realizacji	2004-2013	Łączny koszt realizacji projektu w zł	20.000 + ok. 32 000 rocznie	Jednostka koordynująca	UMiG
Zadania		Czas realizacji	Koszt realizacji zadania	Źródła finansowania	Wykonawca
1. Opracowanie programu polityki informacyjnej w gminie		12. 2004	działanie beznakładowe/ koszty własne gminy	Budżet gminy	UMiG
2. Stałe, skuteczne informowanie mieszkańców o sprawach gminy na łamach Informatora Samorządowego		2004-2013	12.000 rocznie	Budżet gminy	UMiG
3. Sukcesywne opracowywanie i wydawanie nowych materiałów promocyjnych Gminy		2004- 2013	20.000 zł rocznie	Budżet gminy	UMiG
4. Ujednolicenie i dokończenie identyfikacji wizualnej gminy		12. 2004	20.000 zł	Budżet gminy	UMiG
5. Bezpośrednie spotkania z mieszkańcami i organizacjami społecznymi		2004- 2013 (raz w miesiącu)	działanie beznakładowe	Budżet gminy	UMiG
Miary wykonania projektu					
1. Liczba stałych kanałów komunikacji z mieszkańcami. 2. Liczba publikacji prasy powiatowej, regionalnej i krajowej na temat Murowanej Gośliny. 3. Nakład Informatora Samorządowego. 4. Liczba (%) gospodarstw domowych objętych dystrybucją Informatora Samorządowego. 5. Nakład nowego folderu o gminie. 6. Liczba imprez promocyjnych w gminie i poza gminą (liczba imprez masowych, udział w targach, wystawach). 7. Ustawienie słupów ogłoszeniowych, masztów flagowych. 8. Wdrożenie Systemu Identyfikacji Wizualnej. 9. Liczba spotkań bezpośrednich z mieszkańcami gminy (z podziałem na grupy mieszkańców).					

KARTA PROJEKTU 3.1.4.

CEL STRATEGICZNY III		INTENSYFIKACJA PROMOCJI ZEWNĘTRZNEJ I WEWNĘTRZNEJ GMINY ORAZ REALIZACJA NOWOCZESNEGO, PROFESJONALNEGO ZARZĄDZANIA			
Nazwa programu	Budowanie pozytywnego wizerunku gminy		Numer programu		3.1.
Nazwa projektu	Współpraca z gminami partnerskimi		Numer projektu		3.1.4.
Cele realizacji projektu	1. Umacnianie więzi partnerskiej z gminami partnerskimi Hemmingen i Ochotnica Dolna 2.Do roku 2013 nawiązanie kontaktów partnerskich z co najmniej dwoma nowymi gminami w kraju i / lub za granicą.				
Czas realizacji	2004-2013	Łączny koszt realizacji projektu w zł	150.000 (w okresie 10 lat)	Jednostka koordynująca	Komitet Partnerstwa Ziemi Goślińskiej
Zadania		Czas realizacji	Koszt realizacji zadania	Źródła finansowania	Wykonawca
Współpraca z miastem Hemmingen		2004 – 2013	ok. 5.000 rocznie	Środki UE Budżet gminy Sponsorzy	UMiG Komitet Partnerstwa
Współpraca z gminą Ochotnica Dolna		2004 – 2013	ok. 5.000 rocznie	Budżet gminy Sponsorzy	UMiG Komitet Partnerstwa
3. Uczestnictwo w projektach krajowych i międzynarodowych sprzyjających rozwojowi kontaktów bilateralnych		2004 –2013	Ok. 5.000 rocznie	Budżet gminy Sponsorzy	UMiG
Miary wykonania projektu					
1. Liczba spotkań mieszkańców gmin partnerskich w poszczególnych latach 2. Liczba kontaktów roboczych między urzędami gmin 3. Liczba projektów realizowanych przy współpracy gmin partnerskich 4. Liczba wizyt studialnych przedstawicieli Murowanej Gośliny w innych gminach w Polsce i za granicą 5. Liczba wizyt studialnych przedstawicieli innych gmin polskich i zagranicznych w Murowanej Goślinie					

KARTA PROJEKTU 3.2.1.

CEL STRATEGICZNY III		INTENSYFIKACJA PROMOCJI ZEWNĘTRZNEJ I WEWNĘTRZNEJ GMINY ORAZ REALIZACJA NOWOCZESNEGO PROFESJONALNEGO ZARZĄDZANIA			
Nazwa programu	Dbałość o stały rozwój instytucjonalny			Numer programu	3.2.
Nazwa projektu	Efektywne pozyskiwanie środków zewnętrznych			Numer projektu	3.2.1.
Cele realizacji projektu	1. Do 2005 roku stworzenie planu pozyskiwania środków europejskich na potrzeby rozwoju gminy na lata 2005-2007 2. Do roku 2006 wykształcenie co najmniej dwóch zespołów pracowniczych skutecznie aplikujących o środki zewnętrzne				
Czas realizacji	Zadanie ciągle	Łączny koszt realizacji projektu w zł	W 2004 roku 55.000	Jednostka koordynująca	Sekretarz Miasta i Gminy Murowana Goślina
Zadania		Czas realizacji	Koszt realizacji zadania	Źródła finansowania	Wykonawca
1. Przeszkolenie dwóch pracowników w zakresie pozyskiwania środków finansowych z UE na potrzeby rozwoju gminy		2004 –2005	3.000	Budżet gminy	UMiG
2. Przygotowanie planu pozyskiwania środków europejskich na potrzeby rozwoju gminy w perspektywie do roku 2007		2004	Zadanie beznakładowe/ Koszty własne gminy	Budżet gminy	UMiG
3. Wykształcenie systemu szkoleń wewnętrznych i samokształcenia		2004 –2006	Zadanie beznakładowe	Budżet gminy	UMiG
4. Powołanie i działanie międzygminnego zespołu ekspertów przygotowujących projekty pod finansowanie z UE		2005	10.000 rocznie	Budżet gminy Budżet ZMPZ	UMiG Zarząd Związku Międzygminnego Puszcza Zielonka
5. Wykształcenie wśród pracowników praktycznej umiejętności zarządzania projektem		2004	5.000	Budżet gminy	UMiG
Miary wykonania projektu					
1. Certyfikaty potwierdzające wykształcenie dwóch pracowników w zakresie pozyskiwania środków z UE 2. Ilość pozyskanych środków finansowych z UE (w tys. złotych rocznie na mieszkańca) 3. Liczba realizowanych projektów z udziałem finansowania pozabudżetowego 4. Liczba projektów międzygminnych, na których realizację pozyskano fundusze z UE 5. Liczba projektów gminnych, na których realizację pozyskano fundusze z UE					

KARTA PROJEKTU 3.2.2.

CEL STRATEGICZNY III		INTENSIFYKACJA PROMOCJI ZEWNĘTRZNEJ I WEWNĘTRZNEJ GMINY ORAZ REALIZACJA NOWOCZESNEGO, PROFESJONALNEGO ZARZĄDZANIA			
Nazwa programu	Dbałość o stały rozwój instytucjonalny		Numer programu		3.2.
Nazwa projektu	Rozbudowa budynku Urzędu Miasta i Gminy przy ul. Poznańskiej		Numer projektu		3.2.2.
Cel realizacji projektu	Umożliwienie mieszkańcom korzystania z właściwej obsługi ze strony administracji samorządowej				
Czas realizacji	2004-2008	Łączny koszt realizacji projektu w zł	1.582.860	Jednostka koordynująca	UMiG
Zadania		Czas realizacji	Koszt realizacji zadania	Źródła finansowania	Wykonawca
1.Rozbudowa budynku Urzędu Miasta i Gminy przy ul. Poznańskiej		2004-2008	1.582.860	Budżet gminy	Wyloniony z przetargu
Miary wykonania projektu					
1. Uzyskana nowa powierzchnia biurowa 2. Powstanie Biura Obsługi Petenta					

KARTA PROJEKTU 3.2.3.

CEL STRATEGICZNY III		INTENSYFIKACJA PROMOCJI ZEWNĘTRZNEJ I WEWNĘTRZNEJ GMINY ORAZ REALIZACJA NOWOCZESNEGO PROFESJONALNEGO ZARZĄDZANIA			
Nazwa programu	Dbałość o stały rozwój instytucjonalny			Numer programu	3.2.
Nazwa projektu	Profesjonalnie zarządzana, przejrzysta gmina			Numer projektu	3.2.3.
Cele realizacji projektu	1. Do końca roku 2006 wypracowanie i wdrożenie standardów etycznych i administracyjnych funkcjonowania Urzędu 2. Do roku 2013 zatrudnienie na stanowiskach merytorycznych 100% kadry z wyższym wykształceniem				
Czas realizacji	Zadanie ciągle	Łączny koszt realizacji projektu w zł	W 2004 roku 55.000	Jednostka koordynująca	Sekretarz Miasta i Gminy Murowana Goślina
Zadania		Czas realizacji	Koszt realizacji zadania	Źródła finansowania	Wykonawca
1. Realizacja Modelu „Przejrzystej Gminy” (standardy etyczne)		2004	5.000	Budżet gminy	UMiG
2. Wdrożenie systemu ISO 9001 (standardy administracyjne)		2005 –2006	50.000	Budżet gminy	UMiG
3. Realizacja programu ustawicznego kształcenia kadr gminy		Zadanie ciągle	30.000 rocznie	Budżet gminy	UMiG
Miary wykonania projektu					
1. Opracowany kodeks etyczny pracownika gminy (uchwała Rady Gminy) 2. Opracowane procedury administracyjne gwarantujące realizację 6 zasad: przejrzystości, przeciwdziałania korupcji, partycypacji społecznej, przewidywalności, fachowości i odpowiedzialności 3. Wdrożone standardy jakości pracy w Urzędzie ISO 9001 (uchwała Rady Gminy) 4. Liczba przeszkolonych pracowników, 5. Procentowy wskaźnik pracowników z wyższym wykształceniem do ogółu zatrudnionych pracowników 6. Liczba skarg wpływających do Urzędu w związku z przekroczeniem terminu czy niewłaściwą obsługą mieszkańców w porównaniu do roku 2004 (około 10 rocznie) 7. Istnieje system motywacyjny pracowników 8. Wzrost satysfakcji mieszkańców ze sposobu funkcjonowania administracji samorządowej (na podstawie badań panelowych mieszkańców)					

KARTA PROJEKTU 3.2.4.

CEL STRATEGICZNY III		INTENSYFIKACJA PROMOCJI ZEWNĘTRZNEJ I WEWNĘTRZNEJ GMINY ORAZ REALIZACJA NOWOCZESNEGO PROFESJONALNEGO ZARZĄDZANIA			
Nazwa programu	Dbałość o stały rozwój instytucjonalny		Numer programu		3.2.
Nazwa projektu	Budżet zadaniowy		Numer projektu		3.2.4.
Cele realizacji projektu	1. Usprawnienie procesu zarządzania finansami 2. Usprawnienie procesu kreowania polityki finansowej				
Czas realizacji	Wdrożenie: 2 lata, realizacja: zadanie ciągłe	Łączny koszt realizacji projektu w zł	30.000	Jednostka koordynująca	Referat Gospodarki Finansowej
Zadania		Czas realizacji	Koszt realizacji zadania	Źródła finansowania	Wykonawca
1.Przygotowanie procedury		2004	Zadanie finansowane w ramach prac Urzędu	Budżet gminy	UMiG
2. Wdrożenie programu		2004-2005	30.000 zł	Budżet gminy	UMiG
3.Monitoring i weryfikacja		zadanie ciągłe	Zadanie finansowane w ramach prac Urzędu	Budżet gminy	UMiG
Miary wykonania projektu					
Wprowadzenie w życie budżetu w układzie zadaniowym					

CEL I ZWIĘKSZENIE DOSTĘPNOŚCI KOMUNIKACYJNEJ UŁATWIAJĄCEJ KONTAKTY ZEWNĘTRZNE, WEWNĘTRZNĄ INTEGRACJĘ GMINY, WZROST JEJ KONKURENCYJNOŚCI, ZWŁASZCZA ATRAKCYJNOŚCI INWESTYCYJNEJ I TURYSTYCZNEJ

Cele główne i szczegółowe ZADANIA	Ocena realizacji strategii rozwoju Murowanej Gośliny w latach 2001-2004					Instytucje odpowiedzialne
	Zalożony okres realizacji	Podjęte do tej pory działania (przygotowawcze lub wykonawcze)	Zaplanowane koszty realizacji zadania	Poniesione do tej pory nakłady		
				Środki własne gminy	Środki zewnętrzne	
1. Pełna telefonizacja gminy	nie określono	W Murowanej Goślinie nie ma już placówki TP S.A. Centrala w Poznaniu nie udziela takich informacji. Wg. szacunków własnych gminy – pełna telefonizacja. Zadanie zrealizowane.				TPSA, NETIA
2. Budowa obwodnicy miasta, odciążającej centrum od wpływu intensywnego ruchu samochodowego na drodze wojew. nr 196 -Opracowanie zmiany planu zagospodarowania przestrzennego gminy, -Przygotowanie dokumentacji technicznej i wykup gruntów, -Budowa.	2001-2008	Wykonano koncepcję, opracowano zmiany planów zagospodarowania przestrzennego dla poszczególnych etapów, opracowano projekt techniczny budowy obwodnicy, do końca 2004 r. wykonane zostaną wszystkie podziały geodezyjne dla poszczególnych etapów oraz nastąpią wykupy gruntów.	38 700 000	1 176 310 (w tym wartość gruntu przekazanego przez Agencję ok. 875 000 zł).	35 000 +projekt WZDW	Wielkopolski Zarząd Dróg Wojewódzkich, Urząd Miasta i Gminy
3. Modernizacja istniejących dróg i chodników, budowa systemu dróg pieszo-rowerowych						
3.1. Opracowanie programu dróg rowerowych	2001	Zadanie zrealizowane. Wykonano koncepcję dróg rowerowych, częściowo dokonano oznakowania.	30 000	30 000	0	Urząd Miasta i Gminy
3.2. Przebudowa pl. Powstańców Wlkp.	2003-2005	W 2001 r. przeprowadzono przetarg na opracowanie projektów, wybrano firmę projektową, w latach 2002-2003 opracowano projekty na ulice dochodzące do placu. Procedura dotycząca wydania decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu dla pl. Powstańców Wlkp. została wstrzymana (odwołania mieszkańców do SKO, uchylene decyzji, odwołanie gminy do WSA).	2 500 000	52 438	0	UMiG
3.3. Opracowanie dokumentacji technicznej skrzyżowania z drogą nr 196	2001-2004	Wykonano koncepcję (3 warianty). WZDW nie podjął jeszcze ostatecznej decyzji związanej z określeniem wariantu skrzyżowania, jakie należy zaprojektować. Przygotowano procedurę przetargową dotyczącą opracowania projektu technicznego budowy skrzyżowania, w roku 2004 zostanie opracowany projekt w/w skrzyżowania	60 000 70 000	15 000	45 000	WZD Woj., Urząd Miasta i Gminy

3.4. Budowa jezdni Widok-Dolina	2001-2002	Zadanie zrealizowane.		40 560	Środki Spółdzielni Mieszkaniowej Zielone Wzgórza oraz mieszkańców	Urząd Miasta i Gminy
3.5. Remont mostu w Raduszyńcu	2001-2004	Wykonano etap I remontu mostu – zabezpieczenie skarpy oraz istniejących podpór wraz z regulacją ciekłu	380 000	179 300	0	Urząd Miasta i Gminy
3.6. Budowa ulicy Źródlanej	2001	Zadanie zrealizowane	336 995	315 995	21 000 – środki mieszkańców	Urząd Miasta i Gminy
3.7. Budowa ulicy Raduszyńskiej wraz z mostem i budowlą piętrzącą	2005 - 2010	Przygotowano procedurę przetargową na opracowanie projektu technicznego budowy ulicy i mostu	70 000	0	0	Urząd Miasta i Gminy
3.8. Budowa pieszojezdni przy ul. Mściszewskiej	2004	Zadanie zrealizowane	155 000	155 000	0	Urząd Miasta i Gminy
3.9. Modernizacja ulicy przy bocznicy kolejowej	2005	Wniosek złożony do PKP o przekazanie gminie działek, po których przebiega ulica Kolejowa w celu zmodernizowania w/w odcinka.				
3.10. Budowa chodnika przy ul. Poznańskiej (w obrębie cmentarza)	2005	Wykonano projekt budowlany	170 000	20 000	0	WZD Woj.
3.11. Budowa ulicy: Malinowej Jagodowej	2005	Zrealizowano budowę ul. Malinowej (2003) Ul. Jagodowa wraz z pozostałymi ulicami osiedla Zielone Wzgórza i 600-lecia - złożono wniosek o przyznanie dofinansowania ze środków EFRR	800 000	296 080 0	18 200 0	Urząd Miasta i Gminy
3.12. Modernizacja chodnika przy ul. Poznańskiej (od ul. Łukowej do Pl. Powstańców Wlkp. po stronie „Relaxu”)	2002-2004	WZDW mimo wniosku ze strony Urzędu Miasta nie podjął żadnych działań w tym kierunku	180 000	0	0	WZD Woj.
3.13. Modernizacja chodnika przy ul. Rogozińskiej	2001-2003 (etap I)	Roboty zrealizowano jednostronnie do skrzyżowania z drogą wojewódzka nr 187 oraz po drugiej stronie za nasyp na drodze wojewódzkiej nr 196 obustronnie (2001-2003)	385 000	148 575	140 000	WZD Woj.
3.14. Budowa chodnika w Uchorowie	2001	Chodnik wykonano przy drodze wojewódzkiej w obrębie bloków (2001)	30 000	0	30 000	WZD Woj.
3.15. Budowa ścieżki pieszo – rowerowej na odcinku Trojanowo-Przebędowo w pasie drogowym dr. nr 196	nie określono	Zarząd Dróg Wielkopolskich nie podjął żadnych działań				WZD Woj.
3.16. Modernizacja ul. Kochanowskiego	2001	Opracowano projekt techniczny budowy ulicy wraz z przebudową wodociągu – koszt opracowania dokumentacji budowy ulicy został zawarty w kosztach projektu pl. Powstańców Wlkp.; w związku z opóźnieniem projektu przebudowy pl. Powstańców Wlkp. przez mieszkańców, projekt modernizacji ul. Kochanowskiego został wyłączony do osobnego projektu. W 2003r. przeprowadzono przetarg na realizację projektu – wszystkie oferty zostały odrzucone z powodu braków. W 2004 r. rozstrzygnięto kolejny przetarg i podpisano umowę z wykonawcą. Termin realizacji – 15.12.2004.	500 000 AQUANET 850 000 Urząd Miasta i Gminy	0	0	Urząd Miasta i Gminy + Aquanet
4. Organizacja bezpieczeństwa pieszych na drogach publicznych						

4.1. Szczegółne oznakowanie przejść w rejonie szkół	2001-2002	Zadanie zrealizowane. Wykonano na drogach gminnych oraz powiatowych (2001-2002). Zamontowano sygnalizację świetlną na ul. Rogozińskiej, przy skrzyżowaniu z ul. Szkolną (WZDW)	48 000	7 000	25 000	Urząd Miasta i Gminy (10 000zł) Zarząd Dróg Pow. (8 000zł.) WZD Woj. (30 000 zł.)
5. Poprawa stanu dróg dojazdowych do składowiska odpadów komunalnych	nie określono	Zadanie należy do zakresu obowiązków zarządzającego składowiskiem.				PUT ALTRANS
6. Zorganizowanie miejsc parkingowych, zwłaszcza przy budynkach użyteczności publicznej						
6.1. Budowa parkingu przy Urzędzie – ul. Poznańska	nie określono	Zadanie zrealizowano (2003).	130 000	50 000	-	Urząd Miasta i Gminy
6.2. Budowa parkingu przy oświatu – ul. Poznańska	nie określono	Opracowano projekt techniczny	145 000	10 000	-	Urząd Miasta i Gminy, Wielkopolski Zarząd Dróg Wojewódzkich
7. Sprawny transport publiczny autobusowy i szynowy do Poznania						
7.1. Finansowanie transportu organizowanego przez firmę Transkom	2001-2003	Zadanie zrealizowane. Umowę na lata 2001-2003 zrealizowano, a następnie aneksowano do V.2004. W wyniku przetargu podpisano nową umowę na lata 2004-2006 z innym wykonawcą, zwiększając częstotliwość połączeń.	750 000 (2001-2003) 1 093 646 (VI.2004-2006)	897 000 (2001-V.2004) ok. 35 000 miesięcznie	0	Urząd Miasta i Gminy Transkom MPK
8. Usprawnienie transportu na terenie gminy	nie określono	W 2005 r. planowany jest pilotaż połączeń Murowanej Gośliny z Kamińskiem, Uchorowem, Długą Gośliną i Łopuchowem. Trwają rozmowy z wykonawcą usług komunikacyjnych.	126.000	0	0	Urząd Miasta i Gminy MPK
9. Dostosowanie budynków użyteczności publicznej i ciągów komunikacyjnych do potrzeb osób niepełnosprawnych						
9.1. Modernizacja budynku UM i G przy pl. Powstańców Wlkp.	2004 - 2005	Opracowano projekty techniczne. Przeprowadzono przetarg na realizację częściową I-etapu Zrealizowano część I etapu modernizacji budynku UM i G na potrzeby biblioteki. W 2003 r. oddano zmodernizowane pomieszczenia biblioteki dla dzieci i dla dorosłych, pomieszczenia dla Izby Regionalnej, pomieszczenia administracyjne oraz sanitariaty. W lipcu 2004 r. złożono wniosek do EFRR o dofinansowanie realizacji pozostałych robót.	1.751.600	458.813	0	Urząd Miasta i Gminy

9.2. Rozbudowa UMiG przy ul. Poznańskiej	2005	Opracowano projekty techniczne. Przeprowadzono przetarg na realizację części I etapu rozbudowywanego budynku UMiG. W latach 2002-2003 wykonano modernizację i remont pomieszczeń administracyjnych, sali ślubów, ciągów komunikacyjnych oraz sanitariatów. Do końca X.2004 r. zakończone została praca modernizacyjna (w tym wykonanie posadzki) w dużej sali przy ul. Poznańskiej 16 oraz w pomieszczeniu kuchennym. Równolegle wykonane zostanie docieplenie dachów obu budynków UMiG przy ul. Poznańskiej wraz z wymianą pokrycia dachowego.	1.942.000	359.103	0	Urząd Miasta i Gminy
10. Pogłębienie komunikacji społecznej						
10.1. Informator samorządowy w lokalnym piśmie i samodzielnie	zadanie ciągłe	W zaplanowanym czasie zadanie zrealizowane. Informator Samorządowy wydawany jest raz w miesiącu, nie planuje się zmiany formy lub zawieszenia wydawania	ok. 10.000 rocznie	10.000 rocznie		Urząd Miasta i Gminy
10.2. Bliższa współpraca z Telewizją Lokalną	zadanie ciągłe	Telewizja Lokalna jest obecnie w trakcie przekształceń organizacyjnych. Współpraca ogranicza się do przekazywania informacji na temat wydarzeń odbywających się na terenie gminy.				Urząd Miasta i Gminy
11. Rozwój mediów teleinformatycznych						
11.1. Poprawa łączy telekomunikacyjnych	nie określono	Zbudowano sieć teleinformatyczną w budynku przy ul. Poznańskiej 18, a następnie w budynku przy ul. Poznańskiej 16. Oba budynki połączono światłowodem wielomodowym. Od 1999 r. istnieje stały dostęp do internetu - obecnie o przepustowości 2 Mbps - realizowany w technologii DSL i udostępniany jednostkom organizacyjnym urzędu (biblioteka, OPS, szkoły).	7.200 rocznie	7.200 rocznie		TPSA
12. Zwiększenie zasięgu telewizji lokalnej						
12.1. Objęcie zasięgiem starszej części miasta, Radoszyna i Przebódowa	nie określono	Telewizja Lokalna jest w trakcie przekształceń organizacyjnych. Z powodów technicznych i finansowych nie zwiększono zasięgu.				Spółdz. Mieszkaniowa „Zielone Wzgórze”

CEL II ROZWÓJ NOWOCZESNEJ BAZY OŚWIATOWEJ ORAZ OFERTY USŁUG EDUKACYJNYCH UMOŻLIWIAJĄCYCH WYSOKĄ JAKOŚĆ KSZTAŁCENIA DZIECI, MŁODZIEŻY I DOROSŁYCH

Cele główne i szczegółowe ZADANIA	Ocena realizacji strategii rozwoju Murowanej Gośliny w latach 2001-2004						Instytucje odpowiedzialne
	Zakończony okres realizacji	Podjęte do tej pory działania (przygotowawcze lub wykonawcze)	Zaplanow. koszty realizacji zadania	Poniesione do tej pory nakłady			
				Środki własne gminy	Środki zewnętrzne		
1. Optymalizacja istniejącej bazy oświatowej							
1.1. Zmiana organizacji zarządzania placówkami przedszkolnymi	2001	Zadanie zrealizowane. Dokonano zmiany organizacji zarządzania przedszkolami. W gminie funkcjonują przedszkola publiczne prowadzone przez osoby fizyczne – są to przedszkola: „Słoneczko” i „Promyk” w Murowanej Goślinie oraz przedszkole w Przebędowie.	206.029	206.029	-		Urząd Miasta i Gminy
1.2. Integracja filii w Przebędowie z SP nr 1	2001	Zintegrowano filię w Przebędowie z SP nr 1 - zadanie zrealizowane					
1.3. Budowa łącznika przy SP nr 2	2001	Wykonano łącznik pomiędzy Szkołą Podstawową Nr 2 a Gimnazjum nr 2 w Murowanej Goślinie przy ul. gen. T. Kutrzeby 3 Zadanie zrealizowane.	40 000	40 000	0		SP nr 2, UMiG
2. Budowa nowej bazy oświatowej							
2.1. Budowa Gimnazjum – część A Temat zamknięty	2001 - 2002	Opracowano projekty techniczne gimnazjum. Przeprowadzono przetarg na realizację gimnazjum cz. A W latach 2001 - 2002 wybudowano i oddano do użytku budynek Gimnazjum cz. A Zadanie zrealizowane.	4 824 953	4 624 953	200 000		Urząd Miasta i Gminy Urząd Marszałkowski
2.2. Budowa Gimnazjum – część B i C	nie określono	Przeprowadzono przetarg na realizację I etapu budowy części B i C Do sierpnia 2004 r. wykonano stan surowy częściowo otwarty części B i C (I etap) W lipcu 2004 r. złożono wniosek do EFRR o dofinansowanie realizacji pozostałych prac.	8 810 100	814 260	0		UMiG
3. Dostępność szkolnictwa powyżej szczebla gimnazjalnego							
3.1. Powołanie Zespołu Szkół Ponadgimnazjalnych	2001-2002	Zadanie zrealizowane. Utworzono szkołę ponadgimnazjalną na terenie Murowanej Gośliny przy ul. Szkolnej 1. W skład Zespołu Szkół wchodzi: Liceum Ogólnokształcące, Liceum Profilowane, Liceum Techniczne, Zasadnicza Szkoła Zawodowa.		Przekazano nieodpłatnie budynek o wart. 1 014 997,16			Urząd Miasta i Gminy Powiat Poznański

3.2. Realizowanie celów statutowych Fundacji Edukacyjnej im. Jana Pawła II	2001-2010	Zadanie zrealizowane. Stypendia przyznawane są studentom I roku studiów: w roku akademickim 2001/2002 – 3 osoby, 2002/2003 – 5 osób, 2003-2004 – 8 osób. Stypendium w wysokości 300 zł/os. x 9 m-cy (od X do VI)	-	15 000	40199,06	Fundacja
4. Usługi edukacyjne						
4.1. Informacja o kształceniu organizowanym przez Wielkopolski Ośrodek Kształcenia Samorządu Terytorialnego	zadanie ciągłe	Zadanie zrealizowane. Gmina jest członkiem WOKST, którego jednostką powołaną do prowadzenia edukacji samorządowej jest WOKISS. UMiG korzysta z oferty WOKISS na szkolenia na miejscu (oprócz urzędników nauczyciele, przedstawiciele organizacji, firm czy inne zainteresowane osoby - szkolenia dla opiekunów wycieczek, ochrona środowiska w UE, bhp)	ok. 80 000	20 820	0	UMiG, Centrum Wspierania. Przedsiębiorczości, szkoły, MGOKiR Urząd Miasta i Gminy
4.2. Nauka języków obcych	zadanie ciągłe	Zadanie zrealizowane. Realizacja "Polityki Oświatowej Miasta i Gminy Murowana Goślina na lata 2002-2010". W gimnazjach funkcjonują klasy z poszerzoną nauką języka obcego oraz klasy z drugim j. obcym. W szkołach podstawowych nauka j. obcego od klasy pierwszej.	45.000	34.752	0	
4.3. kształcenie informatyczne	zadanie ciągłe	Zadanie nie jest realizowane z powodu braku środków.	0	0	0	
4.4. system kształcenia muzycznego	zadanie ciągłe	Częściowa realizacja zadania - w Gimnazjum nr 1 powołano orkiestrę szkolną oraz prowadzi się naukę gry na instrumentach. Szkoła podst. nr 2 prowadzi klasy muzyczne.	6.200	6.200	0	MGOKiR, szkoły
4.5. kształcenie plastyczne	zadanie ciągłe	Zadanie nie jest realizowane z powodu braku środków	0	0	0	
5. Rozwój sportu	nie określono	Przygotowano i wdrożono procedurę udzielania dotacji z budżetu gminy, w tym dla klubów sportowych; wsparcie programu „Animator Sportu”	nie planowano	212.300	-	szkoły, kluby sportowe

CEL III PEŁNE WYPOSAŻENIE GMINY W SIĘĆ I URZĄDZENIA INFRASTRUKTURALNE ORAZ USPRAWNIENIA ORGANIZACYJNE W ZAKRESIE ŚWIADCZENIA USŁUG KOMUNALNYCH

Cele główne i szczegółowe ZADANIA	Ocena realizacji strategii rozwoju Murowanej Gośliny w latach 2001-2004					Instytucje odpowiedzialne
	Założony okres realizacji	Podjęte do tej pory działania (przygotowawcze lub wykonawcze)	Zaplanowane koszty realizacji zadania	Poniesione do tej pory nakłady		
				Środki własne gminy	Środki zewnętrzne	
1. Budowa oraz modernizacja sieci i urządzeń infrastruktury technicznej						
1.1. Zaopatrzenie w wodę całej gminy oraz zintegrowany system wodociągów	2001 - 2004	W styczniu 2001 roku UMiG zlecił eksploatację gminnych ujęć wody PWiK. Wraz z eksploatacją PWiK podjęło się finansowania i prowadzenia inwestycji na terenie gminy. Do tej pory wykonano: wodociągi w miejscowościach: • Złotoryjsko-Mściszewo, • Łoskoń Stary, • połączenie wsi Wojnowo z Długą Gośliną, • Murowana Goślina-Trojanowo, • Murowana Goślina-Boduszewo (spięcie sieci), • Murowana Goślina (pl. Powstańców Wlkp., ul. Mściszewska, Poznańska, Nowa, Młyńska, Podgórna, Kręta, Lenartowskiego, Raduszyńska, Rogozińska) We wrześniu 2004 r. rozpoczęła się realizacja wodociągu Raduszyn-Mściszewo (inwestycja AQUANET-u). Do 2005 r. ukończona zostanie budowa SUW w Głębocku.	Nie oszacowano	263 843	4 425 645	UMiG Poznańskie Wodociągi i Kanalizacja /AQUANET Sp. z o.o.

1.2. Budowa sieci kanalizacji sanitarnej na terenie gminy	2001-2010	do 2004 zrealizowano: - budowa kanalizacji sanitarnej + przepompownia ścieków w ul. Szkolnej, Dworcowej i Przelotowej, - Budowa kanalizacji sanitarnej ościele 600-tęcia - II etap, - Modernizacja przepompowni ścieków Raduszyn, - Modernizacja oczyszczalni, - Budowa kanalizacji sanitarnej ul. Mściszewska, - Projekt techniczny budowy kanalizacji sanitarnej rejon ul. Łąkowej - Budowa pozostałej kanalizacji sanitarnej dla miasta	300 662	110 662	190 000	Urząd Miasta i Gminy PWiK Urząd Miasta i Gminy PWiK „AQUANET” „AQUANET” „AQUANET” „AQUANET”
1.3. Zgazyfikowanie gminy	2001-2005	- Poza tym w ramach Związku Międzygminnego „Puszcza Zielonka” złożono wniosek do Funduszu Spójności o dofinansowanie budowy kanalizacji w pozostałych miejscowościach gminy. Wniosek został zaakceptowany przez NFOŚiGW, Ministerstwo Środowiska, MGIPS i przekazany do Komisji Europejskiej. WZG opracował program zgazyfikacji gminy, jednakże zgazyfikacja ze środków WZG dokonywana jest jedynie w przypadku opłacalności ekonomicznej inwestycji W roku 2002 wykonano fragment sieci gazowej średniego ciśnienia (na potrzeby Gimnazjum), W roku 2004 wykonano fragment sieci gazowej w Przebędowie	nie określono	0		UMiG Wielkopolski Zakład Gazownictwa
1.4. Dostosowanie sieci energetycznej do potrzeb gminy	2001-2005	W trakcie opracowywania planów miejscowych zagospodarowania przestrzennego uwzględnia się rozwój sieci energetycznej, Trwają przygotowania do opracowania planu zaopatrzenia gminy w energię	W kosztach planów miejscowych 50 000	W kosztach planów miejscowych 0	0	Energetyka Poznańska UMiG UMiG
1.5. Stworzenie kompleksowego systemu gospodarki odpadami stałymi	2001-2004	Od kwietnia 2004 r. wdrażany jest kompleksowy program gospodarki odpadami komunalnymi – selektywna zbiórka odpadów.	340.030	10.000		Urząd Miasta i Gminy PUT ALTRANS
1.6. Uzbrojenie terenu aktywizacji gospod. (strefa A – Zatorze)	2002-2004	Opracowany i uchwalony plan miejscowy, uzbrojenie (kanalizacja)	Nie planowano	W koszcie planu	0	Aquanet, Enea, WZG
1.7. Modernizacja i budowa kanalizacji deszczowej	2001-2010	Opracowano inwentaryzację kanalizacji deszczowej w starszej części miasta, rozpisano przetarg na wykonanie inwentaryzacji w nowszej części miasta. Wykonano remonty części kanalizacji deszczowej.	310 000	110 000	0	Urząd Miasta i Gminy
1.8. Kompleksowy program ucieplwienia gminy (termomodernizacja)						

- budynki użyteczności publicznej	2001 - 2003	Zmodernizowano wszystkie kotłownie i węzły ciepłne w budynkach użyteczności publicznej, w budynkach oświatowych wymieniono okna, docieplono stropodachy (w jednej szkole także ściany)	2 700 000	2 200 000	500 000	Urząd Miasta i Gminy SYDKRAFT (realizacja 4 kotłowni w systemie ESCO)
- mieszkania komunalne	2002-2003	W roku 2002 oddany do użytkowania wyremontowany budynek komunalny Przebudowo 5 – przeprowadzona kompleksowa termomodernizacja, w 2004 roku będzie wykonana nowa kotłownia gazowa na potrzeby tego budynku	480 000	270 000		firma zarządzająca UMiG WZG
- pozostałe	2002-2010					właściciele (inicjatywa UMiG)
2. Opracowanie i wdrożenie programu restrukturyzacji usług komunalnych						Urząd Miasta i Gminy
2.1. Cmentarz	2002-2005	Decyzja o lokalizacji nowego cmentarza komunalnego podjęta zostanie po wykonaniu opracowań urbanistyczno-budowlanych.				
2.2. Składowisko odpadów komunalnych	2002-2004	Nowa kwatera wybudowana zostanie do końca września 2004 r.	1 536 444	26 435	750 000	Urząd Miasta i Gminy PUT ALTRANS
2.3. Konserwacja zieleni	zadanie ciągłe	Zadanie zrealizowano. Zrealizowano umowę od 01.05.2001 do 31.03.2004 z firmami zewnętrznymi. Umowa na utrzymanie zieleni na terenie miasta w latach 2004-2006 w trakcie realizacji.	200 000,00	192 823,63 200 000,00	0 0	Urząd Miasta i Gminy
2.4. Zimowe utrzymanie dróg	zadanie ciągłe	Zadanie zrealizowano. Realizacja sezonowa listopad – marzec. Umowa 3-letnia	555 000 na 3 lata	475 750	-	Urząd Miasta i Gminy
2.5. Utrzymanie czystości w mieście	zadanie ciągłe	Zadanie zrealizowano. Realizacja całoroczna, umowa 3 - letnia	480 000 na 3 lata	333 000	-	Urząd Miasta i Gminy
2.6. Zarządzanie i administrowanie budynkami komunalnymi i prowadzenie inwestycji w zakresie budownictwa komunalnego	zadanie ciągłe	Zawarto umowę o zarządzanie i administrowanie budynkami komunalnymi z firmą koncesjonowaną na lata 2001-2003- outsourcing umowa aneksowana do marca 2004. Po przetargu w kwietniu podpisano nową umowę na zarządzanie i administrowanie budynkami komunalnymi do 31 grudnia 2004 roku.	1.410.875	992 125	-	Urząd Miasta i Gminy
2.7. Transport publiczny	zadanie ciągłe	Zadanie zrealizowane. Realizacja całoroczna, umowa 3-letnia jak w celu I zrealizowana w latach 2001-2004 (maj). Umowa z nowym wykonawcą podpisana na lata 2004-2006	750 000 (2001-2003) 1 093 646 (VI.2004-2006)	897 000 (2001-V.2004) ok. 35 000 miesięcznie	-	Urząd Miasta i Gminy Transkom MPK

2.8. Eksploatacja wodociągów i kanalizacji	2001 - 2005	Zadanie zrealizowane. Na mocy odnowionego w 2002 r. porozumienia cała sieć wodociągowa (także wodociągi wiejskie w 2003 r.) przekazana jest do eksploatacji przez spółkę Aquanet, której udziałowcem jest gmina, i który uprzednio eksploatował całość sieci wod-kan. w mieście. Na rok 2005 planuje się przekazanie wiejskich ujęć wody (przekazano ujęcie wody w Długiej Goślinie).	bezkosztowo	0	0	UMiG Aquanet
2.9. Racjonalizacja usług opieki zdrowotnej	nie określono	1. Przeprowadza się diagnozy stanu zdrowia mieszkańców. 2. Brak uregulowań dotyczących koordynacji działań w zakresie opieki zdrowotnej i opieki społecznej, natomiast elementy koordynacji związane są z zakresem pracy pielęgniarek środowiskowych. 3. Brak opieki stomatologicznej w szkołach wiejskich, opieka pielęgniarska w szkołach tylko do 15.00.				

CEL IV. STWARZANIE WARUNKÓW UMOŻLIWIĄCYCH WZROST KONKURENCYJNOŚCI LOKALNEJ GOSPODARKI POPRZECZ ZINTENSYFIKOWANIE ROZWOJU GOSPODARCZEGO I RESTRUKTURYZACJĘ BAZY EKONOMICZNEJ (DYWERSYFIKACJA)

Cele główne i szczegółowe ZADANIA	Ocena realizacji strategii rozwoju Murowanej Gośliny w latach 2001-2004						Instytucje odpowiedzialne
	Założony okres realizacji	Podjęte do tej pory działania (przygotowawcze lub wykonawcze)	Zaplanowane koszty realizacji zadania	Poniesione do tej pory nakłady			
				Środki własne gminy	Środki zewnętrzne		
1. Inspirowanie i wspieranie przedsiębiorczości lokalnej (MSP)							
1.1. Utworzenie Centrum Wspierania Przedsiębiorczości	nie określono	Nie powstało Centrum Wspierania Przedsiębiorczości (wycofał się Cech Rzemieślników, Kupców i Przedsiębiorców) Nawiązano kontakt z: Wydziałem Działalności Gospodarczej Urzędu Miasta w Poznaniu, Poznańskim Ośrodkiem Wspierania Przedsiębiorczości, Powiatowym Urzędem Pracy, Poznańskim Funduszem Poręczeń Kredytowych. Utworzono: Klub Pracy - wsparcie dla bezrobotnych w 2003 r. 99 osób uzyskało pracę. Ważne programy: PLATO (zarządzanie, kontakty biznesowe); spotkanie przedsiębiorców w Hanowerze - udział wzięło 7 osób, cotygodniowe dyżury, Konkurs Poznański Lider Przedsiębiorczości – udział 2 firm, Cech Rzemieślników, Kupców i Przedsiębiorców otrzymał sprzęt komputerowy i oprogramowanie		10.500	-	Urząd Miasta i Gminy, Cech Rzemieślników, Kupców i Przedsiębiorców, Agencja Rozwoju Regionalnego	
				10.000			
1.2. Organizacja Kompleksowego Systemu Informacji Gospodarczej	nie określono	Brak takiego systemu	0	0	0	Urząd Miasta i Gminy	
2. Kształtowanie atrakcyjności inwestycyjnej miasta i gminy						Urząd Miasta i Gminy	
2.1. Przygotowanie terenów dla inwestorów pod działalność produkcyjno-usługową – opracowanie planu zagospodarowania przestrzennego dla stref aktywizacji gospodarczej							
„A” – Zatorze	2001-2002	Zadanie zrealizowane. Opracowano plan AG, uchwalono X.2003, opublikowano	75 000	75 000	0	UMiG	
„B” – Białęgi	2003 - 2004	Nie przystąpiono do opracowania – wstrzymanie działań przez właściciela terenu	0	0	0	UMiG	
„C” – Mściszewo	2005 - 2006	Będzie opracowany w przyszłości.	0	0	0	UMiG	
2.2. Tworzenie sprzyjających warunków ekonomicznych i organizacyjno-prawnych dla inwestorów							

- zwolnienie w wysokości 50% pow. nowo oddanych budyn. lub ich części związanych z dział. gospod. inną niż rolnicza i leśna w 1 roku obowiązyw. płatności podatku od nieruchomości.	zadanie ciągłe	Zadanie zrealizowano. Uchwałą R.M. przyjęto zwolnienie w wysokości 100%				
- pełna obsługa inwestorów	zadanie ciągłe	Zadanie zrealizowane. Inwestorzy obsługiwani są sukcesywnie i na bieżąco, przygotowuje się oferty inwestycyjne, stała współpraca z Centrum Obsługi Inwestora.	Nie zaplanowano	0	0	UMiG
- poradnik dla inwestora	2001	Nie opracowano	0	0	0	UMiG
- oferta inwestycyjna	2001	Zadanie zrealizowano. W roku 2001 powstała oferta inwestycyjna, która jest aktualizowana w miarę potrzeb. Oferta wskazuje inwestorom 6 obszarów inwestycyjnych AG, 8 obszarów inwestycyjnych na cele mieszkaniowe, 2 obszary na cele związane z zagospodarowaniem turystycznym, 2 obiekty pałacowe, oferta zamieszczona została w bazie Centrum Obsługi Inwestora przy Stowarzyszeniu Gmin i Powiatów Wielkopolskich	Nie planowano	w kosztach adm.	0	UMiG
3. Wspieranie procesów wielofunkcyjnego rozwoju obszarów wiejskich						Urząd Miasta i Gminy
3.1. Stymulowanie tworzenia pozaroln. źródeł utrzymania dla części ludności rolniczej – inf. o źródłach finansowania na tworzenie nowych pozaroln. miejsc pracy na terenach wiejskich	zadanie ciągłe	Zadanie zrealizowane. - organizacja czterech edycji Targu Wiejskiego - Targ Rolny na Jarmarku Św. Jakuba - szkolenia: 1. Zakładanie gospodarstw agroturystycznych 2. Możliwości pozyskania zewnętrznych źródeł finansowych na w/w problem 3. Zalesianie gruntów rolnych jako dodatkowe źródło dochodu rolnika, 4. Dopłaty bezpośrednie UE 5. Środki pomocowe UE dla rolników 6. Wierzbą energetyczna – możliwości innego sposobu zagospodarowania gruntów dla rolników - Wyjazdy studyjne: targi, konferencje - Spotkania informujące rolników z Agencją Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa - Prasa rolnicza dla rolników	-Targ Wiejski 20.000	500 5.000 UM – nagroda	14.500	Urząd Miasta i Gminy Urząd Marszałkowski Sponsorzy

3.2. Pomoc w dostos. rolnictwa do wymogów gospod. rynkowej, wspieranie towar. gospod. rodzinnych oraz procesów integrac. – tworzenie grup produc., współpraca z Wlkp. Giełdą Rolno-Spożywcą na Franowie w Poznaniu	zadanie ciągłe	Zadanie zrealizowane. - Spotkania w sprawie zawarcia kontraktacji zakupu płodów rolnych z Wlkp. Giełdą Rolno-Spożywcą na Franowie w Poznaniu, - Spotkania w sprawie zawarcia kontraktacji zakupu płodów rolnych z siecią marketów PIOTR i PAWEŁ, - Spotkania w sprawie kontraktacji zakupu rzepaku do Wielkopolskich Biopaliw – Agrorafinerii w Ślawie Wlkp. - Spotkanie w sprawie zakładania plantacji wierzby energetycznej i odbioru przez firmę JERO, - Terenowe spotkania z przedstawicielami firmy SANO – nowoczesne żywienie zwierząt na temat ekonomicznego żywienia zwierząt (zakup + dawkowanie), - Spotkanie z Fundacją Wspierania Polskiego Rolnictwa w sprawie możliwości inwestycji w gosp. rolnych, - Targ Rolny na Jarmarku Św. Jakuba - organizacja trzech edycji Targu Wiejskiego	0	0	0	Urząd Miasta i Gminy
4. Wspieranie rozwoju przetwórstwa rolno-spożywczego	zadanie ciągłe	Zadanie zrealizowane. - Spotkania w sprawie zawarcia kontraktacji zakupu płodów rolnych z Wlkp. Giełdą Rolno-Spożywcą na Franowie w Poznaniu, - Spotkania w sprawie zawarcia kontraktacji zakupu płodów rolnych z siecią marketów PIOTR i PAWEŁ, - Spotkania w sprawie kontraktacji zakupu rzepaku do Wielkopolskich Biopaliw – Agrorafinerii w Ślawie Wlkp. - Spotkanie w sprawie zakładania plantacji wierzby energetycznej i odbioru przez firmę JERO, - Terenowe spotkania z przedstawicielami firmy SANO – nowoczesne żywienie zwierząt na temat ekonomicznego żywienia zwierząt (zakup + dawkowanie), - Spotkanie z Fundacją Wspierania Polskiego Rolnictwa w sprawie możliwości inwestycji w gospodarstwach rolnych, - Targ Rolny na Jarmarku Św. Jakuba - organizacja trzech edycji Targu Wiejskiego	0	0	0	Urząd Miasta i Gminy
5. Wspieranie sektora usług, budownictwa						
5.1. Tworzenie infrastruktury dla turystyki i rekreacji						
- parking w Starczanowie	2001 - 2002	Wykonano parking dla samochodów osobowych, zadaszone miejsce postojowe dla ok. 50 osób, ognisko, punkt gastronomiczny, oznakowano szlaki do Śnieżycowego Jaru i wykopalisk na Radzimiu. Planuje się utwardzenie terenu pod parking kostką brukową.	Nie określono	4.600,00 (Fundusz Sołecki – 4.000,00 Turystyka – 600,00)	3.000,00	Urząd Miasta i Gminy Sołectwo Starczanowo Sponsorzy

- binduga w Mściszewie	2001-2002	Dotychczas wykonano: wiatę, stół, krag ogniskowy, WC obudowany pergolą, kosze na śmieci, 2 tablice informacyjne, kosze na śmieci, grill murowany, projekt techniczny podłączenia wody na śmieci	63 000	16 953,00	21 000,00	Urząd Miasta i Gminy Urząd Marszałkowski
- pole namiotowe w Łopuchowie	nie określono	Nadleśnictwo zrezygnowało z realizacji inwestycji	Nie określono			Nadleśnictwo Łopuchówko
5.2. Rozbudowa infrastr. kierunku działaln. handl.-usług. i budownictwa mieszkaniowego: - plany zagospodarowania przestrzennego na terenach wiejskich	Nie określono	Zadanie zrealizowane. Opracowano planów miejscowych dla wsi: - Łopuchowo (2 plany), - Długa Goślina (2 plany), - Łoskoń Stary, - Rakownia (3 plany), - Mściszewo (3 plany) - Tereny przy obwodnicy	Nie zaplanowano		0	UMiG

CEL V. ZINTENSYFIKOWANIE PROMOCJI WEWNĘTRZNEJ I ZEWNĘTRZNEJ GMINY, ZORGANIZOWANIE NOWOCZESNEGO PROFESJONALNEGO ZARZĄDZANIA STRATEGICZNEGO

Cele główne i szczegółowe ZADANIA	Ocena realizacji strategii rozwoju Murowanej Gośliny w latach 2001-2004						Instytucje odpowiedzialne
	Założony okres realizacji	Podjęte do tej pory działania (przygotowawcze lub wykonawcze)	Zaplanowane koszty realizacji zadania	Poniesione do tej pory nakłady		Środki zewnętrzne	
				Środki własne gminy			
1. Opracowanie kompleksowego programu promocji	2001	Nie powstał kompleksowy program promocji. W 2004 r. opracowano System Identyfikacji Wizualnej gminy. System będzie wdrażany od września 2004 r.		76.000		Urząd Miasta i Gminy	
2. Poglębenie współpracy z podmiotami gospodarczymi						Urząd Miasta i Gminy	
- wspólna promocja	zadanie ciągłe	Zadanie zrealizowano. Wspólny udział w targach i wystawach: POLAGRA, TOUR SALON					
- spotkania z przedsiębiorcami	zadanie ciągłe	Zadanie zrealizowano. W latach 2001-2004 odbyło się kilkanaście spotkań.	-	1.000	22.000	Urząd Miasta i Gminy	
3. Wdrożenie efektywnego zarządzania finansami gminy						Urząd Miasta i Gminy	
3.1. Wieloletni Plan Inwestycyjny	od 2001	Zadanie zrealizowano. Opracowano procedurę, systematycznie prowadzona jest ocena inwestycji, plan jest realizowany w sposób kroczący	-	-	-	UMiG	
3.2. Budżet Zadaniowy	od 2001	Zdefiniowano zadania dla UMiG i jednostek podległych; opracowano procedury planowania budżetu; procedura nie została wdrożona ze względów technicznych (oprogramowanie).	15.000	12.517	-	Urząd Miasta i Gminy	
3.3. Pozyskiwanie przez gminę i działające w niej podmioty zewnętrznych źródeł zasilania finansowego, zwłaszcza funduszy UE (system informacji, doradztwa, lobbying w strukturach regionalnych)	zadanie ciągłe	Zadanie zrealizowane. Zorganizowano szkolenia dla rolników chcących pozyskać środki pomocowe na rozbudowę gospodarstw oraz pozarolniczą działalność gospodarczą, warsztaty dla pracowników oświaty dotyczące programów grantowych skierowanych do młodzieży. Pozyskano z funduszy zewnętrznych środki na kanalizację sanitarną oraz oświatę.	nie planowano	-	-	Urząd Miasta i Gminy	
4. Reorganizacja pracy Urzędu i poprawa sprawności obsługi interesantów						Urząd Miasta i Gminy	
4.1. Stworzenie systemu kompleksowej obsługi inwestorów i lokalnych przedsiębiorców	zadanie ciągłe	Dyzjury co tydzień, ankiety dla przedsiębiorców	-	1.000	-	UMiG, Klub Pracy Komitet Partnerski Ziemi Goślińskiej Cech Rzemieślników Kupców i Przedsiębiorców	
4.2. Stworzenie systemu monitorowania jakości usług komunalnych	2001-2002	W 2001 r. została opracowana „Analiza zabezpieczenia usług komunalnych na terenie Miasta i Gminy M.G. oraz koncepcja kierunków rozwoju w zakresie nadzoru i zarządzania działalnością komunalną”. W 2003 r. została opracowana „analiza skuteczności usług komunalnych w Gminie w 2002 r.”.	16.189,40	16.189,40	-	Urząd Miasta i Gminy	

4.3. Opracowania i sprawne funkcjonowanie systemu monitoringu gminy poprzez aktualizację Raportu o stanie gminy	od 2001	Założono aktualizowanie Raportu z częstotliwością odpowiadającą częstotliwości aktualizacji Strategii Rozwoju – dokonano tego w roku 2004.					
4.4. Usprawnienie zarządzania gruntami gminy	2001-2003	Przygotowano raport o stanie mienia komunalnego. Zakupiono program EGB 2000, który zawiera aktualne dane informacyjne dotyczące ewidencji gruntów i budynków	0	0	0	0	Urząd Miasta i Gminy
5. Program współpracy międzygminnej							Urząd Miasta i Gminy
5.1. WOKISS	zadanie ciągłe	Korzystanie z propozycji szkoleń przygotowywanych przez WOKISS					
5.2. SGIPW	zadanie ciągłe	Udział w spotkaniach i naradach Stowarzyszenia					
5.3. Związek Międzygminny "Puszcza Zielonka"	zadanie ciągłe	Zorganizowano Związek (2000) Turystyka: - opracowano system szlaków rowerowych i oznakowano 224 km (2002) - wydano mapę turystyczną (2003) - uzyskano dotację z funduszu SAPARD na inwestycje turystyczne (2004), realizacja 2004-2005. Ochrona środowiska: - zorganizowano sprzątanie terenów leśnych przez skazanych (2003 i 2004), - przygotowano wspólną koncepcję gospodarki ściekowej dla gmin związku, przygotowano wniosek do Funduszu Spójności – akceptacja NFOSiGW, MŚ i MGtP, przekazanie do Komisji Europejskiej. - plan Ochrony Parku Krajobrazowego. W 2000 r. zorganizowano Stowarzyszenie. W 2003 r. opracowano koncepcję przebudowy drogi wojewódzkiej 196 na odcinku Murowana Goślina – Wągrowiec. W 2004 r. przeprowadzono badania frekwencji na linii kolejowej Poznań-Skoki-Wągrowiec-Bydgoszcz. Przygotowywany jest przetarg na opracowanie koncepcji modernizacji drogi wojewódzkiej nr 196 w granicach miasta. Podpisanie umów o partnerstwie i współpracy z gminami: Ochotnica Dolna (2001) i Hemmingen w Niemczech (2002). Współpraca ma charakter kulturalny, gospodarczy, oświatowy, turystyczny, sportowy. Dokonywana jest wymiana doświadczeń administracji.	55.043	283.017			
5.4. Stowarzyszenie Jednostek Samorządu Terytorialnego "Komunikacja"	od 2001			12.161	236.875		
6. Współpraca z partnerami krajowymi i zagranicznymi	od 2001			31.132	-		Urząd Miasta i Gminy

SPOTKANIE BURMISTRZA I PRZEDSTAWICIELI SAMORZĄDU Z MŁODZIEŻĄ

Spotkanie odbyło się w dniu 1 kwietnia 2004 roku o godzinie 16, w świetlicy Gimnazjum nr 2 i pomyślane było jako rodzaj trzygodzinnych warsztatów - zabawy, w czasie której młodzież miała okazję do wyrażenia swoich opinii, potrzeb i deklaracji. Rozpoczęły się od krótkiego wprowadzenia na temat wartości planowania strategicznego oraz prezentacji burmistrza o gminie Murowana Goślina i składały się z trzech zasadniczych elementów: przedstawienia wizji przyszłości gminy, wypowiedzi na temat możliwości działania dla gminy i oczekiwań wobec gminy oraz krótkiej debaty na temat bezpieczeństwa. Młodzież wypełniła również krótkie ankiety sondujące ich opinie o życiu i aktywności w gminie.

Uczestnicy

Na spotkanie warsztatowe zaproszono imiennie (zgodnie z listą adresową i danymi z działu ewidencji ludności) wszystkich młodych ludzi w wieku 18-25 lat z terenu gminy. Zaproszenia wysłane były pocztą z informacją, że liczba miejsc jest ograniczona i że decyduje kolejność zgłoszeń. Zaproszono również radnych i pracowników UMiG. Niestety zjawilo się tylko 29 osób, reprezentantów młodej części społeczności oraz 7 osób starszych. Może przyczyną był brak potrzeby uczestniczenia w podobnych spotkaniach, a może data - Prima Aprilis, która sprawiła, że nie potraktowano zaproszenia poważnie.

Młodzież reprezentowała w równej części historyczną część miasta Murowana Goślina (13 osób) i osiedle Zielone Wzgórza (12 osób). Pozostałe osoby (zgodnie z deklaracją w ankietach) były z terenu całej gminy. Z informacji pochodzącej z ankiet wiemy również, że w składzie grupy było 12 uczniów i 9 studentów. Reszta osób nie podała swojego statusu.

Wizja Murowanej Gośliny za 10 lat

Zabawa polegała na przedstawieniu wizji w postaci rysunku. Obecni na sali zostali podzieleni na 3 grupy: młodzież z miasta, młodzież z gminy oraz starsi.

Wizja młodzieży z gminy przedstawiała Murowaną Goślinę w 2014 jako gminę w pełni zintegrowaną ze strukturami Unii Europejskiej, a jednocześnie zachowującą polską tożsamość i tradycje. Duży nacisk położono w niej na rozwój rolnictwa (jego unowocześnianie), które ma służyć pomyślności ekonomicznej gminy. Mniejszą, ale także znaczącą rolę ma odgrywać turystyka i wypoczynek, a także dbałość o ochronę przyrody (lasów).

Dla młodzieży z terenu miasta Murowana Goślina w 2014 jest „szczęśliwym miastem, szczęśliwych ludzi”. Po czystych, wyremontowanych i oświetlonych ulicach spacerują szczęśliwi ludzie. Porządku pilnuje policja, są wytyczone ścieżki rowerowe. Dorośli mają pracę w EUROHUCIE, młodzież ma swój klub, kino, kawiarenki internetowe. W mieście funkcjonuje liceum i filia UAM. Miasto dysponuje powierzchniami do wynajęcia dla nowych firm. Za miastem natomiast jest Centrum Sportów Wodnych ze strzeżonym kąpieliskiem oraz kompleks boisk sportowych. W grodzisku Radzim powstanie muzeum. W dalszym ciągu rozwijać się będą rejony turystyczne nad okolicznymi jeziorami.

Wizja starszych była częściowo przełożeniem istniejących planów rozwoju. Murowana Goślina za 10 lat ma wybudowaną już obwodnicę miasta. Rozwija się

równomiernie we wszystkich trzech częściach – „stara” Murowana, Zielone Wzgórze, tereny „pomiędzy”, za nowym gimnazjum. Gimnazjum ma wybudowaną salę gimnastyczną oraz salę koncertową służącą całemu miastu. Są wytyczone tereny aktywizacji gospodarczej. „Odżyła” linia kolejowa Poznań – Wągrowiec. Na terenie miasta są dwa zbiorniki wodne, nad jednym z nich w Przebędowie powstanie plaża. Zagospodarowano teren grodziska Radzim, w Starczanowie zbudowano bazę turystyczną z amfiteatrem. Boduszewo zostało turystyczną bazą wypadową w kierunku Puszczy Zielonki z gospodarstwami agroturystycznymi i schroniskiem młodzieżowym. Duży nacisk położono na rozwój rolnictwa – głównie w rejonie Białężyna. W okolicach Łopuchowa powstały osiedla domów jednorodzinnych.

„Ja dla Murowanej Gośliny”, „Murowana Goślina dla mnie”, „Gmina dla młodzieży”

W tym ćwiczeniu uczestnicy zostali podzieleni na trzy grupy: Każda z nich miała odpowiedzieć na inne pytanie: 1) Co ja mogę zrobić dla Gminy (**ja dla Gminy**- gotowość młodzieży do działania), 2) Co Gmina może zrobić dla mnie (**Gmina dla mnie** - oczekiwania młodzieży) 3) Co przedstawiciele Gminy mogą zaoferować młodzieży (**„władza” młodzieży**). Dla potrzeb tego opracowania zinterpretowane zostały tylko wypowiedzi młodzieży. Każdy pracował indywidualnie zapisując odpowiedzi na samoprzylepnych karteczkach, które potem pogrupowano w problemy.

Wypowiedzi młodych odnosiły się do wszystkich praktycznie sfer życia w gminie: edukacji, rozwoju osobistego, rozwoju gospodarczego, kultury, rozrywki, turystyki i rekreacji, bezpieczeństwa, ochrony środowiska, promocji gminy, aktywności młodzieży oraz zarządzania. Zdecydowanie więcej było wypowiedzi dotyczących oczekiwań wobec Gminy niż deklaracji „pomocy” Gminie.

Wymieniano następujące potrzeby:

- Murowana Goślina powinna być miejscem nauki, stwarzać więcej możliwości nauki (liceum, szkoły policealne, wyższe, kursy kształcące) oraz edukacji na wysokim poziomie.
- Powinno się zapewnić lepszy dostęp do komputerów oraz Internetu i pomóc w rozwoju młodzieży poprzez dobrą strukturę i organizację czasu wolnego (koła zainteresowań, kluby sportowe itp.)
- Praktycznie każda z młodych osób zwracała uwagę na konieczność tworzenia nowych miejsc pracy w gminie, część z nich widzi potrzebę pomagania młodym ludziom w znalezieniu pracy lub w założeniu działalności gospodarczej.
- Młodzi zwracali uwagę, iż istnieje konieczność stworzenia odpowiedniej oferty kulturalnej skierowanej dla młodzieży i zdecydowanie apelowali o zainwestowanie w rozrywkę, co odciągnie młodzież od typowego nudzenia się i wymyślania z nudów niebezpiecznych zabaw. Zaznaczano, że brakuje w mieście odpowiedniego centrum kultury, w którym mieściłoby się kino, teatr, kawiarnia. I które pełniłoby funkcje miejsca spotkań, rozwoju artystycznego, ale przede wszystkim integracji młodzieży. Podkreślano brak atrakcji, np. koncertów, spotkań z różnymi ciekawymi osobami.
- Młodzież oczekuje, iż w gminie pojawi się centrum sportu i rekreacji z prawdziwego zdarzenia, w którym mieściłaby się np. pływalnia, kręgielnia, korty tenisowe. Podobnie jak w przypadku kultury młodzież uczulała na większe

inwestowanie w zakresie sportu i tworzenia warunków do wypoczynku, np. ławki, place zabaw, rozbudowa ścieżek rowerowych, a także lepsze kąpieliska. Podpowiadano, że powinna nastąpić rozbudowa i modernizacja istniejących obiektów sportowych (np. stadion) oraz budowa nowych (w szczególności brakuje ściany wspinaczkowej i skate-parku).

- **Dla części młodzieży bardzo istotne jest poczucie bezpieczeństwa, np. poprzez zwiększenie nadzoru policji w gminie oraz poprzez zapewnienie młodzieży odpowiedniej rozrywki, wypełnienie jej czasu wolnego.**
- Jedną z ważniejszych zgłaszanych potrzeb było zapewnienie lepszego dostępu do informacji. Zdaniem uczestników warsztatów obecnie istniejące gazety lokalne nie spełniają tych wymogów. Brak jest też w TV kablowej odpowiedniego pasma dla młodzieży. **Od gminy młodzi oczekują, iż to co robią władze będzie publikowane nie tylko w prasie, ale również w ulotkach, na plakatach itp., a w szczególności plany władz i programy rozwoju gminy.** Na ulicach powinny pojawiać się przyciągające uwagę, wielkie plakaty i banery.

W deklaracjach „pomocy” gminie młodzi byli skromniejsi i wykazywali mniejszą pomysłowość.

- Proponowali np., że po studiach zajmą się pracą w oświacie i nauczaniem języków obcych lub zdobędą odpowiednie wykształcenie, aby w przyszłości zasilić kadry samorządowe i pracować zawodowo w gminie (3 wypowiedzi).
- Wskazywali na możliwość włączenia się w działalność grup młodzieżowych, które są lub będą inicjatorami i organizatorami imprez. Ponadto proponowali branie czynnego udziału w życiu gminy oraz pomoc w realizacji pomysłów burmistrza (3 wypowiedzi).
- Kilko młodych ludzi rozważało rozpoczęcie działalności gospodarczej, uruchomienie własnego przedsiębiorstwa, a przez to stworzenie miejsc pracy dla innych (4 wypowiedzi) oraz pomoc w znalezieniu partnerów gospodarczych ze wschodu (Litwa, Łotwa, Estonia, Ukraina).
- Kilka osób zaoferowało swoją pomoc w realizacji nowych miejsc rozrywki i przy organizacji imprez kulturalnych, ponadto deklaruje udział w imprezach kulturalnych, a jedna przy tworzeniu nowych miejsc rekreacji.
- Młodzież proponowała również, że ze swej strony może promować gminę wśród swoich znajomych, a także wśród mieszkańców innych gmin (w szczególności okolicznych miast), mogą zachęcać do odwiedzenia Murowanej Gośliny. Chciałyby reprezentować gminę w kraju i w Europie, poprzez wykorzystanie swojej wiedzy oraz udzielać się w kontaktach z zagranicznymi miastami partnerskimi.
- Pojawiły się propozycje zaangażowania się młodych w działania gminy i udział w podejmowanych decyzjach np. poprzez podobne spotkania i zachęcania innych młodych do współpracy, dzielenia się pomysłami. (Jeden z uczestników pragnie brać udział w podejmowaniu decyzji poprzez mandat radnego).

Dość charakterystyczne wydaje się, że w ofercie działania dla gminy młodzież chętniej deklaruje chęć współzrządzenia niż „pracy organicznej” związanej np. z samorozwojem, utrzymaniem porządku, czy animacji życia społecznego.

Debata w gminie

Zabawa polegała na symulacji prawdziwej sesji Rady Gminy, na której omawiano sprawy bezpieczeństwa związane z przygotowaniem projektów do strategii rozwoju. Młodzi pracowali na „autentycznej” karcie projektu, z rozpisanymi zadaniami i

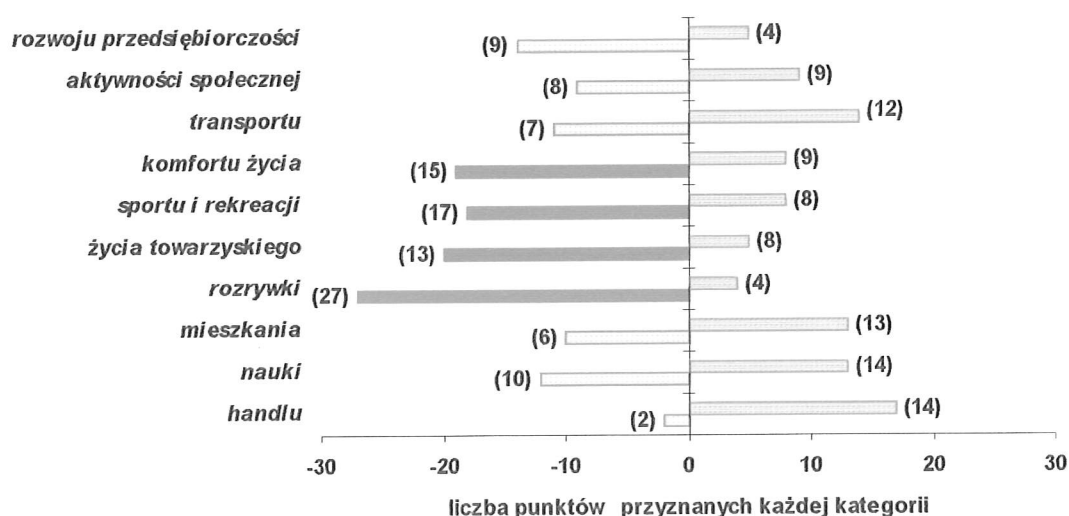
budżetem. Dyskusja toczyła się wokół problemu bezpieczeństwa i alternatywy monitorowania gminy przez system kamer lub patrolowania jej przez strażników miejskich. Młodzież wcieliła się w role: burmistrza, skarbnika, radnych (5 osób), nauczyciela, policjanta, profesora AE, sołtysów (2), matki dwóch pobitych synów. Debata, tak jak w życiu była bardzo burzliwa, ale doprowadziła do ciekawych pomysłów, które być może zostaną podpowiadane dorosłej Radzie. Młodzi ludzie zaczęli zastanawiać się nad możliwością zainicjowania społecznych patroli lub dozoru sąsiedzkiego, oczywiście przy pełnym wsparciu policji.

Omówienie wyników ankiety

Potrzeby młodzieży zostały dość dobrze scharakteryzowane w odpowiedziach na pytania ankiety. Spośród 29 uczestników warsztatów, wypełnione ankiety zwróciło 28 osób. Liczba respondentów była oczywiście zbyt mała, by próbę można było uznać za reprezentatywną. Uzyskane odpowiedzi mogą jednak stanowić sygnał istniejących problemów i mogą być dla władz gminy informacją, w jaki sposób i o co pytać młodych ludzi w przyszłości.

W pytaniu pierwszym, o ocenę zaspokojenia potrzeb mieszkańców gminy, zdecydowanie zaznaczyły się obszary niezadowolenia. Przyporządkowano ujemne punkty do odpowiedzi negatywnych: nie zgadzam się (-1) i zdecydowanie nie zgadzam się (-2) oraz dodatnie punkty do odpowiedzi pozytywnych: zgadzam się (1) i zdecydowanie zgadzam się (2). Odpowiedź: trudno powiedzieć otrzymywała 0 punktów. Po zsumowaniu okazało się, że niezaspokojone potrzeby dotyczą głównie komfortu życia, sportu i rekreacji, życia towarzyskiego i rozrywki (Wskazują to słupki z liczbą punktów ujemnych na lewo od osi). W nawiasach podano liczbę respondentów, którzy udzielili odpowiedzi pozytywnej i negatywnej. Jak widać jedyną dziedziną ocenianą w większości pozytywnie był handel. Zaskakuje również dość pozytywna ocena transportu w gminie. Należy przypuszczać, że nie dostrzegają tego problemu głównie uczniowie, którzy nie muszą jeszcze korzystać z transportu gminnego i podmiejskiego.

1. Uważam, że na terenie gminy Murowana Goślina zaspokojone są potrzeby mieszkańców w zakresie:

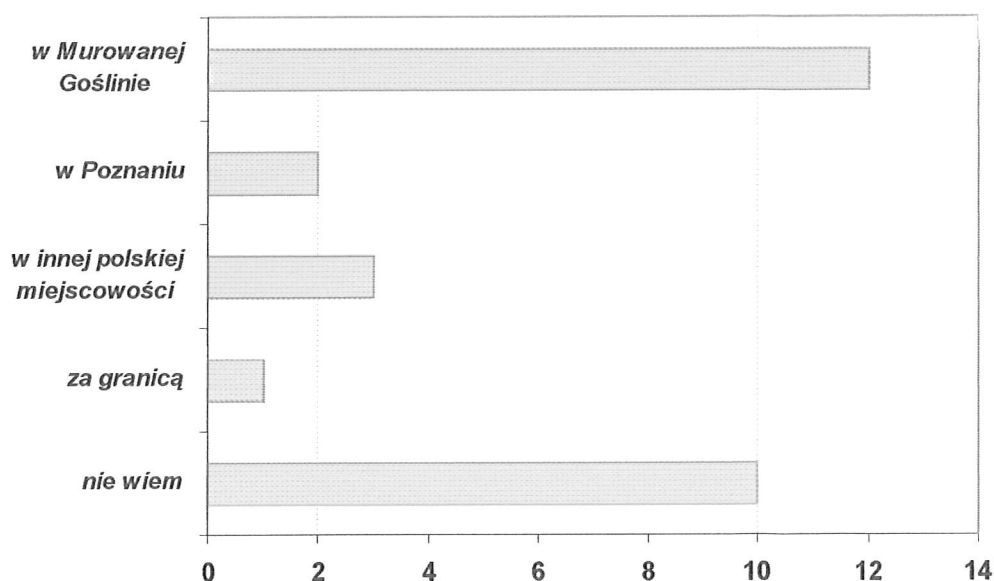

Dwa następne pytania miały dać odpowiedź na pytanie o potencjał, którym dysponują młodzi ludzie i o ich zaangażowanie w sprawy gminy. Uczestnicy warsztatów mieli ocenić (zaznaczyć na skali od 1 do 10) aktywność młodych ludzi w życiu publicznym w gminie oraz gotowość młodzieży do podejmowania działań na rzecz gminy. Odpowiedzi były porównywane parami. Najwięcej par – 13 – wskazywało na większą gotowość do podejmowania działań na rzecz rozwoju gminy, niż faktyczną aktywność w gminie. W 6 parach odnotowano równowagę, natomiast zaskoczeniem było stwierdzenie, że w 8 parach wyżej oceniono obecną aktywność młodzieży, niż gotowość do działania w przyszłości. Interpretacja może być jedynie „spekulacją”, że nastąpiło tu zjawisko tzw. projekcji. Niektórzy uczestnicy przeciwstawili własną, obecną aktywność, którą oceniali wysoko, gotowości do aktywności innych młodych ludzi, która ich zdaniem jest generalnie niska.

Celem czwartego pytania była próba zorientowania się, czy młodzi ludzie łączą swoją przyszłość z życiem w gminie Murowana Goślina, czy raczej poza nią. Pośrednio próbowano ustalić stopień identyfikacji młodzieży i środowiska, z którego pochodzą, z miejscem zamieszkania (z gminą).

Ilustruje to wykres przedstawiony poniżej.

4. W przyszłości chciał(a)bym mieszkać:

Z wykresu można wnioskować, że młodym ludziom dobrze mieszka się na terenie gminy Murowana Goślina. Jednak spora grupa młodzieży nie jest jeszcze zdecydowana gdzie chciałaby w przyszłości mieszkać. Wydaje się, że o takich właśnie ludzi powinny zabiegać władze samorządowe.

Bezpośrednim następstwem warsztatów z młodzieżą było zaproponowanie przez młodych ludzi działań związanych z rozwojem sportu, animacją życia kulturalnego i współpracą z TV kablową. Propozycja ta przybrała postać konkretnej karty projektu („Młodzież sobie”), którą umieszczono w Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Murowana Goślina.